

FABA Palvelu

Toimintakertomus ja tilastot 2009

Sisältö

Toimitusjohtajan katsaus	3	6. Tuotanto	18
Verkställande direktörens översikt	4	Muhoksen kasvatusasema	18
1. Osuuskunta	5	Hollolan odotussonninavetat	18
Jäsenet ja hallinto	5	Hovilahden tuotantonavetta	19
Hallintoneuvosto	5	7. Viestintä ja vuorovaikutus	20
Hallitus	7	8. Markkinointi	20
Osuuskunnan johto	8	9. Siemenen vienti- ja tuontitoiminta	21
Jäsenyydet ja edustukset muissa yhtiöissä ja yhdistyksissä	8	10. Talous ja investoinnit	21
Kotimaisten sulautumisten toteuttaminen	9	11. Henkilöstö	23
Sulautumisen valmistelu VikingGeneticsiin	9	Henkilöstö 31.12.2009	23
2. Seminologi- ja jalostuskenttä	10	Koulutus	23
Jakelu	10	Työterveyshuolto ja tyky-toiminta	23
3. Naudanjalostus	11	Työsuojelu	23
Jalostusarvostelu	11	TES- ja YT-toiminta	24
Genomivalinta	11	12. Kestävä kehitys ja toiminnan riskit	24
Kantakirjaus	12	13. FAB A Sika Oy	25
Jalostusneuvonnan palvelut	12	14. Tulevaisuuden näkymät	26
Sonnien hankinta	13	14. Utsikter för framtiden	27
Jalostuskilpailut	13	FABA Palvelu Osk Tuloslaskelma	29
4. Eläin- ja tarvikekauppa	14	FABA Palvelu Osk Tase vastaavaa	30
Kotimaan eläinkauppa ja NautaNetti	14	FABA Palvelu Osk Tase vastattavaa	31
Tarvikekauppa ja korvamerkit	14	Konserni Tuloslaskelma	32
5. Tulossopimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus	14	Konserni Tase vastaavaa	33
Jalostusvalinnoilla saavutettu edistyminen on kaikkien tilojen käytettävissä	15	Konserni Tase vastattavaa	34
Tehokas kotieläintuotanto säästää ympäristöä ja vaikuttaa maaseudun viihtyisyyteen	16	Kotieläinjalostuksen tilastot	35
Yhteistoiminta maaseutuneuvonnan ja tutkimuksen kanssa sekä kansainvälinen yhteistyö	17	Lypsyrotujen jalostus	37
Kotieläinjalostuksen vaikuttavuus	17	Terveystarkkailu	54
		Liharotujen jalostus	58
		Siemennystoiminta	64
		Alkionsiirtotoiminta	66
		Sianjalostus	67

Toimitusjohtajan katsaus

FABA Palvelussa vuosi 2009 oli muutosten ja vahvistumisen aikaa. Pohjanmaan Jalostuskeskuksen sulautuminen saatettiin loppuun tammikuussa. Maaliskuun lopussa tehtiin merkittävät päätökset Faba Jalostuksen sulautumisesta osuuskuntaan sekä liittymisestä tanskalais-ruotsalaiseen VikingGenetics-yhdistykseen. Huhtikuussa oli vuorossa Keski-Pohjan Jalostuksen sulautumispäätökset. Näillä järjestelyillä turvataan suomalaisen kotieläinjalostuksen elinvoima yhä kansainvälisemmäksi muuttuvassa toimintaympäristössä.

FABA Palvelu on kotimaassa täyden palvelun kumppani kotieläintilojen eläinaineksen kehittämisessä. Sen jäsenillä on nyt vaikutusvaltaa myös maailman kymmenen suurimman lypsykarjan jalostusyhtiön joukkoon kuuluvan toimijan VikingGeneticsin omistajina. Osuuskunnan omistusosuus pohjoismaisesta VikingGeneticsistä tulee olemaan 25 %. Tanskalaisen VikingDanmarkin omistusosuus siitä tulee olemaan 50 % ja ruotsalaisen Svensk Avelin 25 %. VikingGenetics on vahva toimija myös siemenen vientimarkkinoilla. Sen vienti on vuositasolla noin miljoona annosta.

Huhtikuussa, heti päätösten jälkeen alkoi tulevan, vielä silloin epävirallisen, hallituksen ja johtoryhmän toiminta. Ne valmistelivat ja ohjasivat tulevia sulautumisia. Ensimmäisenä tehtävänä oli strategian luominen uudistuvalla Faballe. Strategia vuosille 2010-2014 hyväksyttiin lopullisesti joulukuun hallintoneuvoston kokouksessa.

Eri osuuskuntien toimihenkilöistä koostuvat integraatioryhmät aloittivat toimintansa huhtikuussa. Kesäkuussa hallintoneuvoston kokouksen yhteydessä pidettiin Faba Jalostuksen edustajiston kanssa yhteinen seminaari, jossa ryhmätöiden muodossa suunniteltiin FAB A Palvelun tulevaisuuden toimintaa ja tavoitteita. Seminaarien tuloksia hyödynnettiin integraatioryhmien työskentelyssä.

Integraation aikana panostettiin myös uusien palveluiden kehittämiseen. Niistä ehdittiin lanseeraamaan vuoden 2009 aikana SonniShop-verkkotilausjärjestelmä ja uusi siemenen kotiinkuljetuspalvelu tiloille, joilla on omat tilatyypisäiliöt.

Kevään 2009 tärkeät päätökset luovat edellytykset myös Suomen valtarodun, ayrshiren, tulevaisuuden turvaamiseen voimakkaassa kansainvälisessä jalostuskilpailussa. Holstein on maailman valtarotu, jonka genomivalinnan kehitysohjelmaan useat maat parhaillaan panostavat voimakkaasti. Pohjoismaisten punaisten rotujen yhteistyö luo edellytykset genomivalinnan kehittämiseen myös ayrshirelle. Vaadittavien tuotekehityspanostusten mittavuus huomioiden, Suomi ei olisi kyennyt yksin kehittämään kilpailukykyistä genomijalostusohjelmaa.

Genomivalintaa pidetään keinosiemennyksen aloittamisen jälkeen suurimpana muutoksena jalostuksen historiassa. Vuonna 2008 aloitetun, kolmen maan yhteisen ja viisi vuotta kestävä tutkimusprojektin kokonaiskustannus on 8,5 miljoonaa euroa. Hankkeen yhteistyökumppaneina ovat Faba, VikingGenetics, NAV ja Århusin yliopisto. Vuodesta 2010 hanke siirtyy Fabalta pääosin VikingGeneticsille. Hankkeeseen ovat liittyneet tutkimuskumppaneina MTT Suomesta sekä SLU Ruotsista. Tämän lisäksi ayrshiren tutkimukseen panostetaan kolmivuotisena tutkimushankkeena yhteensä 1,99 miljoonaa euroa. Tämän hankkeen yhteistyökumppanit ovat Faba, Tekes, Helsingin Yliopisto ja MTT.

FABA Sika Oy vastaanotti Faba Jalostuksen liiketoiminta-siirron 1.6.2009. Sianjalostukseen muodostui näin oma täyden palvelun jalostustoimija. FABA Palvelu omistaa 100 % FAB A Sika Oy:n osakekannasta. Kaikki sianjalostukseen ja karjujen siementuotantoon liittyvät toiminnot on nyt keskitetty tähän yhtiöön. Sikatoimintoja rationalisoitiin sulkemalla Kaarinan karjuasema ja tehostamalla jalostustoimintoja. Uusien palveluiden kehittämiseen panostettiin aiempaan tapaan voimakkaasti. Sikatoimintojen tilanne on edelleen haastava tehokkaasta kehitystyöstä huolimatta. Yhteistyömahdollisuuksien kartoittamista eri osapuolien kanssa on jatkettu aktiivisesti.

FABA Palvelun nettotulos oli positiivinen pienentyneiden poistojen takia. Tulosta rasittivat etenkin panostukset genomivalinnan pohjaksi tarvittavan genomikartan luomisen sekä sulautumisien aiheuttamat lisäkustannukset.

Haluan kiittää osuuskunnan puolesta jäsenkuntaa, hallintoa, henkilöstöä ja yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä vahvan muutoksen vuotena.

Antti Latva-Rasku
toimitusjohtaja

Verkställande direktörens översikt

År 2009 var ett år av förändring och förstärkning inom FABA Service. Fusionen av Pohjanmaan Jalostuskeskus blev klar i januari. I slutet av mars fattade man viktiga beslut om att Faba Avel fusioneras till andelsslaget samt går med i det förenade dansk-svenska VikingGenetics. I april stod beslutet att fusionera Keski-Pohjan Jalostus. Med dessa arrangemang säkerställer man den finländska husdjursavelns livskraft i en verksamhetsomgivning som blir allt mer internationell.

I hemlandet är FABA Service en heltäckande partner då det gäller att utveckla husdjursgårdarnas djurmaterial. Servicens medlemmar har nu inflytande också som ägare till VikingGenetics, som är en av de tio största avelsbolag i världen som sysslar med förädling av mjölkboskap. Andelsslagets ägarandel i det nordiska VikingGenetics kommer att vara 25 %. VikingDanmarks andel kommer att vara 50 % och Svensk Avels andel 25 %. VikingGenetics är en viktig faktor också på exportmarknaden för sperma, då dess export på årsbasis är ungefär en miljon doser.

I april, direkt efter besluten, började den kommande, då ännu inofficiella, styrelsens och ledningsgruppens arbete. De förberedde och ledde de kommande fusioneringarna. Den första uppgiften var att skapa en strategi för det förnyande Faba. Strategin för åren 2010 – 2014 godkändes slutgiltigt i förvaltningsrådets möte i december.

Integrationsgrupper som bestod av funktionärer från de olika andelsslagen började sitt arbete i april. I samband med förvaltningsrådets sammanträde i juni höll man ett gemensamt seminarium med representantskapet för FABA Avel, där man inom ramen för grupparbeten planerade FABA Services verksamhet och målsättning i framtiden. Man drog nytta av resultaten från seminarierna i integrationsgruppernas arbete.

Under integrationens tid satsade man också på att utveckla nya servicetjänster. Av dessa hann man ännu under år 2009 lansera systemet att beställa tjursemin på nätet, SonniShop, och det nya systemet med hemtransport av semindoser till de gårdar som har egna kvävebehållare.

De viktiga besluten våren 2009 skapar förutsättningar för att trygga framtiden också för den dominerande rasen i Finland, ayrshire, i den stränga internationella avelstävlingen. Holstein är den dominerande rasen i världen, där många länder hela tiden satsar kraftigt på att utveckla det genomiska valet. Samarbetet inom de nordiska röda raserna skapar förutsättningar för att utveckla det genomiska valet också för ayrshire. Då man beaktar de satsningar som krävs för produktutvecklingen, skulle Finland ensam inte klarat av att utveckla ett konkurrenskraftigt genomavelsprogram.

Man anser att det genomiska valet är den största förändringen i avelsarbetets historia sedan man började med artificiell insemination. Den totala kostnaden för forskningsprojektet som inleddes år 2008, varar i fem år och är gemensamt för tre länder, är 8,5 miljoner euro. Projektets samarbetskompaner är Faba, VikingGenetics, NAV och universitetet i Århus. Från år 2010 övergår projektet från Faba huvudsakligen till VikingGenetics. MTT från Finland och SLU från Sverige har kommit med i projektet som forskningskompaner. Dessutom satsar man sammanlagt 1,99 miljoner euro på forskning om ayrshire inom ramen för ett treårigt projekt. Samarbetskompanerna i detta projekt är Faba, Tekes, Helsingfors Universitet och MTT.

FABA Svin Ab mottog Faba Avels överföring av affärsverksamheten 1.6.2009. På så sätt bildades ett eget avelsföretag med full service inom svinavelsarbetet. FABA Service äger 100 % av aktierna i FABA Svin Ab. All verksamhet som rör svinavel och produktion av galtsemin har nu koncentrerats till detta bolag. Man rationaliserade svinsidan genom att stänga galtstationen i St. Karins och effektiviserade avelsverksamheten. På samma sätt som tidigare satsade man kraftigt på att utveckla nya servicetjänster. Situationen på svinsidan är alltjämnt utmanande trots det effektiva utvecklingsarbetet. Man har aktivt fortsatt att utreda möjligheter att samarbeta med olika parter.

Nettoresultatet för FABA Service var positivt på grund av minskade avskrivningar. Resultatet minskade i synnerhet av satsningarna på att göra upp den genomkarta som krävs för det genomiska valet samt de extra kostnader som fusionerna orsakade.

På andelsslagets vägnar vill jag tacka medlemmarna, styrelsen, personalen och samarbetsparterna för ett gott samarbete under ett år med stora omvälvningar.

Antti Latva-Rasku
verkställande direktör

1. Osuuskunta

Jäsenet ja hallinto

Vuoden lopussa FABA Palvelulla oli aktiivijäseniä 14 778 jäsentä, joista 11 953 lypsykarjajäseniä, 1 245 sikajäseniä ja 1 580 liihakarjajäseniä. Vuoden aikana osuuskuntaan liittyi 39 uutta jäsentä, jäsenyyden siirtoja tehtiin 190 kappaletta ja jäseniä erosi 285. Jäsenrekisterissä on 5 231 jäsentä, jotka eivät aktiivisesti ole käyttäneet osuuskunnan palveluita.

Hallintoneuvosto

FABA Palvelun hallintoneuvosto koontui vuoden aikana kolme kertaa. Maaliskuun kokous pidettiin Vantaalla, kesäkuun kokous järjestettiin Hämeen-

Jäsenrekisteri siirrettiin fuusioiden myötä pidettäväksi Suomen Maatalouden Laskentakeskus Oy:n tietojärjestelmään.

Osuuskunnan varsinainen kokous pidettiin kesäkuun alussa Hämeenlinnassa. Kokouksessa vahvistettiin hallintoneuvoston valmistelemat esitykset uuden hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenis-

tä sekä vahvistettiin vuoden 2008 tilinpäätös.

Osuuskunnan tilintarkastajina toimi KHT-yhteisö Ernst & Young päävastuullisena tilintarkastajana KTM, KHT Jari Havukainen. Osuuskuntakokouksessa valittiin sama tilintarkastusyhteisö tilintarkastajaksi myös vuodelle 2010.

linnassa samaan aikaan osuuskuntakokouksen kanssa ja vuoden viimeinen kokous Lypsykarjaseminaarin yhteydessä Seinäjoella joulukuun alussa.

Hallintoneuvoston valitsemina toiminnan tarkkailijoina toimivat 1.1.-31.12.2009 Olli Seppälä (pj.), Ismo Kervinen (vpj.), Ilona Alhoniemi (siht.) ja Niclas Sjöskog.

Hallintoneuvosto 1.1.-30.9.2009

Tiina Mitikka	litti (pj.)
Sirpa Lintunen	Kuopio (vpj.)
Ilona Alhoniemi	Valtimo
Juha Eskelinen	Vieremä
Mikael Jansson	Pedersöre
Päivi Kelkka	Kouvola
Ismo Kervinen	Siikalatva
Heli Laajalahti	lialmi
Sari Muittari	Saarjärvi
Pentti Neitola	Sodankylä
Helena Okkonen	Sotkamo
Leena Pekonen	Pieksämäki
Ulla Riihimäki	Hämeenlinna
Taina Röyttä	Oulainen
Olli Seppälä	Hollola
Niclas Sjöskog	Pedersöre
Pirjo Solla-Piispanen	Ristiina
Jyrki Soukainen	Rauma
Anna-Liisa Suokas	Jokioinen
Tarja Surakka-Luostarinen	Liperi
Tapani Taipale	Vammala
Kaija Tikanmäki	Pyhäjärvi
Merja Vesänen	Hartola
Henkilökunnan edustajina	
Liisa Rampa	Lavia
Tauno Mäkelä	Hollola

Uusi hallintoneuvosto 1.10.2009 -

Juha Eskelinen	Vieremä (pj.)	Jussi Pahkajärvi	Kauhava
Niclas Sjöskog	Pietarsaari (vpj.)	Pekka Pehkonen	Juankoski
Ilona Alhoniemi	Valtimo	Leena Pekonen	Pieksämäki
Katri Anttila	Jalasjärvi	Päivi Piironen	Nurmes
Tarja Hirvonen	Toholampi	Päivi Rahja	Kalajoki
(1.12. lähtien asiantuntijajäsen)		(1.12. lähtien asiantuntijajäsen)	
Aarne Hopeasaari	Sysmä	Marko Repo	Simo
Juha Hyytiäinen	Kouvola	Ulla Riihimäki	Hämeenlinna
Arto Isomäki	Ähtäri	Taina Röyttä	Oulainen
Andreas Johansson	Länsi-Turunmaa	Pirjo Solla-Piispanen	Ristiina
		Jyrki Soukainen	Rauma
Päivi Kelkka	Kouvola	Anna-Liisa Suokas	Jokioinen
Ismo Kervinen	Siikalatva	Simo Takku	Punkalaidun
Päivi Kirmanen	Alavus	Jyri Tanner	Teuva
Heli Laajalahti	lialmi	Kaija Tikanmäki	Pyhäjärvi
Terhi Lahtinen-Kuortti	Ikaalinen	Iiris Tornberg	Kuusamo
Jorma Latva-Kokko	Ilmajoki	Janne Viholainen	Janakkala
Markku Lumiaho	Vihanti	henkilökunnan edustajina	
Erkki Meuronen	Lappeenranta	Liisa Rampa	Lavia
Sari Muittari	Saarjärvi	Anita Lampinen	Vantaa
Marita Mustonen	Liperi		
Markku Mäki-Saari	Kurikka		
Matti Niemelä	Kokkola		
(1.12. lähtien asiantuntijajäsen)			
Arja Nokso	Imajoki		
Helena Okkonen	Sotkamo		

Hallintoneuvoston tärkeimmät päätökset

Vantaa 31.3.2009

- Valittiin jäsenet 1.10.2009 toimikautensa aloittavaan hallintoneuvostoon ja hallitukseen. Henkilövalinnat vahvistettiin 3.6.2009 osuuskuntakokouksessa Hämeenlinnassa.
- Päätettiin liittymisestä VikingGenetics yhdistykseen. VikingGenetics teki vastaavan päätöksen edustajakokouksessaan 7.4.2009.

Hämeenlinna 3.6.2009

- Valittiin jäsenet VikingGeneticsin delegaatioon

Ilona Alhoniemi	Valtimo
Katri Anttila	Jalasjärvi
Juha Eskelinen	Vieremä
Tarja Hirvinen	Toholampi
Aarne Hopeasaari	Sysmä
Arto Isomäki	Ähtäri
Andreas Johansson	Länsi-Turunmaa
Päivi Kelkka	Kouvola
Ismo Kervinen	Siikalatva
Päivi Kirmanen	Alavus
Marko Kivelä	Kokkola
Hannu Koivunen	Virrat
Heli Laajalahti	Iisalmi
Terhi Lahtinen-Kuortti	Ikaalinen
Veijo Leinonen	Simo
Markku Lumiaho	Vihanti
Erkki Meuronen	Lappeenranta
Sari Muittari	Saarjärvi
Matti Niemelä	Kokkola
Helena Okkonen	Sotkamo
Pekka Pehkonen	Juankoski
Päivi Piironen	Nurmes
Marko Repo	Simo
Ulla Riihimäki	Hämeenlinna
Niclas Sjöskog	Pietarsaari
Pirjo Solla-Piispanen	Ristiina
Jyrki Soukainen	Rauma
Jyri Tanner	Teuva
Kaija Tikanmäki	Pyhäjärvi
Iris Tornberg	Kuusamo

- VikingGeneticsin tulevaan hallitukseen valittiin ehdokkaiksi Anna Lappalainen, Tiina Mitikka, Kari Tahvanainen ja Juha Kantoniemi. FABA Palvelun hallitus esitti Anna Lappalaista varapuheenjohtajaksi.
- Ehdolle FABA Palvelun edustajiksi punaisten lypsyrotujen rotukomiteaan asetettiin Juha Eskelinen, Juha Kantoniemi, Mirja Koljonen, Andreas Johansson ja Tarja Hirvinen. Holsteinin rotukomiteaan ehdokkaiksi asetettiin Anna Lappalainen ja Jari Loponen. Lihakarjan jalostuskomiteaan ehdolle asetettiin Minna Toivettula-Anttila ja Jyri Tanner.
- VikingGeneticsin delegaatio teki nimitykset 9.12.2009 pitämässään kokouksessa. Lopullinen vahvistaminen tehdään delegaation kokouksessa 14.4.2010.

Seinäjäki 3.12.2009

- Vahvistettiin hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan valinta sekä vahvistettiin uuden FABA Palvelun strategia.
- Toiminnan tarkkailijoiksi vuodeksi 2010 valittiin Erkki Meuronen, Ilona Alhoniemi ja Iiris Tornberg.
- Hallintoneuvosto asetti myös nimitys- ja palkkiotoimikunnan, jonka jäseniksi valittiin Kaija Tikanmäki, Markku Lumiaho, Björn von Konow, Juha Eskelinen ja Pirjo Solla-Piispanen.
- Valittiin sääntötoimikunta valmistelemaan FABA Palvelun sääntöuudistusta. Toimikunnan jäseniksi tulivat hallituksesta Tiina Mitikka ja Björn von Konow (lihakarjapuolen edustajana) ja hallintoneuvoston jäsenistä Juha Eskelinen, Päivi Kelkka, Leena Pekonen ja Simo Takku (sikapuolen edustajana, varalla Arja Nokso) sekä ulkopuolisena asiantuntijana Anne Kylmäniemi.

Hallitus

FABA Palvelun hallitus kokoontui toimintavuoden aikana yksitoista kertaa.

Hallituksen jäsenet 1.1. -30.9.2009

Kari Tahvanainen	Joensuu (pj.)
Aarne Hopeasaarin	Sysmä (vpj.)
Veijo Leinonen	Simo
Erkki Meuronen	Lappeenranta
Anna-Maija Pohjola	Mynämäki
Heimo Säteri	Säkylä
Juha Kantoniemi	Ähtäri
tj. Seppo Lintukangas	Kaarina (siht.)

Hallituksen jäsenet 1.10.2009 lähtien

Tiina Mitikka	litti (pj.)
Anna Lappalainen	Siilinjärvi (vpj.)
Juha Kantoniemi	Ähtäri
Marko Kivelä	Kokkola
(asiantuntija jäsen, 1.12. lähtien varsinainen jäsen)	
Björn von Konow	Valkeakoski
(asiantuntijajäsen)	
Hannu Koivunen	Virrat
Veijo Leinonen	Simo
Kari Tahvanainen	Joensuu
Ari Ukkonen	Punkalaidun
tj. Antti Latva-Rasku	Vantaa (siht.)

Hallituksen kokouksissaan tekemät tärkeimmät päätökset

- 31.3.2009 hyväksyttiin Faba Jalostus Osk:n sulautuminen FABA Palveluun.
- 21.4.2009 hallitus päätti omaisuuden jaon periaatteista sika- ja nautaomaisuudeksi. Rauhalinnan karjuasema sulkeutui 26.4.2009, jolloin henkilöstön työsuhteet myös päättyivät 21.4. Hyväksyttiin Osk. Keski-Pohjan Jalostuksen sulautumisen FABA Palveluun.
- 3.6.2009 hyväksyttiin keskusjärjestö Osuuskunta Kotieläin keskus -FABAn sulautumisen osuuskuntaan. Samassa kokouksessa päätettiin perustaa VikingGenetics Finland Oy Ab niminen yhtiö. Verottajalle jätettiin keväällä ennakkohakemus VikingGeneticsille

tehtävän liiketoimintasiirron verottomuuden ennakkotiedon saamiseksi. Ennakkopäätöstä ei saatu. Kokonaisuutena liiketoiminta siirron hyödyt nähtiin niin suuriksi riskeihin verrattuna, että liiketoimintasiirtoa päätettiin jatkaa. Hallintoneuvosto hyväksyi hallituksen päätöksen 3.12.2009 kokouksessaan.

- 17.8.2009 hyväksyttiin genomivalinnan TEKES-projekti. Projektin kokonaiskustannusarvio on 1 991 000 euroa, josta avustuksen osuus on enintään 696 000 euroa
- 27.10.2009 vahvistettiin kaikki päätökset integraation suunnittelun ajan "epävirallisena" toimineen hallituksen osalta:
  - 31.3. nimitettiin uuden FABA Palvelun johto-organisaatio
  - 21.4. aloitettiin uuden FABA Palvelun strategian muodostaminen johtoryhmälle järjestetyllä strategia kick-off tilaisuudella. Tärkeimmiksi asioiksi nousi asiakas keskeisyys, asiakasmarkkinointi, organisaatio, talouden suunnittelu ja seuranta, hallinnon uudistaminen, aktiivinen omistaminen VikingGeneticsissä ja laadukas eläinainees.
  - 17.8. nimitettiin nimitys- ja palkkiotoimikunnan valmistelemaan esityksiä hallintoneuvoston 3.12.2009 pidettyyn kokoukseen. Toimikunnan muodostivat Juha Eskelinen, Markku Lumiaho, Pirjo Solla-Piispanen, Björn von Konow ja Kaija Tikanmäki.
  - 15.9 Valittiin FABA Palvelun toimitusjohtajaksi 1.10.2009 alkaen MMM Antti Latva-Rasku ja vara-toimitusjohtajaksi MMM Seppo Lintukangas.
- 13.11.2009 valittiin VikingGenetics Finland Oy hallituksen jäseniksi Kari Tahvanainen (pj.), Tiina Mitikka, Juha Kantoniemi ja Anna Lappalainen. Yhtiön toimitusjohtajaksi valittiin Antti Latva-Rasku. VikingGeneticsin varapuheenjohtaja ehdokkaaksi valittiin Anna Lappalainen.
- 1.-2.12.2009 nimitettiin kotimaisen lypsykarjan jalostusvaliokunnan jäseniksi nimitystoimikunnan esityksen pohjalta Matti Niemelä (ay), Aarne Hopeasaari (ay), Kirsi Hannola-Hämäläinen (ay), Terhi Lahtinen-Kuortti (hol), Heli Ahonen (hol), Markku Matinoli (asiantuntija) ja Pekka Hokkanen (sk). Heidän lisäksi valiokunnassa toimivat VikingGeneticsin jalostuskomiteoiden suomalaisjäsenet ja tarvittavat toimihenkilöt asiantuntijoina.

Osuuskunnan johto

Osuuskunnan toimitusjohtajana toimi 1.1.-30.9.2009 MMM Seppo Lintukangas ja 1.10. alkaen MMM Antti Latva-Rasku. Seppo Lintukangas toimi osuuskunnan varatoimitusjohtajana 1.10. lähtien.

FABA Palvelun johtoryhmän muodostivat 1.10. lähtien Antti Latva-Rasku (tj.), Seppo Lintukangas (vtj.), Mikko Säynäjärvi (markkinointi), Tiina Kukkurainen (talous), Jussi Peltokangas

(henkilöstö), Marja Eskelinen (kenttä), Pirkko Taurén (jalostus).

1.1.-30.9. johtoryhmän muodosti Seppo Lintukangas (tj.), Jussi Peltokangas (vtj., henkilöstö), Mikko Säynäjärvi (vtj., markkinointi ja vienti), Auli Himanen (tuotanto ja jalostus), Marja Eskelinen (kenttä). Marjut Suontausta toimi johtoryhmässä tammikuun ajan.

Jäsenyydet ja edustukset muissa yhtiöissä ja yhdistyksissä

FABA Palvelu toteuttaa aktiivista omistajapolitiikkaa yrityksissä, joissa se on omistajana tai jäsenenä. Osuuskunnan edustajat eri hallituksiin asettaa FABA Palvelun hallitus.

FABA Sika Oy; hallituksessa Ari Ukkonen (pj.), Arja Nokso (vpj.), Pekka Eskelinen, Timo Ikola, Tarja Surakka-Luostarinen, Simo Takku ja Sami Yli-Rahnasto

Suomen Sianjalostus Oy; hallituksessa Jussi Peltokangas ja Arja Nokso

Längelmäen Kantakoeakiinteistö Oy; hallituksessa Antti Latva-Rasku ja Jussi Peltokangas

Oy Alkiokeskus – Embryo-center Ab; hallituksessa Juha Kantoniemi (pj.), Niclas Sjöskog, Juha Eskelinen ja Pirkko Taurén

ProAgria Yhtymä; hallituksessa Anna Lappalainen ja Antti Latva-Rasku

Kiinteistö Oy Urheilutie 6; hallituksessa Antti Latva-Rasku (pj.)

Suomen Maatalouden Laskentakeskus Oy; hallituksessa Anna Lappalainen, Antti Latva-Rasku ja Veijo Leinonen

Pohjoismainen jalostusarvosteluyhdistys NAV; hallituksessa Anna Lappalainen ja Antti Latva-Rasku

Osuuskunta ProAgria Palvelukeskus; hallituksessa Antti Latva-Rasku

Pellervo-seura ry; valtuuskunta Kari Tahvanainen

August Johannes ja Aino Tiuran maatalouden tutkimussäätiö; hallituksessa Anna Lappalainen, Antti Latva-Rasku ja Pirkko Taurén

FABA Palvelulla on edustaja Maa- ja metsätalousministeriön asettamissa kotieläinjalostuksen neuvottelukunnassa ja geenivaraneuvottelukunnassa.

FABA Palvelu on jäsenenä seuraavissa kansainvälisissä järjestöissä:

ICAR, ERDB (European Red Breeds)
WAF (World Ayrshire Federation)
WHFF (World Holstein Friesian Federation)
EHRC (European Holstein-Red Holstein Confederation)
IRC (International Red Cattle)
Charolais International
World Hereford Council.

Kotimaisten sulautumisten toteuttaminen

Epävirallinen sulautumisten suunnitteluun nimitetty FABA Palvelun 1.10.2009 aloittava uusi hallitus aloitti työskentelynsä 31.3.2009 valiten puheenjohtajakseen Tiina Mitikan ja varapuheenjohtajaksi Anna Lappalaisen. Samassa kokouksessa nimitettiin tuleva johto, joka aloitti työskentelyn integraation läpiviemiseksi. Integraatiotyöskentelyyn perustettiin markkinointi- ja tiedotus-, kenttä-, jalostus- ja tuotekehitys-, henkilöstö-, ja talousryhmät. Hallitus ja tuleva johtoryhmä aloittivat välittömästi tulevan strategian valmistelun ja alustava strategia hyväksyttiin hallituksessa 15.9.2009.

Ryhmien työskentelyyn osallistui useita henkilöitä FABA Palvelusta, Keski-Pohjan Jalostuksesta ja Faba Jalostuksesta.

Ryhmien työssä käytettiin pohjana hallinnon seminaarin antamia suuntaviivoja. Muutoksen onnistumista tuettiin ulkopuolisten kouluttajien avulla hallinnolle, johdolle, avainhenkilöille ja loppuvaiheessa koko henkilöstölle järjestetyllä koulutuksella. Sulautumisen valmistelu eteni hyvin. Valmistelun aikana luotiin FABA Palvelulle valmiudet siirtyä uuteen taloushallinto-ohjelmistoon, rakennettiin uusi organisaatio, tuotettiin yritykselle uudet kotisivut ja uusi yritysilmä, luotiin yhteinen henkilöstöpolitiikka ja kentän uusi toimintatapa. Uuden yhtiön nimeksi on suunniteltu Faba Osk:ta.

Sulautumisen valmistelu VikingGeneticsiin

FABA Palvelun hallitus valitsi kokouksessaan 21.4. ehdokkaiksi VikingGeneticsin hallitukseen ja hallintoneuvoston kokouksessa 3.6.2009 valittiin FABA Palvelun edustajat VikingGeneticsin edustajistoon. Hallitukseen ehdokkaiksi asetettiin Tiina Mitikka, Juha Kantoniemi, Anna Lappalainen ja Kari Tahvanainen. Heidän lisäksi Seppo Lintukangas ja Antti Latva-Rasku osallistuivat VikingGeneticsin sulautumista valmistelleen väliaikaishallituksen työskentelyyn ja VikingGeneticsin varsinaisen hallituksen kokouksiin tarkkailujäseninä. Myös VikingGeneticsissä nimitettiin sulautumisryhmät valmistelevaan toimintojen yhtenäistämistä. Sulautumista suunnittelevia ryhmiä olivat johto ja talous, tuotanto, jalostus, jakelu, tietotekniikka ja markkinointi. Seppo Lintukangas on vetänyt tuotannon sulautumisryhmää. Antti Latva-Rasku ja Seppo Lintukangas ovat toimineet VikingGeneticsin väliaikaisen johtajiston jäsenenä. FABA Palvelun ehdokkaat VikingGeneticsin rotuvaliokuntiin ovat myös osallistuneet rotuvaliokuntien kokouksiin tarkkailujäseninä. Antti Latva-Rasku nimitettiin VikingGeneticsin varatoimitusjohtajaksi, Auli Himanen jalostusjohtajaksi ja Seppo Lintukangas tuotantojohtajaksi.

2. Seminologi- ja jalostuskenttä

FABA Palvelun kenttätoiminnot organisoitiin fuusion jälkeen uudelleen vastaamaan paremmin tarpeeseen luoda osuuskunnasta helposti lähestyttävä palveluyritys, jossa karjanomistajan ääni kuuluu.

Toiminta perustuu alueellisiin tulosyksiköihin, jotka muodostuvat asiakasta lähellä olevista palvelutiimeistä. Tavoitteena on saada aikaan alueellisesti vahvoja yksiköitä, joilla on vahva kosketuspinta alueen viljelijäväestöön. Tutut toimijat asiakkaiden lähellä mahdollistavat joustavan tiedonkulun. Seminologit ja jalostusneuvojat sijoitettiin alueille ja palvelutiimeihin siten, että ne tukevat toiminnallisesti mahdollisimman hyvin palveluprosesseja.

Toiminta-alueiden muodostamisessa huomioitiin alueelliset kulttuurit ja sidosryhmäyhteistyö. Toiminta-alueet koostuvat seuraavista maakunnista:

Faba Pohjoinen: Lappi, Kainuu, Pohjois-Pohjanmaa
Faba Itä: Pohjois- ja Etelä Savo, Pohjois-Karjala ja osa Keski-Suomea
Faba Etelä: Etelä-Karjala, Kymenlaakso, Itäinen Uusimaa, Uusimaa, Päijät-Häme, Kanta-Häme, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Satakunta
Faba Länsi: Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa

Näiden neljän toiminta-alueen sisälle perustettiin yhteensä 31 palvelutiimiä lisäämään kontaktipintaa asiakkaisiin ja luomaan paikallista näkyvyyttä. Kuhunkin tiimiin kuuluu noin 10 seminologia ja 1-2 jalostusneuvojaa. Tiimit kokoontuvat 3-4 kertaa vuodessa ja niiden tavoitteena on jakaa tietoa tiimin sisällä sen jäsenten kesken. Toiminta-alueille on kullekin nimetty tulosvastuullinen kenttäpäällikkö sekä esimiehiksi jalostuspäällikkö ja kenttäpäällikkö.

Vuoden 2009 aikana ehdittiin pitää yksi tiimipalaverikierros, jossa käytiin läpi tiimitoiminnan tavoitteita ja FABA Palvelun uutta toimintamallia

Jakelu

Vuoden 2009 aikana toteutettiin siemenjakelussa kolme suurta muutosta; lanseerattiin valtakunnallinen kotiinkuljetuspalvelu omasäiliö- sekä toimilupa-tiloille, muutettiin seminologi-tyypireitit siten, että kaikki reitit pakataan Pieksämäen laboratorioissa. Kolmas uudistus oli jakelun tilaus- ja seurantaohjelmiston, Sonni-Shopin, rakentaminen.

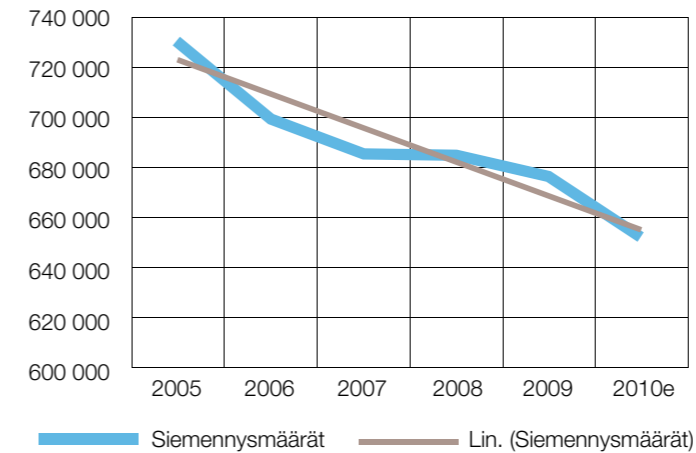
Uusien tyyppireittien suunnittelu aloitettiin huhtikuussa. Lokakuussa käyttöön otettu kotiinkuljetus koostui vuoden 2009 lopussa 13 reitistä. Palvelua käyttää n. 95 % kaikista Suomen tilasäiliöasiakkaista.

Seminologireittien uusiminen tapahtui samaan aikaan kotiinkuljetusreitien uudistamisen kanssa. Näin on saatu kaikki jakeluautot hyödynnettyä optimaalisesti. Vuoden 2009 lopussa seminologijako koostui viidestä 2-3 päivän mittaisesta reitistä, joilla tyyppi ja siemenet saadaan jaettua kaikille seminologeille. Karjatiheillä alueilla tyyppi ja siemenen jako on 3 viikon välein. Muualla Suomessa jako tehdään 4 viikon sykleissä.

Viljelijät ja seminologit voivat tilata tarvitsemansa siemenet ja tarvikkeet kätevästi verkkokaupan kautta. SonniShop-verkkokauppa saatiin seminologi-tyypin käyttöön joulukuussa 2009 ja viljelijöille kauppa avattiin 11.1.2010.

Siemennismäärät

Siemennysten lukumäärä aleni edellisestä vuodesta 1,31 %. Seminologi-tyypin tekemien siemennysten määrän lasku oli 2,72 %. Nautatoimilupasiemennykset kasvoivat 23,98 %. Tiineystarkastusten lukumäärä oli voimakkaassa kasvussa.

3. Naudan jalostus

Jalostusarvostelu

Lypsykarjan jalostusarvostelu julkaistiin vuoden aikana kuusi kertaa. 156 uutta sonnia sai jälkeläisarvostelun, näistä 106 oli ayrshireä, 41 holsteinia ja 9 suomenkarjaa. Pohjoismaisen jalostusarvosteluyhdistyksen (NAV) tuotekehitysprojektit tuotos-, utareterveys ja kestävyysominaisuuksien arvostelussa olivat työn alla. Käyttöönotto siirtyi vielä vuoden 2010 puolelle.

Genomivalinta

Suomessa on siirrytty hyödyntämään lypsykarjan jalostuksessa genomivalintaa. Tämän uudistus lisää huomattavasti jalostuksen tehokkuutta ja perinnöllistä edistymistä. Suomalaisissa karjoissa lypsävät lehmät pystytään pitämään perimältään kansainvälisesti kilpailukykyisinä tehokkaammin, lyhyemmällä sukupolvivälillä ja kustannuksiltaan taloudellisesti.

Jalostuksen tuoman vuosittaisen tuottavuuden kasvun lypsykarjalle on laskettu olevan Suomessa 30 miljoonaa euroa vuodessa. Genomivalinnan kehittämiseen liittyvien tutkimusprojektien tuloksena on jalostuksen tehokkuuden arvioitu kaksinkertaistuvan. Genomivalinnassa voidaan parhaita eläimiä valita niiden oman DNA:ssa olevan tiedon perusteella.

Perinteinen jalostusarvostelu on perustunut sonnien tyttäristä, tuotannossa olevista lehmistä, kerättyihin sukulaisten tuotos-, terveys- ja rakennetietoihin. Vanhempien sukulaistietojen pohjalta valituista, ennusteeltaan parhaista nuorsonneista, on aikaisemmin kerätty niiden tyttärien tuloksia viiden vuoden ajan ennen lopullista valintaa jalostuksessa käytettäviksi valioeläimiksi. Nyt genomivalinnan avulla tiedot saadaan jo ennen nuorsonnisiementuotannon aloittamista. Samalla noin 50 % arvosteluvarmuudella voidaan nuorsonneista valita parhaimmat jatkamaan tuotantoa.

Perinteinen jalostusarvostelu nostaa vielä arvosteluvarmuuden 90 prosenttiin. Myös genomiarvostelun arvosteluvarmuuden uskotaan nousevan tutkimusprojektin edetessä.

Uusi kehitysprojekti vahvistaa kansainvälisesti hyvin tunnetun pohjoismaisen jalostusprofiilin merkitystä. Profiilissa korostuu eläinten taloudellisesti tärkeät ominaisuudet: hyvä terveys, hedelmällisyys, rakenne ja tuottavuus. Genomisen valinnan tutkimukseen ja tuotekehitykseen panostetaan Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa viiden vuoden aikana yli 10 miljoonaa euroa. FABA Palvelulla on lähes kahden miljoonan euron kokonaisuhanke, jossa Tekes on mukana merkittävällä panostuksella. Tämän lisäksi VikingGenetics on mukana viisi vuotta kestävässä projektissa, jonka kokonaisbudjetti on 8,5 miljoonaa euroa. Myös Maatalouden Kehittämisrahasto, Helsingin Yliopisto ja MTT panostavat genomitutkimukseen merkittävästi.

Merkittävä panostus genomivalintaan oli vuoden aikana luotu sonnien genomikartta. Jälkeläisarvostelluista suomalaisista ayrshiresonneista tehtiin 1 576 ja holsteinista 562 genomitestiä. Myös keinosiemennyskäyttöön ostettavien nuorsonnien ja sonnien tutkimukset sekä eläinvalinta genomien perusteella aloitettiin kesän ja syksy aikana.

Kantakirjaus

Fuusion myötä Faba Jalostuksen naudanjalostuksen kantakirjat, rekisterit, jalostusmenetelmät ja henkilöstö siirtyivät FABA Palveluun. Maa- ja metsätalousministeriö hyväksyi päätöksellään 1575/421/2009 (12.11.2009) FABA Palvelun puhtasrotuisten nautojen kantakirjoja ylläpitäväksi yhteisöksi Suomessa.

FABA Palvelu ylläpitää kantakirjaa 18 nautarodulle: ayrshire, holstein, länsisuomenkarja, itäsuomenkarja, pohjoissuomenkarja, jersey, brown swiss, hereford, limousin, aberdeen agnus, charolais, simmental, piemontese, highland cattle, blonde d'Aquitane, dexter, galloway ja texas longhorn.

Kantakirjaustoiminta	1.10.-31.12.	2009	2008
Lypsyrodut	7 559	29 027	29 336
- joista suomenkarjaa	318	1 285	2 064
Liharodut	1 063	1 633	2 538

Kantakirjattujen eläinten tietojen selaaminen netissä tuli mahdolliseksi lokakuussa. Lypsykarjatilat voivat katsella omien kantakirjattujen ja elossa olevien lehmien, hiehojen ja lehmävasikoiden tietoja, kirjautumalla WinAmmu tai WinElmeri tunnuksilla ja salasananalla Faban verkkopalveluihin.

Jalostusneuvonnan palvelut

Jalostussuunnittelu	1.10.-31.12.	2009	2008
Karjoja	1 085	5 569	5 970
Lehmiä ja hiehoja	44 092	308 536	313 493

Jalostussuunnittelun piirissä on 68 % maan tuotosseurantaan kuuluvista karjoista ja 76 % lehmistä ja hiehoista.

Farmarissa lanseerattiin INTO-palvelu kehittyville lypsykarjatilaille. Faba INTO on uusi palvelu eläinmäärän kasvattamista ja navettainvestointia suunnitteleville karjatilaille. Se helpottaa viljelijän suunnittelutyötä ja luo selkeän suunnitelman ja aikataulun investointiin vaatimalle eläinmäärän lisäykselle. Palvelun avulla on mahdollista tehdä realistinen kustannusarvio myös eläinmäärän lisäämisen tuomista kustannuksista.

Sonnien hankinta

Sonnien hankinta ja tapahtumien seuranta SonniWebin avulla muodostui rutiiniksi vuoden 2009 aikana. Tammi-toukokuun välisenä aikana vasikoita varattiin seuraavasti:

1.1.-30.5.	Ayrshire	Holstein	Suomenkarja
Varattu	105	52	9
Peruuntui	11	9	1
Yhteensä	94	43	8

Kesäkuun alusta alkaen vasikoista ryhdyttiin ottamaan verinäytteet genomitestiä varten ja lopulliset valinnat tehtiin genomitestin ja suvun perusteella. Loppuvuodesta varausten määrät olivat:

1.6.-31.12.	Ayrshire	Holstein	Suomenkarja
Varattu	158	124	2
Peruuntui	45	43	1
Yhteensä	113	81	1

Joulukuussa varatut vasikat eivät ole vielä saaneet genomitulostaan, joten peruuntuneiden määrä lisääntyy jonkin verran. Toistaiseksi ayrshirella noin yksi vasikka kolmesta tulee valituksi ja holsteinilla yksi neljästä.

Sonninostosopimusten teko ayrshirella ja holsteinilla lopetettiin, koska päädyttiin odottamaan genomitestituloksia myös lehmille. Suomenkarjalla sopimustuotantoa laajennettiin ja kaikkiaan 21 kpl sopimusehdokasta löydettiin. Jatkossa myös psk- ja isk-roduilla tehdään sopimuksia yhteistyössä geenipankin kanssa.

Nuorsonnisiementuotantoon hyväksyttiin 98 ayrshire-, 48 holstein- ja 5 länsisuomenkarjan sonnia. Lisäksi tuotannossa oli mukana yksi isk-sonni. Nuorsonnikäyttöön hyväksytyille holsteinsonneille saatiin genomitulos syyskuusta alkaen ja ayrshireille marraskuun lopusta alkaen.

Jalostuskilpailut

Seinäjoen lypsykarjaseminaarin yhteydessä jaettiin valtakunnallisten jalostuskilpailujen palkinnot Jälkeläisarvosteltujen keinosiemennyssonnien kilpailussa, Kestävien lehmien kilpailussa, Lehmien jalostusarvokilpailussa, Karjojen välisessä jalostusarvokilpailussa sekä kiertopalkinto Harry Engbergin malja.

©Tiina Tahvonen

4. Eläin- ja tarvikekauppa

Kotimaan eläinkauppa 2009	Lypsykarja	Lihakarja	Yhteensä	Loka-joulukuu
Karjanomistajan tekemät myynti-ilmoitukset	515	77	592	186
Neuvojan tekemät myynti-ilmoitukset	2 378	87	2 465	500
Myydyt eläimet (NautaNetti)	1 779	11	1 790	425
Myydyt eläimet, vienti	590		590	291
Muut eläinmyynnit	306		306	35
Alkiomyynti	1 232		1 232	309

Faba Jalostuksen ja FABA Palvelun fuusion myötä eläinvälityksen palvelut siirtyivät yhteiseksi toiminnaksi. NautaNetin ilmoitusmyynti ja eläinvälitys lisääntyivät. Kotimaan eläinkauppa tehtiin NautaNetin välityksellä vuoden aikana yhteensä 2096 eläimellä. Eläinten myynti-ilmoituksia julkaisiin yhteensä 3057 eläimestä. Alkiovälitys pysyi edellisen vuoden tasolla.

Jalostuseläinten vienti suuntautui Venäjälle, jonne vietiin yhteensä 578 hiehoa ja 12 sonnia. Merkittävää oli holsteinhiehojen viennin käynnistyminen. Eläimistä 291 vietiin loka-joulukuun aikana.

Tavoitteena on kehittää Faban eläinkauppa ja -vientiä lisäämällä seminologioiden ja meijereiden kautta tietoisuutta NautaNetistä ja tuomalla karjanomistajien käyttöön INTO-eläinaineksen kehittämissuunnitelma. Viennissä painopiste on Venäjän ja Baltian markkinoissa.

Tarvikekauppa ja korvamerkit

Fuusion myötä FabaPutiikin ja keinosiemennyksen tarvikeväilyksessä on siirrytty tuotteiden yhteishankintaan. Tärkeimmät välitystuotteet ovat nautojen ja sikojen korvamerkit ja merkitsemisvälineet, siemennystarvikkeet ja suojaruuvit sekä ammattikirjallisuus.

Korvamerkkien laskutus on siirtynyt 1.1.2010 alkaen FABA Palvelulle. Eläintunnistelaimen voimaantulo keväällä mahdollistaa kilpailun korvamerkkitoimituksissa. FABA Palvelulla on valmiudet laajentaa korvamerkkivalikoimaa, mikäli kilpailutilanne sitä vaatii. Meijereiden kanssa on sovittu, että korvamerkit laskutetaan lypsykarjatiloilta siemennysmaksujen tavoin meijeriperinnän kautta. FabaPutiikin ja siemenjakelun Sonnishopin kautta pyritään karjanomistajille tarjoamaan uusia tuotteita kiimanseurantaan ja pitämään ammattitarvikkeiden hinnat kohtuullisina.

5. Tulossopimuksen yhteiskunnallinen vaikuttavuus

FABA Palvelu sai valtionapua Lapin ja Kainuun harvaan asuttujen alueiden matkakuluihin. Alueen keskimääräinen ajokilometri tilakäyntiä kohden oli 51,2, mikä on lähes kaksinkertainen FABA Palvelun keskimääräiseen matkaan verrattuna. Valtioapu oli toimintavuonna 164 000 euroa. Sen avulla on ollut mahdollista noudattaa hinnoittelussa samanhintaisuusperiaatetta koko toiminta-alueella. Vuoden lopussa pohjoisten alueiden matkakulujen valtioapu siirtyi maksettavaksi kansallisesta tuesta tuotantotukena.

Faba Jalostuksen ja Maa- ja metsätalousministeriön tekemä tulossopimus jatkui FABA Palvelussa. Sopimuksessa on määritelty kolme avaintulosaluetta:

- Maatalouden kannattavuus, kilpailukyky ja laatu,
- Ympäristö ja kestävä kehitys,
- Yhteistyö neuvontajärjestöjen ja tutkimuksen kanssa

Valtionavun turvin varmistetaan vapaa perinnöllisesti korkeatasoisen eläinaineksen tarjonta kaikille kotieläintuottajille sekä harvaan asuttujen ja pohjoisten alueiden jalostuspalveluiden – jalostusneuvonta, keinosiemennys- ja alkiosiertopalveluiden – tarjonta.

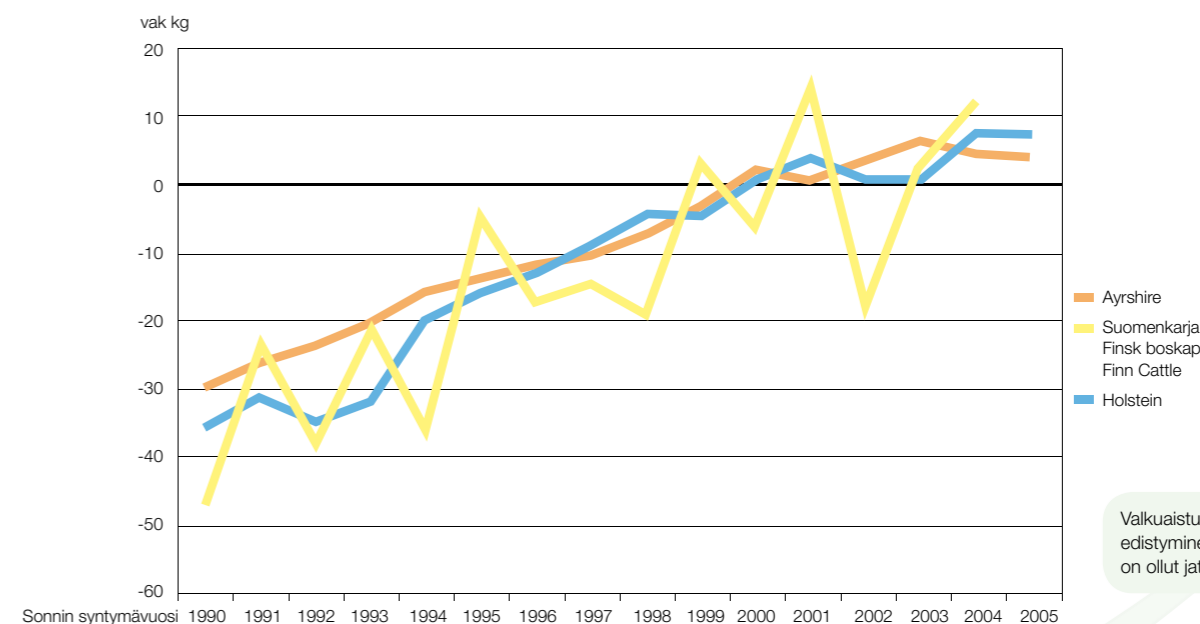
Jalostusvalinnoilla saavutettu edistyminen on kaikkien tilojen käytettävissä

Jalostuksella saadaan aikaan pysyvää kehitystä kotieläintalouden, ympäristön ja kuluttajien kannalta tärkeissä ominaisuuksissa. Näitä ovat mm. maidon laatu ja koostumus, ruhon lihakkuus, eläinten taudinvastustuskyky sekä eläinten kestävyys ja helppohoitoisuus. Kotieläinten jalostuksessa sopeutetaan luonnonvaroja säästämällä eläinten tuotantotaitumukset ja ihmisten tarpeet keskenään. Faba toimii aktiivisesti myös säilyttääkseen monimuotoisuuden kotieläinten geeniresursseissa. Jalostustyö tukee kansallista kilpailukykyä ja elintarvikeketjun läpinäkyvyyttä.

Valtionavun avulla kehitettiin asetettujen tavoitteiden mukaisesti edellytyksiä tilojen kannattavuuden, kilpailukyvyn ja laadun sekä ympäristövaikutusten parantamiseen.

Eläinaineksen perinnöllinen taso vaikuttaa merkittävästi kotieläinyrityksen kannattavuuteen. Suunnittelulla toteutetaan sekä kansallista jalostusohjelmaa että kotieläinyrityksen omia tilatason tavoitteita eläinaineksen valinnassa. Jalostussuunnitelma on osa kehittyvän kotieläintalouden johtamista. Faban tuotekehityksen vahvaksi lähtökohdaksi on otettu palveluiden soveltaminen kattamaan entistä paremmin tilakohtaisia tavoitteita. Toimintavuoden aikana kehitettiin esimerkiksi investoivien tilojen eläinaineksen suunnittelupalvelu Faba INTO. Se on suunnattu investoiville tiloille eläinaineksen hankinnan suunnitteluun ja toteutukseen. Palvelussa tuetaan investoivia tiloja usein pullonkaulaksi muodostuvassa suunnitelmallisessa eläinainehankinnassa. Palvelu on osa Pro-Agria -yhtymän investoivien tilojen palvelukokonaisuutta.

Perinnöllinen edistyminen valkuaiskiloissa

Valkuaistuotoksen perinnöllinen edistyminen jalostuksen ansiosta on ollut jatkuvaa.

Yhteispohjoismainen kokonaisjalostusarvo NTM on otettu hyötykäyttöön jalostusneuvonnan- ja valinnan työkaluna.

Uuden NTM:n taustalla on näkemys tulevaisuudessa tarvittavasta kokonaistaloudellisesta lypsylehmästä.

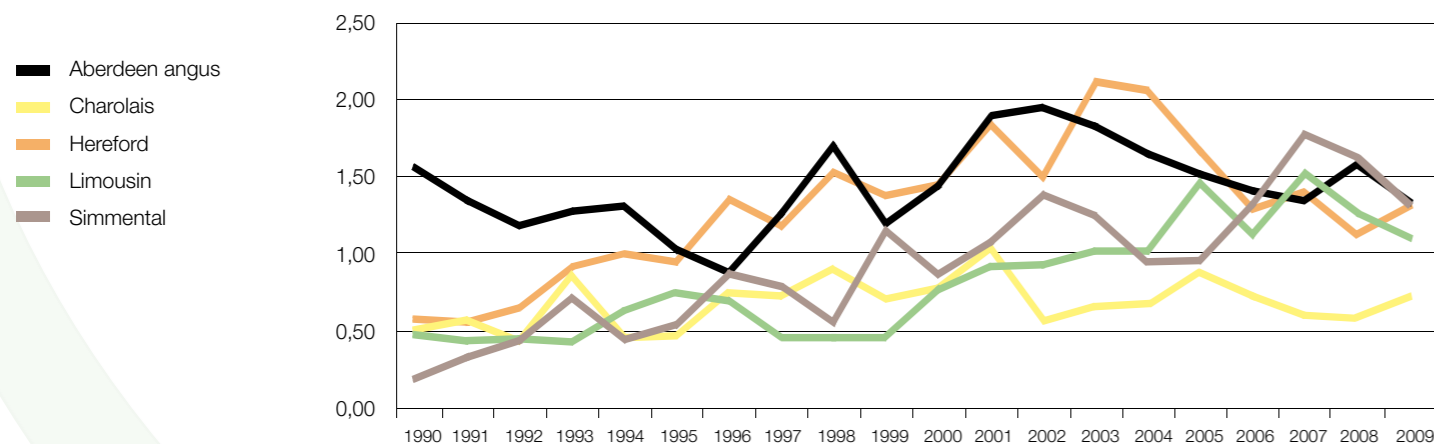
Tehokas kotieläintuotanto säästää ympäristöä ja vaikuttaa maaseudun viihtyisyyteen

Yhteiskunnallisia tavoitteita olivat tuotannon ympäristörisi- tuksen hallinta ja geneettisen monimuotoisuuden säilymi- nen, maaseudun kotieläintalouden ja sen myötä asutuksen säilyminen sekä viihtyisä maaseutu ympäristö. Viestinnässä huolehdittiin kotieläintuotannon korkean imagon säilymisestä ja korostettiin eettisesti hyväksytyjä menetelmiä kotieläin- jalostuslain hengen mukaisesti.

Tiloilla tavoite on mahdollisimman tehokas ja kestävä tuotan- to. Tuotannon tehostuessa ympäristöä rasittavien päästöjen määrä tuoteyksikköä kohden pienenee.

Nautarotujen sisäisen vaihtelun säilymistä seurattiin toimin- tavuoden aikana edelleen jatkuvasti. Jalostussuunnittelun yhteydessä arvioitiin jokaisessa parituksessa paritettavien eläinten välinen sukulaisuus. Tehollisen populaation (keino- siemennyssonnienvanhemmat) sukusiitosta yritetään välttää. Tavoitteena on säilyttää eläinrotujen geneettinen monimuo- toisuus. FABA Palvelu osallistui suomalaisen geenivarastra- tegian toteuttamiseen mm. harvinaisten rotujen paritussuun- nittelulla sekä huolehtimalla monipuolisesta sonnitarrjonasta näissä roduissa.

Liharotujen sukusiitosasteet

Liharotujen sukusiitosasteet ovat hyvin matalalla tasolla ja mm. simmental- ja limousin-roduissa havaittava nouseva trendi on maltillista. Suunnitelmallinen jalostustyö huolellisine eläinvalintoineen sekä tuontieläinten ja ks-tuontien käyttö näkyy tuloksissa.

Risteytyseläimet tuovat rotuihin vaihtelua ja sukusiitosasteet ovat matalampia kuin jos populaatiot olisivat suljettuja.

Yhteistoiminta maaseutuneu- vonnan ja tutkimuksen kanssa sekä kansainvälinen yhteistyö

Neuvontapalveluita tuottavien organisaatioiden verkostoitu- minen on Suomessa toteutettu onnistuneesti Suomen Maa- talouden Laskentakeskus Oy:n ylläpitämän neuvonnan tieto- pankin avulla. Maaseutuneuvonnan yhteistyötä toteutettiin ti- latalasolla yhteistyössä ProAgriaan kuuluvien organisaatioiden kanssa yhteisellä +20-ohjelmalla. Painopiste vuonna 2009 oli laajentavien tilojen tukemisessa, jossa Faba huolehtii tilojen eläinaineksesta. Faba edisti omalta osaltaan eMerkin käyttöönnottoa nautaeläinten tunnistamiskäytännöissä.

Faba osallistui aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön tie- donkeruuseen, jalostusarvosteluun ja jalostusmenetelmien kehittämiseen liittyen ja toimi aktiivisesti kansainvälisissä organisaatioissa.

Merkittävä oli myös genomivalinnan tutkimushanke Ruotsin, Tanskan ja Suomen välillä. Taloudellisesti genomivalinnan kehittäminen on suurimpia panostuksia jalostuksen histori- assa. Tekes-projektin kautta ovat MTT ja Helsingin yliopisto kytkeytyneet mukaan tutkimushankkeeseen. Genomivalin- nan käyttöönotto vastaa merkitykseltään keinosiemen- nystoiminnan aloittamista 60 vuotta sitten.

Kotieläinjalostuksen vaikuttavuus

Kotieläinjalostuksella saavutettu eläinaineksen perinnöllinen paraneminen on pysyvää ja kaikkien kotieläintuottajien saa- tavilla keinosiemennyksen, jalostuseläin- ja alkiokaupan avul- la. Vaikuttavuus lypsykarjan jalostuksessa on laaja keinosie- mennyksen käytön ansiosta. Myös tiloilla käytettävät astuja- sonnit ovat poikkeuksetta keinosiemennyssonnienvälisiä.

Tärkeimmässä neuvontapalvelussa, jalostussuunnittelussa, aleni suunnittelun piirissä oleva eläinmäärä 1,3 %. Suunni- telmien määrä on laskenut tilamäärän laskun myötä 6,5 %. Jalostussuunnittelu kattaa 76 % tuotosseurantaan kuulu- vista eläimistä.

Kantakirjaukset ovat vähentyneet 1 %. Se johtui lähinnä kah- den edellisen vuoden aikana tapahtuneesta suomenkarjan alkuperä- ja lihakarjan jalostuseläintukien aikaansaamasta voimakkaasta kasvusta. Rakennearvosteluja tehtiin jonkin verran enemmän aikaisempiin vuosiin nähden.

Emolehmätuotannossa tarkkailun peitto on vielä alhainen, koska suurin osa emolehmätiloista toimii risteytysaineksen avulla eikä harrasta omaa jalostustoimintaa. Astujasonni kui- tenkin ostetaan jalostustiloilta. Emolehmätarkkailuun kuului 312 tilaa ja noin 11 000 lehmää. Faba on ainoa emolehmä- tarkkailupalvelun tarjoaja Suomessa. Emolehmätarkkailu on ollut tasaisessa kasvussa.

©Tiina Tahvonen

6. Tuotanto

Muhoksen kasvatusasema

Vuonna 2009 varattiin 528 sonnia. Kuljetuskäisistä sonneista jäi tiloille 297 sonnia. Genomivalintaan siirtymisen jälkeen vain genomiarvoltaan parhaat sonnivasikat siirrettiin karanteeniin. Muutos vaikutti varattujen lisääntyneeseen määrään ja lisäsi kotitilalle jääneitä vasikoita.

Karanteeninavetoissa on yhteensä 110 eläinpaikkaa. Ostosopimukseen kuuluu vasikoiden ruokinta, hoito ja kuljetus Viskaalin yksilötestiasemalle. Viskaalin yksilötestinavetassa on sijoituslupa 174 sonnille karsinakasvatuksessa. Lähtökaraanteeni on 26-päikkäinen parsinavetta.

	Ayrshire	Holstein	LSK	ISK	Yhteensä
Yksilötestiin sonneja	159	73	5	1	238
Hyväksytyt sonnit	98	49	5	1	153
Hyväksymis- %					64,29

Karsintojen syynä olivat pääasiassa jalostusarvot, oma rakenne, emän indeksit. Lokakuusta lähtien valinnat toteutuivat genomitulosten mukaan.

Karanteeni- ja yksilötestiaseman valvonnasta vastaa OLH valtuutus päätöksellä (29.7.05) ELL Seija Vahtiala. Läänineläinlääkäri Antti Nurminen teki testiaseman ja karanteeninavetoiden tarkastuskäynnin 5.6.2009. Navetat täyttävät MMM asetuksen nro 6/EEO/2004 vaatimukset.

Keinosiemennyseläinlääkärit tekivät terveydenhuoltoon liittyvän tarkastuskäynnin testiasemalla ja karanteeninavetoissa 5.5.2009.

Hollolan odotussonninavetat

Hollolassa oli vuonna 2009 keskimäärin 388 sonnia.

Aseman ympäristölupa tarkastettiin keväällä. Tarkastuksen yhteydessä tehtiin useita selvityksiä ja parannuksia. Vaadittuja tehtäviä olivat virtsasäiliöiden tarkastaminen ja sadevesien ohjauksen parantaminen. Osa parannuksista tehdään vuoden 2010 aikana. Luvan tarkastuksen yhteydessä tehtiin lannanlevityssopimuksia yhteensä 1000 hehtaarille ja vuokrattiin kaksi peruskorjattua etälantalaa 10 ja 15 vuodeksi sekä tehtiin sonneille varavesijärjestelmä. Muita asemalla tehtyjä korjauksia olivat kunnan veden käyttöönotto asuntolaan ja autokorjaamolle, korjaamon jätevesien ohjaaminen kunnan verkkoon ja pannuhuoneen tekniikan uusiminen. Hollolassa viljeltiin ohraa 49 hehtaarilla ja nurmella oli 21 hehtaaria. Viljaa oli normaalia enemmän nurmien perustamisen takia. Vuoden 2009 olosuhteet olivat varsin hyvät, joten oljen saanti ei tuottanut vaikeuksia.

© Elly Geverink

Hollolan sonniasemalla toimi osa-aikaisena asemaeläinlääkärinä ELL Aija Kontinen. Kesäkuun 2009 alusta hänen äitiyslomansijaisenaan on toiminut Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan tuotantoeläinsairaalan eläinlääkäri ELL Mari Niemi ja hänen varahenkilönään ELL Mari Tähti. Kaikki asemalla olevat sonnit tutkittiin vähintään kerran vuoden aikana Eläinlääkintälainsäädännön G6 (Maa- ja metsätalousministeriön asetus sonnien spermalle asetettavista eläinten terveysvaatimuksista) mukaisesti.

Läänineläinlääkäri Inna Ilivitsky teki asemalle vuoden aikana kaksi tarkastuskäyntiä. Terveystarkastus suunniteltiin maaliskuussa. Kaikkien odotussonnien sorkat hoidettiin kaksi kertaa vuoden aikana. Säännöllisellä hoidolla pyritään ennaltaehkäisemään sorkkasairauksia.

Hovilahden tuotantonavetta

Hovilahden tuotanto-osasto tuotti nuor- ja valiosonnin siementä 2-3 päivänä viikossa. Nuorsonneista tuotettiin 3000 annosta/sonni. Testisiemennyksiin lähetettiin 1200 annosta ja loput jäivät varmuusvarastoon. Suomenkarjasonneista kerättiin 4000 annoksen varasto, minkä jälkeen sonnit teurastettiin. Nuorsonnisiementuotantoon tuli 98 ayrshiresonnia, 48 holsteinsonnia, 5 lsk- ja 1 isk-sonnia. Tuotannon jälkeen nuorsonnit siirtyivät Hovilahden tai Hollolan odotussonninavetoihin. Vuoden 2009 aikana Hovilahdessa oli kaikkiaan 56 eri valiosonnia tai odotussonniasemalta takaisin tullutta lupaavaa sonnia. Valiosonniyksikköön mahtuu kerrallaan 24 sonnia.

Siementä tuotettiin 981 095 hyväksytyä annosta, joista valiosonniannoksia oli 413 266. Tuotantolaboratorio huolehti siemenmorfologisista tutkimuksista ja laadunvalvonnasta myös karjuasemien osalta.

Valiosonnien sukupuolilajitellun siemenen tuotanto jatkui yhteistyössä tanskalaisten kanssa. Tanskaan lähti kaksi sonnia: Asmo Tosikko ja Saarelan Turandot.

Kokopäivätoimisena asemaeläinlääkärinä toimi Hovilahdessa ELL Erja Tuunainen. Kaikki asemalla olevat sonnit tutkittiin vähintään kerran vuoden aikana Eläinlääkintälainsäädännön G6 mukaisesti.

Terveystarkastus suunniteltiin maaliskuussa. Läänineläinlääkäri Paula Junnilainen teki asemalle vuoden aikana kaksi tarkastuskäyntiä ja TE-keskuksen tarkastaja kävi varmistamassa, että hyvinvointituen ehdot täyttyvät. Tarkastuksissa ei löytynyt huomautettavaa.

Tammikuussa 2009 käytiin läpi koulutuksen merkeissä Hovilahden odotussonnien sorkat. Tehokkaalla ja säännöllisellä ennaltaehkäisevällä hoidolla saadaan sorkkasairauksien määrä pysymään mahdollisimman alhaisena. Kesäkuussa 2009 järjestettiin Hovilahdessa kuntoluokituskoulutus, johon osallistui eläintenhoitajia kaikilta asemilta.

Loishäätöjä on tehty tasaisesti ympäri vuoden ja Hollolaan odotussonniasemalle lähtevät sonnit käsitellään säännöllisesti ennen lähtöä. Vuonna 2009 jouduttiin lopettamaan eläinsuojelullisten syiden vuoksi 5 odotussonnia ja teuraaksi laitettiin kaikkiaan 72 sonnia.

©Tiina Tahvonen

7. Viestintä ja vuorovaikutus

FABA Palvelun sisäinen tiedotus hoidettiin henkilökunta-kirjeiden avulla. Fuusioiden valmistelusta, tulevasta Viking-Genetics yhteistyöstä ja suunnittelun etenemisestä tiedotettiin kaikkien osapuolien henkilöstölle yhteisillä tiedotteilla. Lisäksi järjestettiin muutamia tiedotustilaisuuksia eri toimipisteissä. Lokakuusta alkaen kenttähenkilöstölle toimitettiin yhteinen kirje kerran kuukaudessa.

Jäsentiedotus hoidettiin kotisivuilla ja lehdillä kuten Pistoletti sekä Pistoletti Ekstra. Fuusioiden jälkeen Pistoletti ja muut eri fuusioituneiden osuuskuntien tiedotuslehdet lakkautettiin ja niiden tilalla julkaistiin tiedotuslehti ”faba”.

Tilattavien ammattilehtien, Nauta ja Sika, kustantaminen ja julkaiseminen siirtyivät fuusion myötä FABA Palvelulle. Nauta-lehden tilaajamäärä oli vuodenvaihteessa 7 202 ja Sika-lehdellä on edelleen 1 424 tilaajaa.

Lokakuun alussa avattiin täysin uudistetut kotisivut www.faba.fi. Uusien kotisivujen kävijämäärä oli vuoden-

vaihteeseen mennessä 27 195 yksilöitä kävijää. Keskimäärin kuukaudessa sivuilla vieraili avaamisen jälkeen 10 625 yksilöitä kävijää.

Lokakuun alussa julkaistiin myös Faban uusi ilme. Uusi ilme näkyy nettisivujen lisäksi uudistuneena logona, painotuotteissa, julkaisuissa ja toimistomateriaaleissa. Se on suunniteltu tuomaan osuuskuntaa esille vahvana ja asiakaslähtöisenä toimijana.

Merkittävien muutosten myötä osuuskunnan edustajia kävi luennoimassa sidosryhmien tilaisuuksissa. Joulukuun alussa järjestettiin Seinäjoella Lypsykarjapäivät, joiden yhteydessä jaettiin myös Valtakunnallisten jalostuskilpailujen palkinnot. Seminaariin osallistui noin 180 kuulijaa.

Sonnihoiviin tutustui vuoden 2009 aikana 427 henkeä.

8. Markkinointi

Vuoden 2009 aikana osallistuttiin aktiivisesti kesänäyttelyihin. Kaikissa näyttelyissä toimitettiin yhteisen Faba-tuotemerkin alla. Tärkein tapahtuma oli Kokkolassa järjestetty Farmari 2009 -näyttely. Sen lisäksi Faba esiintyi KoneAgriassa, Tyyliikkäässä ja useissa pienemmissä tapahtumissa. Näyttelyosastojen henkilöstönä oli muun muassa alueen hyvin tunnettuja seminoologeja ja neuvoja.

Markkinoinnissa otettiin käyttöön kampanjat ”Kuukauden palvelu” ja ”Kuukauden sonni”. Vastaavasti kotisivuilla tuli käyttöön Kuukauden kasvo ja blogi. Näillä vaihtuvilla teemoilla on tavoitteena ylläpitää asiakkaiden ja henkilöstön mielenkiintoa. Kotisivujen uudistamisen yhteydessä otettiin asiakastiedottamisessa käyttöön tilattava sähköpostikirje FabaViesti.

Uutta markkinointimateriaalia uusista palveluista tuotettiin tarpeen mukaan. Sonneista tehtiin esitteitä niin omalle henkilöstölle kuin asiakkaillekin. Uusista Kuukauden palveluista ja Kuukauden sonneista tehtiin esitteet. Asiakkaille tiedotettiin uusista palveluista ja tuotteista mm. sähköpostilla ja ryhmätekstiviesteillä.

9. Siemenen vienti- ja tuontitoiminta

Faba toi maahan yhteensä 211 467 siemenannosta. Holssteinin osuus tuoduista annoksista oli 51 % ja ayrshiren 33 %. Annoksista 62 % prosenttia tuli VikingGeneticsiltä. Liharotusiemen, noin 30 000 annosta, risteytyskäyttöön tuotiin Ranskasta Sersia Francelta. Siemenen lisäksi Faba toi maahan 556 alkiota.

Vienti pohjoismaiden ulkopuolelle hiipui edellisestä vuodesta. Suurin yksittäinen syy tähän oli Yhdysvaltain markkinoiden

romahdus. Maidon poikkeuksellisen alhainen hinta vähensi vientiä maailmanlaajuisesti. Onneksi suomalaisten sonnien menekki oli varsin hyvä Ruotsissa ja Tanskassa. Faba vei yhteensä 174 006 annosta. Näistä 136 062 annosta meni VikingGeneticsille ja 37 944 annosta muihin maihin. Viedyistä annoksista 35 % oli ayrshireä ja 65 % holsteinia. Pohjoismaiden lisäksi vientimaita olivat Hollanti, Irlanti, Englanti, Italia, USA, Venäjä, Turkki, Liettua, Portugali, Puola, Australia, Kenia, Burundi, Sri Lanka, Viro ja Romania.

10. Talous ja investoinnit

FABA Palvelun tilikausi 2009 oli fuusioiden aikaa. Ensimmäinen fuusio tapahtui Osuuskunta Pohjanmaan Jalostuskeskuksen kanssa 1.1.2009. Seuraavana FABA Palveluun fuusioituivat osuuskunnat Faba Jalostus ja Kotieläinjalostuskeskus-FABA 1.10.2009. Osuuskunta Keski-Pohjan Jalostus fuusioitui 1.12.2009 ja myös Elinkeinoyhtymän Odotusaikanavetta sulautui FABA Palveluun, sen kaikkien jäsenosuuskuntien tultua osaksi FABA Palvelua.

VikingGenetics Finland Oy Ab perustettiin pohjoismaiseen liiketoimintasiirtoon valmistautumiseksi 27.11.2009. Yhtiön varsinainen toiminta alkoi 1.1.2010, jota ennen suunniteltu liiketoimintasiirto toteutui 31.12.2009. Lopullinen VikingGeneticsiin liittyvä jäsenyys ja VikingGenetics Finland Oy Ab osakevaihto toteutuu keväällä 2010. Verottaja ei antanut etukäteen päätöstä järjestelyjen mahdollisista veroseurauksista. Tämän takia lopullista osakevaihtoa siirrettiin alkukevääälle tarpeellisten selvitysten tekemiseksi. Yhteistyö VikingGeneticsin kanssa aloitettiin kuitenkin täysimääräisesti heti vuoden 2010 alusta.

Tilikauden aikana siirryttiin kirjanpitojärjestelmän osalta käyttämään Microsoftin Dynamics NAV-järjestelmää ja uudistettiin tilikartta, jossa yhdistettiin keinosiemennys- ja jalostustoiminta. Tämä mahdollistaa jatkossa aluetasoisien seuranta- ja raportointijärjestelmän.

FABA Palvelu -konsernin liikevaihdoksi muodostui 27 071 708 euroa ja emoyhtiön liikevaihdoksi 25 232 175 euroa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat vuoden aikana tapahtuneet fuusiot. Emoyhtiön liikevoitto oli 129 746 euroa ja käyttökatteeksi muodostui 437 604 euroa. Operatiivisen tuloksen osalta asetettuja tavoitteita ei saavutettu. Myös osuuskunnan oman pääoman tuotto-% jäi pieneksi. Erityisesti fuusioiden ja VikingGenetics yhteistyön valmistelusta sekä genomivalinnan tuotekehityshankkeesta aiheutuneet kustannukset rasittivat yhtiön tulosta. Tulosta paransi kuitenkin VikingGenetics Finland Oy Ab:n liiketoimintasiirron johdosta tehty poistojen palautus 682 633 euroa. Tulokseksi muodostui näin ollen 131 191 euroa. Edellä mainituista kustannuksista huolimatta omavaraisuus pysyi korkealla tasolla säilyen 86,8 prosentissa. Konsernin muodostavat FABA Palvelu Osk ja FABA Sika Oy. FABA Palvelu Osk:n osuus on 100% FABA Sika Oy:n osakepääomasta.

Käyttöomaisuuden myyntivoitto oli 244 881 euroa, mistä merkittävimmät erät olivat huoneistojen myynnit Hämeenlinnassa ja Turussa sekä omakotitalon myynti Muhoksella. Lisäksi toimintavuoden aikana myytiin puuta Pieksämäeltä ja Muhokselta yhteensä 318 785 euron arvosta. Toimintavuoden investoinnit olivat 178 287 euroa sisältäen pääosin kone- ja kalustohankintoja. Investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella.

Merkittävimmät osuudet ja omistukset

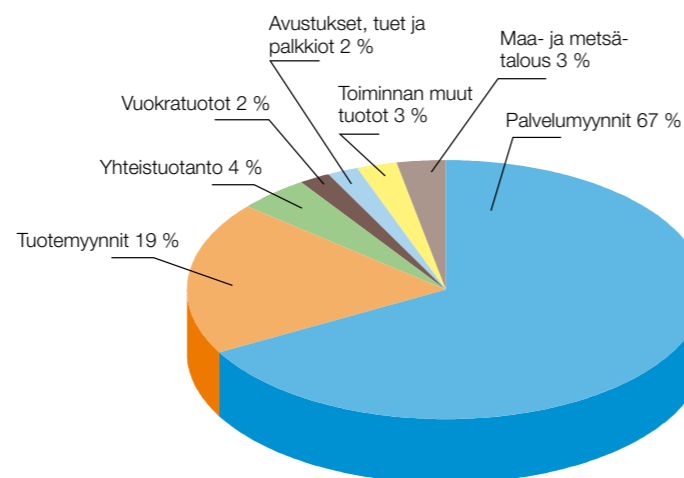
Yhtiö	Kotipaikka	Omistusosuus
FABA Sika Oy	Ilmajoki	100,0 %
Viking Genetics Finland Oy Ab	Hollola	100,0 %
Kiinteistö Oy Vantaan urheilutie 6	Vantaa	62,0 %
Osuuskunta ProAgria Palvelukeskus	Vantaa	49,0 %
Suomen Maatalouden Laskentakeskus Oy	Vantaa	45,0 %

Talouden tunnuslukuja

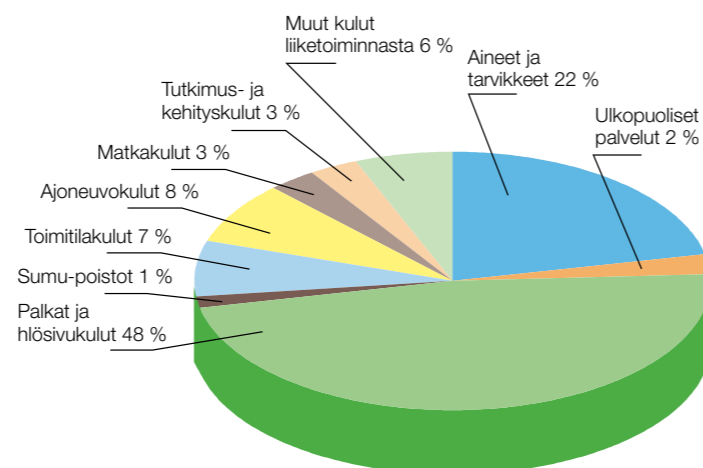
	2009	2008
Käyttökate 1000 €	437	553
Käyttökate % liikevaihdosta	1,73	2,86
Jalostusarvo 1000 €	14 329	11 324
Jalostusarvo/henkilö 1000 €	34,5	36,6
Henkilöstö keskimäärin	415	309
Oma pääoman tuotto- %	0,09	- 1,86
Current ratio	1,68	1,53
Quick ratio	1,61	0,98
Omavaraisuusaste	86,8	82,3
Rahoitustulos 1000 €	333	600
Rahoitustulos % liikevaihdosta	1,32	3,10
Liikevaihto	25 232 176	19 339 245

Käyttökate % liikevaihdosta = Jalostusarvo =	$(\text{liikevoitto} + \text{poistot}) / \text{liikevaihto} \times 100$ $\text{Käyttökate} + \text{palkat sivukuluihin} + \text{vapaaehtoiset henkilöstökulut} + \text{vuokrat}$ $(\text{Tulos ennen satunnaisia} - \text{tilikauden verot}) / \text{oma pääoma} \times 100$
Oman pääoman tuotto- % =	$(\text{Rahoitussomaisuus} + \text{vaihto-omaisuus}) / \text{lyhytaikainen vieras pääoma}$
Current ratio =	$(\text{Rahoitussomaisuus} + \text{varaukset}) / \text{taseen loppusumma} \times 100$
Quick ratio =	$(\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} + \text{satunnaiset erät} - \text{verot}) / \text{liikevaihto} \times 100$

FABA Palvelun tulot 2009

FABA Palvelun kulut 2009

11. Henkilöstö

Fuusioiden myötä FABA Palvelun henkilökunnan määrä kasvoi toimintavuonna merkittävästi. Keväällä henkilöstön määrä nousi Pohjanmaan Jalostuskeskuksen myötä 390:een, ja loppuvuonna Faba Jalostuksen ja Keski-Pohjan Jalostuksen myötä 467:ään. Vuodenvaihteessa määrä jälleen laski, kun 31.12.2009 alkaen yhteensä 43 työntekijää siirtyi Viking-Genetics Finland Oy:n palvelukseen. Työntekijämäärä tullee hieman laskemaan erityisesti siemennysmäärien vähenemisen myötä. Valtaosa työntekijöistä, yli 300, on seminologeja. Asemilla ja toimistoissa työskentelee noin 100 ja jalostusneuvoja on noin 40. Yrityksen työntekijöistä naisia on 72 % ja miehiä 28 %. Henkilöstön keski-ikä on 44 vuotta.

Henkilöstö 31.12.2009

	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Seminologit	279	43	322
Faba Pohjoinen	47	7	54
Faba Itä	73	12	85
Faba Länsi	79	8	87
Faba Etelä	80	16	96
Jalostusneuvojat	35	3	38
Faba Pohjoinen	5		5
Faba Itä	7	3	10
Faba Länsi	11		11
Faba Etelä	12		12
Kenttä- ja jalostuspäälliköt	10		10
Asema- ja toimistohenkilökunta	87	10	97
Oulu ja Muhos	11	1	12
Pieksämäki	25	3	28
Tuomikylä ja Veteli	7		7
Hollola ja Kaarina	23	5	28
Tikkurila	21	1	22
Yhteensä	411	56	467
VikingGenetics Finland Oy:n palvelukseen 31.12.2009			43
FABA Palvelun henkilöstö 1.1.2010			424

Koulutus

Toimintavuonna koulutuksen erityisasteena oli muutoksen kohtaamiseen liittyvien valmiuksien luominen ja parantaminen. Koulutus toteutettiin yhteistyössä ulkopuolisten koulutajien kanssa. Koulutusta järjestettiin niin hallinnolle, johtoryhmälle, esimiehille kuin koko henkilöstöllekin.

Koko henkilöstön koulutuspäivät järjestettiin syksyllä kahdessa osassa kaksipäiväisenä Jyväskylässä.

Ensimmäisenä päivänä ohjelma oli yhteinen kaikille ja toisena päivänä asemahenkilökunnalle ja jalostusneuvojille järjestettiin omaa koulutusta. Seminologeilla oli keväällä perinteiset aluepalaverit ja jalostusneuvojat ovat kokoontuneet useasti alueellisiin koulutuksiinsa. Seminologioiden ja jalostusneuvojien aluetiimit aloittivat toimintansa ja pitivät ensimmäiset tapaamiset loppuvuonna.

Ammatillista erityiskoulutusta järjestettiin runsaasti useimmille työntekijäryhmille. Osa seminologeista osallistui alkionsiirto- ja hedelmällisyysneuvojakoulutuksiin. Jalostusneuvojien jalostusosaamista vahvistettiin tiimi- ja tehtäväkohtaisilla koulutuksilla. Jalostusneuvojat koulutettiin verinäytteiden ottamiseen naudoilta. Toimistoilla työskentelevät ja esimiehet ovat saaneet koulutusta uusien taloushallinto-ohjelmien käyttöön. Useita esimiehiä on osallistunut ProAgria-yhtymän järjestämiin esimies- ja johtajakoulutuksiin.

Jatkossakin henkilöstön koulutus on toiminnan kulmakiviä. Vuonna 2010 panostetaan erityisesti ammatilliseen osaamiseen ja kenttähenkilökunnan tiimikoulutukseen.

Työterveyshuolto ja tyky-toiminta

Työterveyspalvelut hankittiin paikallisista terveyskeskuksista ja Suomen Terveystalolta. Loppuvuonna tehtiin päätös työterveyspalveluiden keskittämisestä Suomen Terveystalolle ja sen yhteistyöyrityksille vuoden 2010 alusta alkaen. Samalla työterveyshuolto yhdenmukaistetaan koko FABA Palvelun henkilöstölle. Jatkossa työterveyshuoltoon sisältyy lakisääteisten palveluiden lisäksi tarvittaessa myös lääkäripalvelut.

Keinosiemennysalan valtakunnallinen Aslak-kuntoutuskurssi alkoi ja jatkuu vuonna 2010. Henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua tuettuun liikunta- ja virkistystoimintaan yhdessä sovittujen periaatteiden mukaisesti. Mahdollisuutta käytettiin toimintavuonna aktiivisesti.

Työsuojelu

Työsuojelutoimikunta piti toimintavuonna neljä kokousta. Toimintavuoden aikana toimikunnan kokoonpanoa laajennettiin fuusioituvien osuuskuntien edustajilla. Toimikunnan tärkeimpiä tehtäviä olivat työturvallisuusriskien kartoitukset, vaaratilanneilmoitusten seurantarjestelmä ja muu ennakoiva

työsuojelutyö. Vuoden aikana saatiin valmiiksi myös turvallisuuskansio, joka jaettiin kaikille kenttätöntekijöille sekä asemille.

FABA Palvelu oli edelleen valtakunnallisen Nolla tapaturmaa-foorumin jäsenenä. Osuuskunta hyväksyttiin mukaan TJS-Opintokeskuksen hallinnoimaan työhyvinvointi-hankkeeseen 2009-2011.

Työsuojelutoimikunnan jäsenille ja varajäsenille järjestettiin kaksipäiväinen työsuojelun jatkokurssi. Koko henkilöstön koulutuspäivillä syksyllä työsuojeluasiat olivat laajasti esillä luennoilla ja esittelyosastossa. Toimintavuoden mittaan työsuojeluasioista on informoitu henkilöstökirjeissä.

TES- ja YT-toiminta

Vuoden aikana noudatettiin valtakunnallisia keinosiemen-nysalan ja neuvonnan työehtosopimuksia. Keinosiemen-nysalan TES päättyi 31.12.2009 ja neuvonta-alan sopimus päättyi 30.4.2010. Työnantajapuolen edunvalvojana toimi Erityispalvelujen Työnantajaliitto. Työntekijäpuolen edunval-

12. Kestävä kehitys ja toiminnan riskit

Toimintarakenteen kehityksen myötä FABA Palvelusta tuli vuoden päättyessä palveluosuuskunta tuotannon siirryttyä tytäryhtiöön ja myöhemmin 25 % omistuksella omistettuun VikingGenetics yhdistykseen.

Keinosiemennysalalla sonnien ja koko nautakarjan hyvän terveystilanteen säilyttäminen on ensisijainen tavoite. Vakava tauti pysäyttää tai halvaannuttaa toiminnan välittömästi. Terveysriskien ja tulipalon varalta on pohjoismaiseen toimintaan luotu katastrofisopimus. Tämä sopimus lieventää ainoastaan asematoimintaan liittyviä riskejä.

Sonnitoimintojen liiketoimintasiirto aiheuttaa veroriskin varainsiirto- ja tuloverotukseen liittyen, koska ennakkopää-töstä verottomuudesta ei saatu. Riskiä pyritään hallitsemaan veroasiantuntijoiden avulla. FABA Palvelu myy palveluitaan kotieläintuottajille. Tilojen väheneminen on ollut tasaista ja melko hyvin ennustettavaa. Tämän vuoksi riski osuuskunnan talouden ennakoimatto-

vojina toimivat Agronomiliitto, Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto (JYTY) sekä Maataloustoimihenkilöjärjestöjen liitto (MTJL).

Toimintavuonna vallitsi työrauha, eikä työehtoihin liittyviä riita-tapauksia ollut. Loppuvuonna aloitettiin neuvottelut keinosie-mennysalan uudesta TES-sopimuksesta ja neuvotteluja jatketaan alkuvuodesta 2010.

Eri henkilöstöryhmistä koottu YT-toimikunta piti kolme kokousta. Niistä kaksi ensimmäistä pidettiin perinteisellä alueellisesti ja toiminnallisesti laajasti kootulla kokoonpanol-la. Kolmas kokous pidettiin joulukuussa jo supistettuna ja uudistettuna toimikuntana, joka jatkaa myös v. 2010.

YT-kokouksissa henkilöstön edustajille on selvitetty erityi-sesti lukuisiin organisaatiomuutoksiin liittyviä asioita ja niiden vaikutuksia henkilöstöön. Kaikki henkilöstösiirrot yrityksestä toiseen on toteutettu vanhoina työntekijöinä entisin työsuh-de-eduin. Kokouksissa asioiden käsittely on ollut rakentavaa ja tulevaisuuteen tähtäävää.

man nopeasta heikkenemisestä on pieni, mutta luo paineen toiminnan jatkuvaan tehostamiseen. Suurin taloudellinen riski on liittynyt FABA Sika Oy:n ja Suomen Sianjalostus Oy:n toimintaan markkinoiden muuttuessa. Rakenteellisella ja toi-minnan kehittämisellä sekä toiminnan voimakkaalla rationali-soinnilla on tätä riskiä pyritty pienentämään.

FABA Palvelu on tulevaisuudessa asiantuntijaorganisaatio, jossa toiminnan merkittävin osa on asiantuntija- ja siemen-nyspalveluiden myynti kotieläinyrittäjille. Asiantuntijapalvelui-den myynti ei aiheuta ympäristöriskiä. FABA Palvelu ei suo-raan omista eläintiloja tai eläimiä, mutta tytäryhtiöiden kautta se on mukana myös kotieläintuotannossa. Osuuskunnan omistamien yritysten hallinnassa olevissa kotieläinsuojissa on kiinnitetty huomiota ympäristöriskeihin. FABA Palvelu on jalostustoiminnallaan parantanut koko suomalaisen koti-eläintuotannon ympäristöhyötysuhdetta, koska päästöjen osuus tuotettua maito- ja lihakiloa kohden on perinnöllisen edistymisen seurauksena pienentynyt. Käytössä olevat

jalostustavoitteet edistävät ympäristötehokkuuden kasvua ja tukevat kestävä kehitystä ja monimuotoisuuden säilymistä eläinvarjoissa.

Kilpaileva toiminta on Suomessa ollut toistaiseksi melko vähäistä. Kilpailuun varaudutaan kehittämällä omaa toimin-taa aktiivisesti vastaamaan asiakasomistajien tarpeisiin kustannustehokkaasti, jotta he haluavat käyttää osuus-kunnan palveluita kattavasti.

Tuotekehityspanostukset olivat viime vuonna suuria. Ne jatkuvat edelleen suurina, mutta riskiä pienentää niiden

13. FABA Sika Oy

Vuosi 2009 oli merkittävä rakenteellisten muutosten vuosi myös sianjalostus- ja karjuasematoiminnossa. Keväällä Rauhalinnan karjuaseman toiminta yhdistettiin Tuomikylän karjuasemaan. Karjunsiemenen tuotanto ja jakelu hoidettiin 26.4. alkaen keskitetysti Ilmajoelta. Keväällä 2009 siirryttiin annostoimituksissa käyttämään osittain valtakunnallista ku-riirijakelua. Faba Jalostuksen sianjalostustoiminnot Vantaalta ja jalostusneuvojat siirtyivät liiketoimintasiirrolla 1.6. osaksi FABA Sika Oy:n toimintaa. Näin FABA Sika Oy:stä muodos-tettiin sikatiloille täyden palvelun yritys.

Toimintavuonna sikatilojen määrä jatkoi laskuaan, ja sika-talouden heikko kannattavuus heijastui myös kotimaiseen palvelukysyntään. Tarkkailutilojen määrä putosi alle 300 ja annosmäärät, yksilötestaukset ja kantakirjaukset alenivat. Sen sijaan välitettyjen eläinten määrät kasvoivat mm. uuden SISU-palvelun myötä. Ulkomaille solmittiin useita sperman-vientikauppoja. Volyymien lasku heijastui myös yhtiön talou-delliseen tulokseen, joka kuitenkin parani loppuvuotta koh-den. Jalostusneuvontaan yhtiö sai valtionapua, jota on myönnetty edelleen myös vuodelle 2010.

Längelmäen keskuskoeasema toimi vakiintuneesti. Koe-asema muodostaa yhdessä ydinjalostussikaloiden kanssa vahvan perustan suomalaiselle sianjalostustyölle. Koease-man mahdollisuuksia on tavoitteena hyödyntää yhä laajem-min myös muussa sikatalouden koetoiminnassa.

jakautuminen entistä enemmän kolmen VikingGeneticsin jäsenen kesken.

Genomisen valinnan projektiin liittyy riski, että tulokset eivät vastaa nykyisiä oletuksia. Riskiä voidaan tarkastella myös toisinpäin. Jos Osuuskunta ei olisi voimakkaasti panostanut genomisen valinnan tutkimukseen ja yhteistyöhön Ruotsin ja Tanskan kanssa olisimme jääneet huomattavasti jälkeen kansainvälisen jalostuksen kehityksestä. Riskin otolla tur-vaamme suomalaisen maidontuotannon kilpailukykyisyyttä pitkälle tulevaisuuteen.

Alkuvuodesta yhtiön hallituksen muodostivat puheenjohta-jana Heimo Säteri Säskylästä, varapuheenjohtajana Erkki Muilu Lapualta ja jäsenenä Juha Hyytiäinen Kouvolaasta, Timo Ikola Isokyröstä, Tarja Surakka-Luostarinen Liperistä ja Ari Ukkonen Punkalaitumelta. 11.5. pidetyssä yhtiökoko-uksessa loppuvuodeksi hallitukseen valittiin puheenjohtajaksi Ari Ukkonen, varapuheenjohtajaksi Arja Nokso Ilmajoelta ja jäseniksi Pekka Eskelinen Sonkajärveltä, Timo Ikola, Tarja Surakka-Luostarinen, Simo Takku Punkalaitumelta ja Sami Yli-Rahnasto Kauhajoelta.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi MMM Jussi Peltokangas. Alkuvuodesta johtoryhmään kuuluivat lisäksi karjuasemien tuotantopäälliköt Juha Mäkelä ja Asja Vuorinen (30.4. saakka), ja kesäkuusta lähtien Soili Haltia, Juha Mäkelä, Jussi Peura ja Timo Serenius (31.10. saakka).

Vuonna 2010 yhtiön toiminnan painopisteinä tulevat ole-maan mm. yhteistyön tiivistäminen sikatarkkailussa ja tieto-jen rekisteröinnissä ProAgraria Sikaosaamiskeskuksen kanssa, suunnitelmallisen eläinhankinnan laajentaminen SISU-palve-lun myötä yhteistyössä teurastamojen kanssa ja ulkomaisen sikakaupan nostaminen uudelleen merkittäväksi toiminnaksi. Myös panostusta MTT:llä käynnissä olevaan sikojen genomi-valinnan hyödyntämistä selvittävään hankkeeseen jatketaan.

14. Tulevaisuuden näkymät

Päätökseen saavat alan toimintarakenteen kehityshankkeet luovat entistä paremmat edellytykset vastata kotieläintalouden voimakkaan muutoksen tuomiin haasteisiin. Jalostusneuvonta ja seminologipalvelut toimivat läheisessä yhteistyössä uudessa organisaatiossa. Maa on jaettu neljään toiminta-alueeseen ja niiden sisällä toimii jalostusneuvojen ja seminologioiden muodostamia palvelutiimejä. Tiimien avulla parannetaan tiedonkulkua, oppimismahdollisuuksia ja asiakaspalvelua. Markkinointia kehitetään entistä asiakasläheisemmäksi muun muassa uuden lanseeratun ilmeen ja uudistuneiden asiakaslähtöisten kotisivujen avulla. Palvelutuotannon kehittämiseksi on asetettu uudet entistä voimakkaammat tavoitteet.

Huolimatta tarpeesta kehittää FABA Palvelun asiakastarjontaa voimakkaasti, joudutaan kiinnittämään myös kasvavaa huomiota osuuskunnan operatiivisen tuloksen parantamiseen. FABA Palvelun tase on vahva, mutta tulevaisuudessakin muutos jatkuu voimakkaana ja siitä selviäminen vaatii kohtuullista taloudellista tulosta. Palveluiden kysyntä alenee eläinmäärien vähentyessä. Seminologioiden tekemien siemennysten määriä pienentää myös tilojen omien siemennystoimilupien lisääntyminen. Siemennysten kokonaismäärä vähenee vuosittain noin 3 %. FABA Palvelu kykenee tulevaisuudessa myös laajentamaan ja kehittämään palvelutarjontaansa täyden palvelun tilan eläinaineksen kehittäjänä. Uusilla palveluilla on mahdollista jonkin verran korvata eläinmäärien laskun vaikutusta palvelukysyntään. Lisäksi jalostuksen neuvontapalveluiden käytön uskotaan kasvavan uuden rakenteen mahdollistaman ristiinmarkkinoinnin avulla.

Voimakas kehitys on välttämätöntä toimintaympäristön kiihtyvän muutoksen myötä. Asiakaspalvelun kehittämisen lisäksi merkittävä muutos on myös käyttöönotettu genomivalinta. Sitä hyödyntämällä kyetään jalostuksen etenemistä yhä nopeuttamaan. Eläinten arvosteluvarmuus nuorilla eläimillä kasvaa ja eläimet voidaan valita yhä nuorempina. Tulevaisuuden näkymä voi olla sekin, että kaikki sonninemät siemennetään uusilla GenVik Plus -sonneilla eli aikaisemmilla nuorsonneilla.

Pohjoismainen yhteistyö tuo myös paljon mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseksi. Sonnivalikoima laajentui jo vuoden vaihteessa. Jatkossa voimme valita parhaat sonnit kolmen maan populaatioista. Tämän voi olettaa nopeuttavan varsinkin alkuvaiheessa geneettistä edistymistä. Lisäksi genomivalinta tuo myös voimakasta perinnöllistä edistymistä.

Genomivalinta tulee varmasti muuttamaan sonnituotannon rakenteita kaikissa VikingGeneticsin jäsenmaissa. Laajempi sonnivalikoima tuo myös uusia haasteita logistiikkaan, koska laajan sonnivalikoiman jakelua rajoittaa seminologioiden tyypisäiliöiden koko. Tärkeä jalostuksellinen uudistus on myös siemenen maksujärjestelmä, jossa siemen maksetaan vasta seminologioiden käytettyä siemenä. Tämä varmistaa, että käytössä ovat aina jalostuksellisesti parhaat eläimet.

Kotimaisen jalostuksen on kyettävä antamaan kilpailuetua suomalaisille lypsykarjatiloilta verrattuna muihin maihin. Tehtyjen toimenpiteiden oletetaan tätä kilpailuetua tuovan.

Kiinteä pohjoismainen yhteistyö ja yhteinen tutkimus- ja kehitystoiminta kehittyvät voimakkaasti. Tulevaisuus tuo vielä monia uusia mahdollisuuksia. Niitä syntyy myös palveluohjelmistojen yhteiskehityksessä ja tietopankin tiedonkeruun harmonisoinnissa.

Tällä hetkellä genomivalinnassa käydään voimakasta kilpailua Pohjois-Amerikan ja Euroopan välillä. Genomivalinta tulee pitkällä tähtäimellä muuttamaan kansainvälisen jalostuksen rakenteita. Suomalaiset ovat tulevaisuuden tuomien muutosten suhteen hyvässä seurassa pohjoismaisten yhteistyökumppaneiden kanssa. Genomivalinnassa olemme pohjoismaisen yhteistyön kautta maailman kärkijoukossa.

©Tiina Tahvonen

Tulevaisuuden kehityssuuntia voi vain arvailla, mutta ensiaskeleita ovat ottamassa nutrigenomiikka, nutrigenetiikka ja näihin liittyvä lypsykarjan ruokinnan tehokkuuteen sekä ympäristötehokkuuteen liittyvä tutkimus. Näissä suomalaiset ja pohjoismaiset yhteistyökumppanimme ovat hyvissä lähtöasemissa. Myös sukupuolilajitellun siemenen tuotanto ja käyttö kehittyvät koko ajan.

Nutrigenomiikka pyrkii selvittämään ruokavalion vaikutusta geenien ilmentymiseen sekä toimintaan ja tätä kautta löytämään keinoja vähentää sairastumisriskejä ravitsemuksen keinoin.

Nutrigenetiikka auttaa selvittämään, miksi eri geenitaustan omaavat yksilöt reagoivat ravintoaineisiin eri tavoin.

14. Utsikter för framtiden

De projekt för att utveckla verksamhetsstrukturen inom branschen som slutförs skapar ännu bättre förutsättningar än tidigare att svara på de utmaningar som de stora förändringarna inom husdjursproduktionen för med sig. Avelsrådgivningen och seminologtjänsterna fungerar i nära samarbete i den nya organisationen. Landet har delats i fyra verksamhetsområden och inom dessa verkar serviceteam som består av avelsrådgivare och seminologer. Med hjälp av teamarbete förbättrar man informationsflödet, möjligheterna att lära sig och kundbetjäningen. Man utvecklar marknadsföringen så den blir ännu närmare kunderna än tidigare bland annat med nya kundorienterade hemsidor. Man har fastställt ännu strängare målsättningar för att utveckla produktionen av tjänster.

Trots behovet att kraftigt utveckla FABAs kundutbud, är man också tvungen att fästa allt mer uppmärksamhet på att förbättra andelslagets operativa resultat. FABAs Services balansräkning är stark, men förändringen fortsätter kraftigt ännu i framtiden och för att klara av det krävs ett relativt bra ekonomiskt resultat. Efterfrågan på tjänster

Kotieläinjalostus on toiminut Suomessa yli 110 vuotta. Tuottajien yhteistoiminnan tarve sektorilla on kasvussa kansainvälisen kilpailun vyöryessä entistä voimakkaammin maahamme elintarvikemarkkinoiden kilpailun kiristyessä. Yhteistyössä saamme paljon enemmän aikaan. Sloganimme onkin ”Yhdessä enemmän!”.

minskar då antalet djur minskar. Antalet semineringar som seminologerna utför minskar också på grund av att antalet tillstånd för egensemin på gårdarna ökar. Det totala antalet semineringar minskar med ungefär 3 procent per år. FABAs Service klarar också i framtiden av att utvidga och utveckla sitt serviceutbud så att organisationen har fullt utbud av tjänster att utveckla gårdens djurmateriäl. Med de nya tjänsterna är det i viss mån möjligt att ersätta den inverkan som det minskande djurantalet har på efterfrågan på tjänster. Dessutom tror man att användningen av rådgivningstjänster ökar med hjälp av korsmarknadsföringen som är möjlig tack den nya strukturen.

En stark utveckling är oundviklig i och med den accelererande förändringen i verksamhetsomgivningen. Vid sidan av den utvecklade kundbetjäningen är också det genomiska valet som tagits i bruk en betydande förändring. Genom att utnyttja det klarar man av att påskynda den genetiska framskridningen ännu mera. Säkerheten i bedömningen av unga djur ökar och man kan välja djuren vid en allt yngre ålder. I framtiden kan det också gå så att man seminerar alla

tjurmödrar med nya GenVik Plus-tjurar, det vill säga tidigare ungtjurar.

Det nordiska samarbetet för också med sig många möjligheter att utveckla verksamheten. Tjurutbudet växte redan vid årsskiftet. I fortsättningen kan vi välja de bästa tjurarna från tre länders populationer. Man kan anta att detta påskyndar den genetiska framskridningen i synnerhet i det första skedet. Dessutom medför det genomiska valet en kraftig genetisk framskridning. Det genomiska valet kommer säkert att förändra strukturen på tjurproduktionen i alla VikingGenetics medlemsländer. Ett större tjurutbud medför också nya utmaningar för logistiken, eftersom storleken på seminologernas kvävebehållare begränsar användningen av ett omfattande tjurutbud. En viktig avelsmässig reform gäller också systemet att betala för semindoserna, då man betalar för sperman först då seminologen använt den. Detta garanterar att man alltid har de genetiskt sett bästa djuren i användning.

Det inhemska avelsarbetet måste klara av att ge konkurrensfördelar åt de finländska mjölkboskapsgårdarna i jämförelse med andra länder. Man antar att de åtgärder man utfört kommer att föra med sig denna konkurrensfördel.

Det intensiva nordiska samarbetet och den gemensamma forsknings- och utvecklingsverksamheten utvecklas kraftigt. Framtiden för ytterligare med sig många nya möjligheter. Sådana uppstår också vid gemensam utveckling av serviceprogram och harmonisering av insamlandet av uppgifter till databanken.

Inom det genomiska valet har man just nu en kraftig konkurrens mellan Nord-Amerika och Europa. Det genomiska valet kommer på lång sikt att ändra strukturen på det internationella avelsarbetet. Beträffande de förändringar som framtiden för med sig är finländarna i gott sällskap med sina nordiska samarbetspartners. Inom det genomiska valet är vi via det nordiska samarbetet med i tättstriden i världen.

Man kan bara spekulera om i vilken riktning framtidens utveckling sker, men forskningen beträffande nutrigenomik, nutrigenetik samt effekten hos utfodringen av mjölkboskap samt miljöeffektivitet som hör samman med dessa tar sina första steg. Här är våra finländska och nordiska samarbetspartners i goda startpositioner. Likaså utvecklas produktionen och användningen av könssorterad sperma hela tiden.

Husdjursaveln har verkat i Finland i mer än 110 år. Behovet av producenternas samarbete inom sektorn ökar då den internationella konkurrensen kommer allt starkare in i vårt land då konkurrensen på livsmedelsmarknaderna skärps. Med samarbete åstadkommer vi mycket mera. Vårt motto är "tillsammans mer".

Nutrigenomik strävar till att utreda foderstatens inverkan på generna och deras funktion och därigenom finna metoder att minska riskerna för att djuren insjuknar med utfodringstekniska metoder.

Nutrigenetik hjälper att utreda, varför individer med olika genbakgrund reagerar på näringsämnen på olika sätt.

FABA Palvelu Osk TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2009	1.1. - 31.12.2008
	€	€
LIKEVAIHTO	25 232 175,73	19 339 244,75
Liiketoiminnan muut tuotot	2 269 803,25	1 230 758,09
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	6 295 840,97	4 074 455,45
Varastojen lisäys(-), vähennys (+)	-351 272,04	-288 842,00
Ulkopuoliset palvelu	632 874,73	20 156,04
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	10 478 594,40	8 257 756,78
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	1 941 490,41	1 243 071,20
Muut henkilösivukulut	655 635,10	573 325,91
Poistot		
Suunnitelman mukaiset poistot	-307 856,94	-917 812,25
Liiketoiminnan muut kulut	-7 411 211,87	-6 136 477,30
LIKEVOITTO/TAPPIO	129 746,60	-364 210,09
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot	42 369,79	142 335,87
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-23 648,39	-54 356,60
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA, ERIÄ, TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	148 468,00	-276 230,82
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
YLIJÄÄMÄ ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	148 468,00	-276 230,82
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron lisäys(-) vähennys (+)	105 449,33	58 450,77
Vapaaehtoisten varausten lis/väh.	0,00	0,00
Tuloverot	-122 725,57	-41 402,94
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	131 191,76	-259 182,99

FABA Palvelu Osk TASE VASTAAVAA

	1.1. - 31.12.2009		1.1. - 31.12.2008	
	€		€	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot	82 650,35	82 650,35	6 142,84	6 142,84
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	3 869 687,39		3 122 412,09	
Rakennukset ja rakennelmat	821 621,80		8 055 356,09	
Koneet ja kalusto	504 640,34		1 054 206,33	
Muut aineelliset hyödykkeet	44 588,58	5 240 538,11	303 000,22	12 534 974,73
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yritt.	13 893 547,27		583 337,73	
Osakkeet ja osuudet osakkuus-yrityksissä	0,00		3 173 380,83	
Muut osakkeet ja osuudet	5 518 514,33	19 412 061,60	929 386,36	4 686 104,92
Pysyvät vastaavat yhteensä		24 735 250,06		17 227 222,49
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	306 304,98	306 304,98	1 606 892,44	1 606 892,44
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	620,00		620,00	
	620,00		620,00	
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	3 026 922,93		1 637 885,98	
Muut saamiset	0,00		32 528,00	
Siirtosaamiset	301 654,51		112 038,57	
	3 328 577,44		1 782 452,55	
Saamiset yhteensä		3 329 197,44		1 783 072,55
Rahat ja pankkisaamiset		3 432 598,62		1 110 735,54
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		7 068 101,04		4 500 700,53
VASTAAVAA YHTEENSÄ		31 803 351,10		21 727 923,02

FABA Palvelu Osk TASE VASTATTAVAA

	31.12.2009		31.12.2008	
	€		€	
OMA PÄÄOMA				
Osuuspääoma		3 784 309,31		2 973 091,33
Muut rahastot				
Arvonkorotusrahasto	2 528 428,56		2 528 428,56	
Vararahasto	525 641,60		355 077,82	
Muut rahastot	20 476 339,71	23 530 409,87	11 412 873,70	14 296 380,08
Tilikauden yli/alijäämä		131 191,76		-259 182,99
Oma pääoma yhteensä		27 445 910,94		17 010 288,42
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero		164 900,66		875 283,76
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		904 005,13	
Muut velat	3 080,98	3 080,98	0,00	904 005,13
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		152 190,04	
Saadut ennakot	437,86		6 661,68	
Ostovelat	893 707,12		891 947,17	
Muut velat	880 344,64		720 521,38	
Siirtovelat	2 414 968,90	4 189 458,52	1 167 025,44	2 938 345,71
Vieras pääoma yhteensä		4 192 539,50		3 842 350,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ		31 803 351,10		21 727 923,02

Konserni TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2009		1.1. - 31.12.2008	
	€		€	
LIKEVAIHTO	27 071 708,19		21 291 758,16	
Liiketoiminnan muut tuotot	2 373 126,52		1 187 171,50	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	7 092 470,46		4 727 294,17	
Varastojen lisäys(-), vähennys (+)	-283 521,02		-263 668,45	
Ulkopuoliset palvelut	627 368,02	-7 436 317,46	0,00	-4 463 625,72
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	11 067 351,87		8 798 890,53	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	2 051 794,20		1 333 342,35	
Muut henkilösivukulut	699 368,53	-13 818 514,60	603 858,79	-10 736 091,67
Poistot				
Suunnitelman mukaiset poistot	-347 687,25		-967 119,80	
Liiketoiminnan muut kulut	-7 839 079,32		-6 823 624,20	
LIKEVOITTO/TAPPIO	3 236,08		-511 531,73	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot	42 835,83		142 335,87	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-24 219,27	18 616,56	-54 458,59	87 877,28
YLIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISERIAÄ, TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	21 852,64		-423 654,45	
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0,00		0,00	
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
YLIJÄÄMÄ ENNEN TILINPÄÄTÖS-SIIRTOJA JA VEROJA	21 852,64		-423 654,45	
Tuloverot				
Tilikauden vero	-116 433,46		-41 402,94	
Laskennallinen vero	29 150,34	-87 283,12	21 779,84	-19 623,10
Vähemmistön osuus	0,00		42 252,30	
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-65 430,48		-401 025,25	

Konserni TASE VASTAAVAA

	31.12.2009		31.12.2008	
	€		€	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	1 171,87		120 157,63	
Rakennusten pitkävaikutteiset menot	72 758,76		0,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	125 028,64	198 959,27	6 142,84	126 300,47
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	3 869 687,39		3 003 852,45	
Rakennukset ja rakennelmat	821 621,80		8 055 356,09	
Koneet ja kalusto	560 787,81		1 135 367,76	
Muut aineelliset hyödykkeet	44 588,58	5 296 685,58	303 391,75	12 497 968,05
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yritt.	12 756 555,07		0,00	
Osakkeet ja osuudet osakkuus-yrityksissä	0,00		3 173 380,83	
Muut osakkeet ja osuudet	5 740 538,77	18 497 093,84	929 386,36	4 102 767,19
Pysyvät vastaavat yhteensä	23 992 738,69		16 727 035,71	
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	361 464,59	361 464,59	1 729 803,07	1 729 803,07
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	620,00	620,00	620,00	620,00
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	3 258 421,71		1 882 144,47	
Muut saamiset	0,00		32 528,00	
Siirtosaamiset	330 854,15	3 589 275,86	167 980,44	2 082 652,91
Saamiset yhteensä	3 589 895,86		2 083 272,91	
Rahat ja pankkisaamiset	3 969 854,13		1 567 617,66	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	7 921 214,58		5 380 693,64	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 913 953,27		22 107 729,35	

Konserni TASE VASTATTAVAA

	31.12.2009 €	31.12.2008 €
OMA PÄÄOMA		
Osuuspääoma	3 784 309,31	2 973 091,33
Muut rahastot		
Vararahasto	525 641,60	355 077,82
Arvonkorotusrahasto	2 528 428,56	2 528 428,56
Muut rahastot	20 476 339,71	11 412 873,70
Edellisten tilikausien voitto/tappio	166 038,94	795 322,21
Tilikauden yli/alijäämä	-65 430,48	-401 025,25
Oma pääoma yhteensä	27 415 327,64	17 663 768,37
VÄHEMMISTÖOSUUDET	0,00	210 211,98
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	3 080,98	904 005,13
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00	152 190,04
Saadut ennakot	15 437,86	7 049,88
Ostovelat	938 671,21	931 874,72
Muut velat	943 241,88	739 895,68
Siirtovelat	2 554 169,60	1 268 276,33
Laskennalliset verovelat	44 024,10	230 457,22
Vieras pääoma yhteensä	4 498 625,63	4 233 749,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 913 953,27	22 107 729,35

Kotieläinjalostuksen tilastot

Elinvoimaa!

Hallittua kasvua!

Yhdessä enemmän!

Kotieläinjalostuksen tilastot sisältö

Lypsyrotujen jalostus

Jalostussuunnittelu	37
Tuotosseurantaan kuuluvien lehmien lukumäärä	38
Tuotosseurannan lehmien rotusuhteet	39
Tuotosseurannan lehmien maitotuotos	39
Maidon valkuaispitoisuus tuotosseurannassa roduittain	40
Maidon rasvapitoisuus roduittain tuotosseurannassa	40
Lypsyrotujen kantakirjaus	41
Keinosiemennyssonnien valinta – Ayrshire	42
Keinosiemennyssonnien valinta – Holstein	42
Keinosiemennyssonnien valinta – Suomenkarja	43
Sonninemähdokkaiden ominaisuuksien keskiarvot	44
Ominaisuuksien painot maitorotuisten sonnien kokonaisjalostusarvossa (NTM)	45
Perinnöllinen edistymisen NTM kokonaisjalostusarvossa	46
Tuotosominaisuuksien perinnöllinen muutos – Ayrshire	46
Tuotosominaisuuksien perinnöllinen muutos – Holstein	47
Tuotosominaisuuksien perin. muutos – Suomenkarja	47
Perinnöllinen muutos maidon pitoisuuksissa – Ayrshire	48
Perinnöllinen muutos maidon pitoisuuksissa – Holstein	48
Perin. muutos maidon pitoisuuksissa – Suomenkarja	49
Maidon soluluvun perinnöllinen muutos	49
Perinnöllinen muutos rakenneominaisuuksissa – Ayrshire	50
Perinnöllinen muutos rakenneominaisuuksissa – Holstein	50
Perin. muutos rakenneominaisuuksissa – Suomenkarja	51
Hedelmällisyysindeksi ja muut hoidot – Ayrshire	51
Hedelmällisyysindeksi ja muut hoidot – Holstein	52
Valkuaistuotos Interbull-vertailussa – Ayrshire	52
Valkuaistuotos Interbull-vertailussa – Holstein	53

Terveystarkkailu

Lehmien kokonaismäärä ja terveystarkkailumerkintöjen määrä	54
Lehmien eri sairausryhmien osuudet	55
Hoitokertojen määrä 100 lehmää kohti	56
Lehmien eri sairausryhmien osuudet roduittain	57

Liharotujen jalostus

Emolehmätarkkailuun kuuluvien lehmien määrä roduittain	58
Emolehmätarkkailuun kuuluvat lehmät ja karjat	58
Emolehmätarkkailuun kuuluvien karjojen päärodun mukaan	59

Emolehmätarkkailussa punnittujen sonnien syntymäpainot	59
Syntymäpainon perinnöllinen muutos	60
Emolehmätarkkailussa punnittujen sonnien korjattu paino 200 päivän iässä	60
200 päivän painon perinnöllinen muutos	61
Emolehmätarkkailussa punnittujen sonnien korjattu paino 365 päivän iässä	61
365 päivän painon perinnöllinen muutos	62
Emo-ominaisuuksien perinnöllinen muutos	62
Kantakirjattujen liharotueläinten lukumäärä	63

Siemennystoiminta

Seminologit ja siemennysmatkat	64
60 päivän uusimattomuus -%	64
Siemennysten kokonaismäärät ja sonnien määrä	65

Alkionsiirtotoiminta

Alkionsiirtotuloksia	66
Alkionsiirrot 2009	66

Sianjalostus

Sikojen kantakirjaukset	67
Porsimäin geneettinen muutos	67
Porsimäin perinnöllinen muutos	68
Veroitettujen lukumäärän perinnöllinen muutos	68
Tilatesti - Tilojen ja testattujen eläinten määrät	69
Tilatesti - Testattujen eläinten määrät roduittain	69
Tilatesti - Testattujen sikojen ikä 100 kg:n painoisina	70
Tilatesti - Silavan paksuus 100 kg:n painossa	70
Tilatesti - Kasvunopeus syntymästä tilatestaukseen	71
Kantakoe – Yorkshire	71
Kantakoe – Maatiainen	71
Kantakoe - Perinnöllinen edistymisen kasvunopeudessa	72
Kantakoe - Perin. edistymisen rehunmuutosuhteessa	72
Kantakoe - Perinnöllinen edistymisen liha-%:ssa	73
Kantakoe - Perinnöllinen edistymisen silava-%:ssa	73
Kantakoe - Perin. edistymisen ulkofileen pH-arvossa	74
Eri ominaisuuksien painokertoimet sikojen hedelmällisyysarvostelussa	74
Eri ominaisuuksien painokertoimet sikojen kantakoe-arvostelussa	75

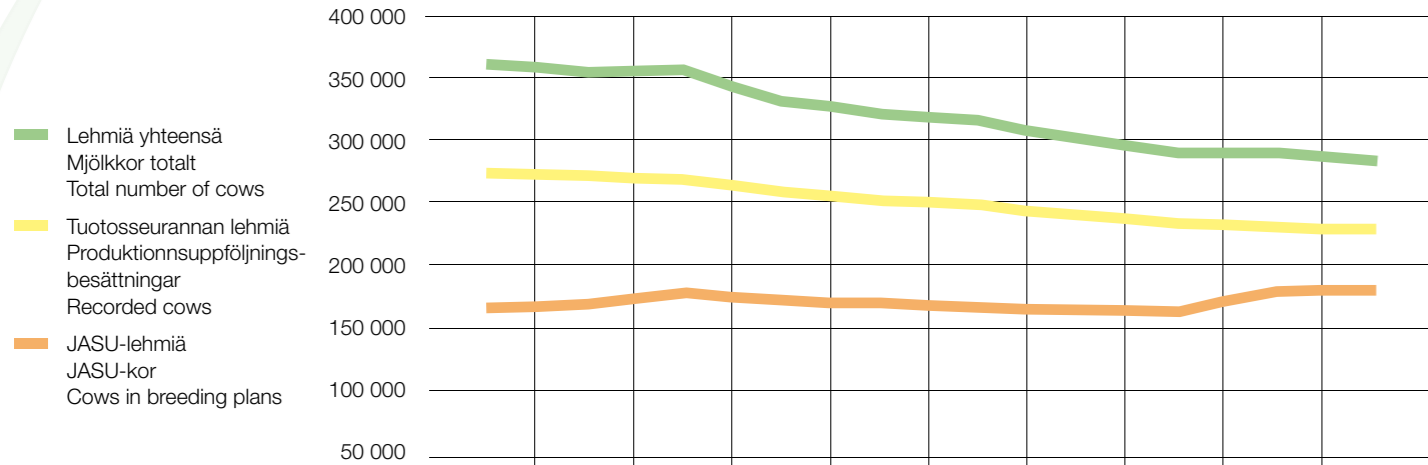
Lypsyrotujen jalostus

- Jalostussuunnittelu
- Avelsplaneringen
- Mating plans at herd level

Lypsyrotujen jalostus

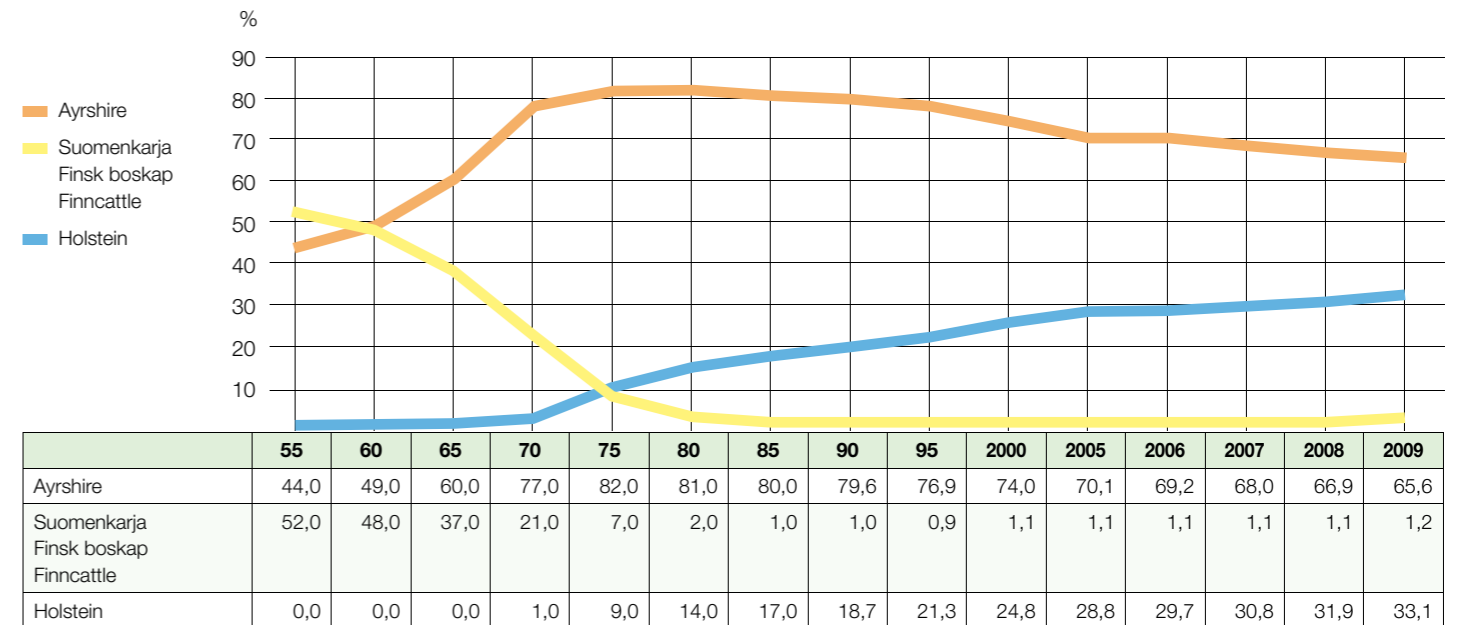
- Tuotosseurantaan kuuluvien lehmien lukumäärä
- Kor i produktionsuppföljningen
- Number of recorded cows

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lehmiä yhteensä Mjölkkor totalt Total number of cows	357 900	353 717	353 050	328 000	318 000	312 900	299 000	287 500	287 371	282 456
Tuotosseurannan lehmä Produktionnsuppföljnings- besättningar Recorded cows	270 575	269 451	265 547	255 914	248 810	244 559	237 779	231 000	228 210	226 803
JASU-lehmiä JASU-kor Cows in breeding plans	162 269	166 114	175 050	169 223	167 087	164 096	161 303	159 905	177 551	177 311

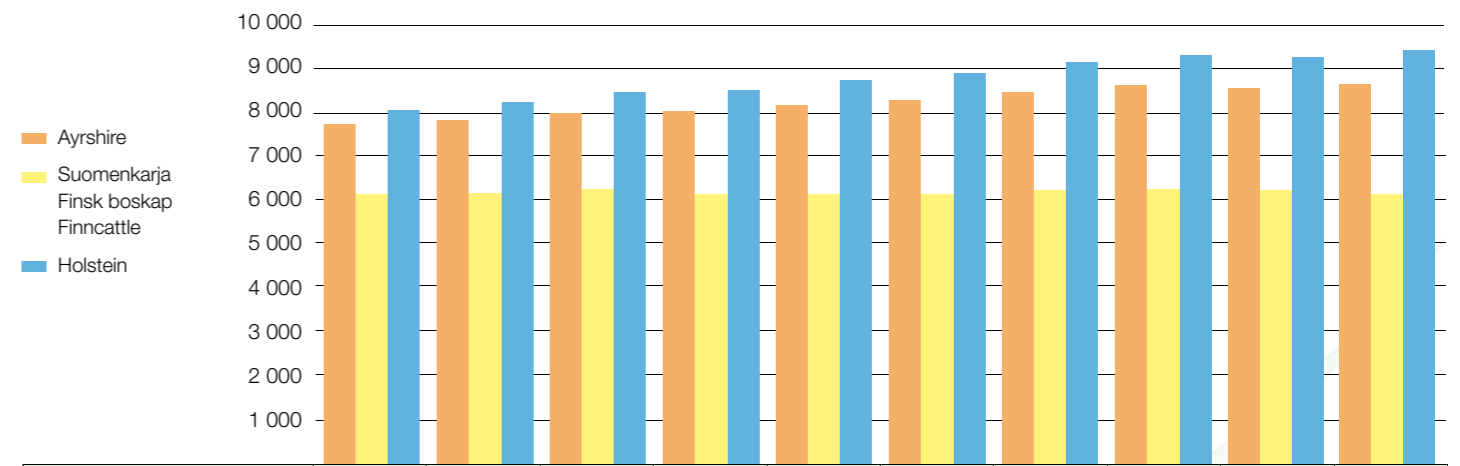
Lypsyrotujen jalostus

- Tuotosseurannan lehmien rotusuhteet
- Rasfördelning i produktionsuppföljningen
- Proportion of recorded cows by breed

	55	60	65	70	75	80	85	90	95	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Ayrshire	44,0	49,0	60,0	77,0	82,0	81,0	80,0	79,6	76,9	74,0	70,1	69,2	68,0	66,9	65,6
Suomenkarja Finsk boskap Finncattle	52,0	48,0	37,0	21,0	7,0	2,0	1,0	1,0	0,9	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2
Holstein	0,0	0,0	0,0	1,0	9,0	14,0	17,0	18,7	21,3	24,8	28,8	29,7	30,8	31,9	33,1

- Tuotosseurannan lehmien maitotuotos
- Mjölproduktionen för kor i produktionsuppföljningen
- Milk production of recorded cows

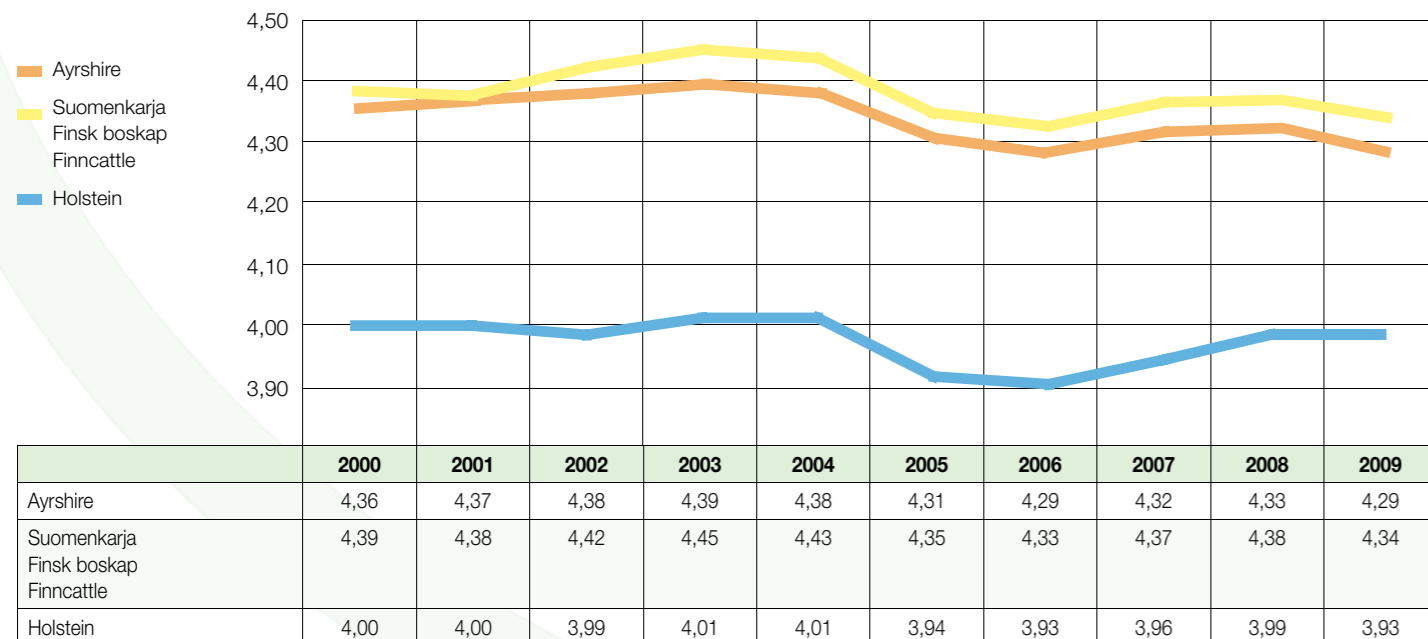
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ayrshire	7 707	7 823	7 976	8 010	8 153	8 274	8 472	8 616	8 561	8 630
Suomenkarja Finsk boskap Finncattle	6 124	6 160	6 250	6 130	6 133	6 151	6 218	6 250	6 223	6 222
Holstein	8 060	8 232	8 442	8 507	8 734	8 887	9 122	9 283	9 248	9 373

Lypsyrotujen jalostus

- Maidon valkuaispitoisuus tuotosseurannassa roduittain
- Proteinhalt i mjölken rasvis för kor i produktionsuppföljningen
- Milk protein content of recorded cows by breed

- Maidon rasvapitoisuus roduittain tuotosseurannassa
- Fethalt i mjölken rasvis för kor i produktionsuppföljningen
- Milk fat content of recorded cows by breed

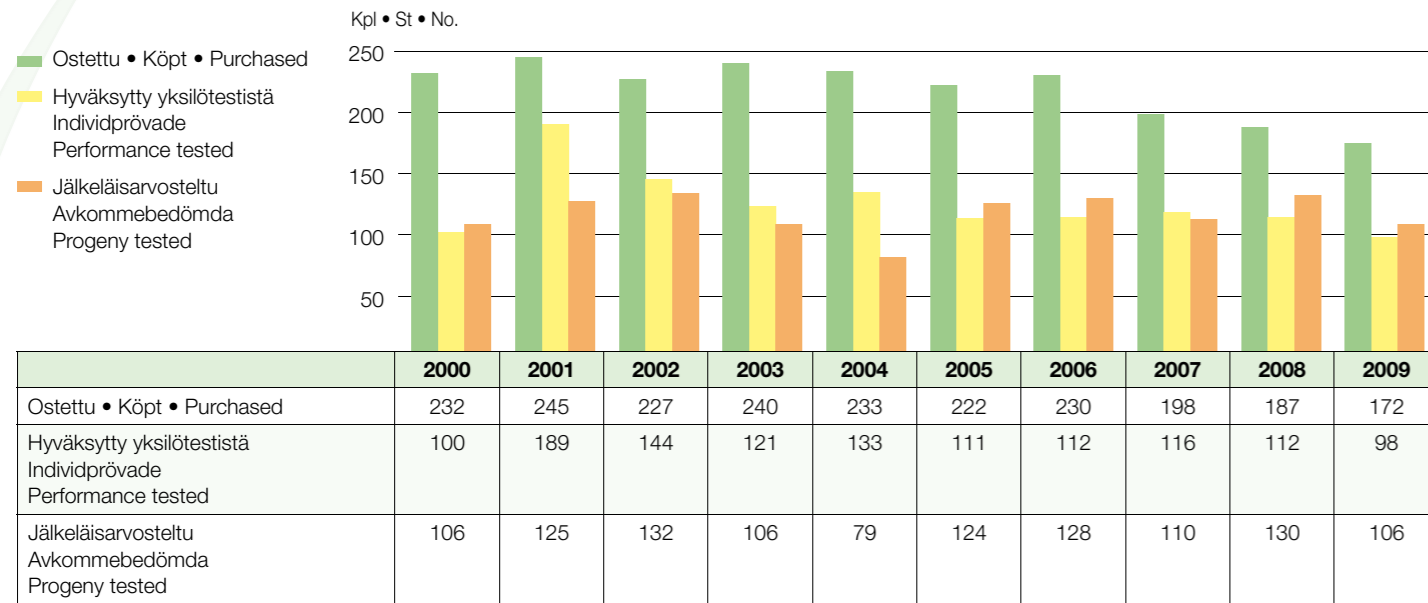
Lypsyrotujen jalostus

- Lypsyrotujen kantakirjaus
- Stamboksföring av mjölkkraser
- Herdbook registration

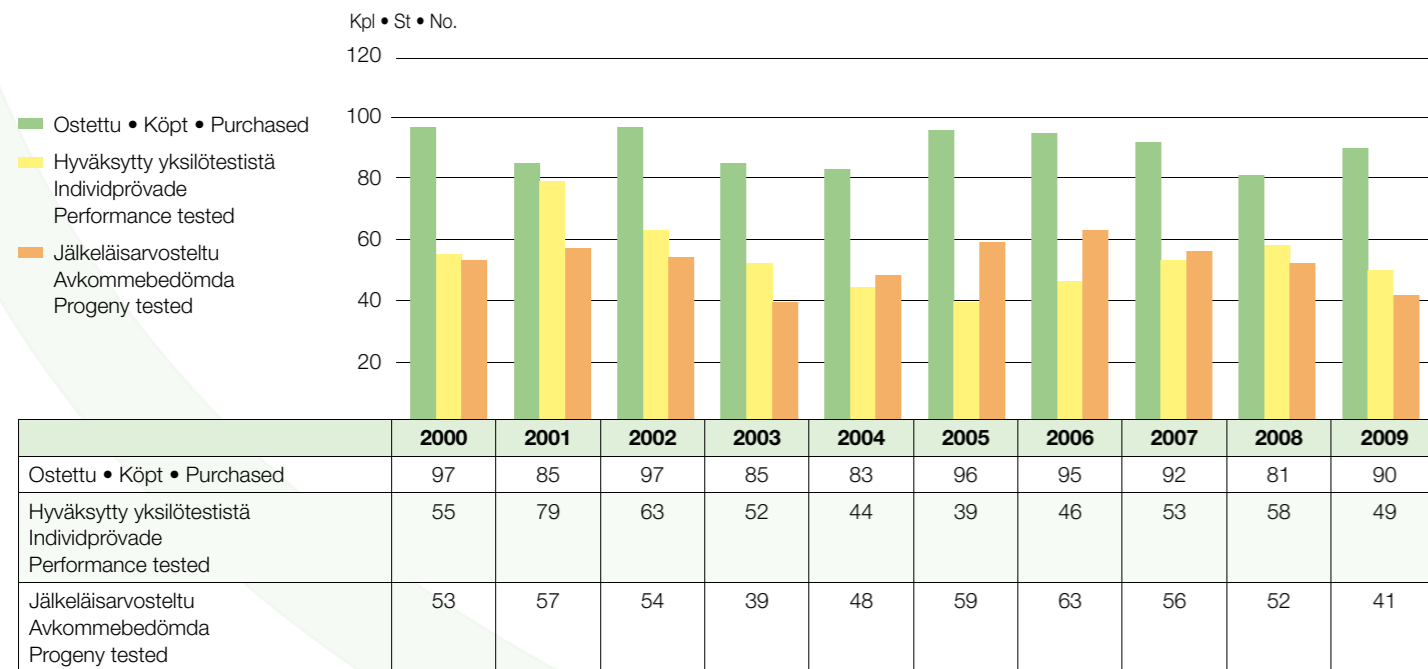
	Perusluokka Grundklass Registered	Valioluokka Eitklass Elite	50-tn 50-tn klass 50-ton class	100-tn 100-tn klass 100-ton class	150-tn 150-tn klass 150-ton class	
Ayrshire						
Sonnit • Tjurar • Bulls	308	166				
Lehmät A • Kor A • Cows A	9 677	404	1 109	133	2	
Lehmät B • Kor B • Cows B	2 761	1	262	37		
Holstein						
Sonnit • Tjurar • Bulls	236	84				
Lehmät F • Kor F • Cows F	6 938	442	601	70	3	
Lehmät R • Kor R • Cows R	2 604	13	215	27		
Suomenkarja Finsk boskap • Finncattle						
Sonnit • Tjurar • Bulls	92	12				
Lehmät S • Kor S • Cows S	1 074	80	21	4		
Yhteensä • Sammanlagt • Total						
	2009	23 690	1 202	2 208	271	5
	2008	25 515	1 404	2 159	217	3
	2007	24 614	1 138	1 999	171	2
	2006	20 527	1 277	1 878	156	
	2005	21 154	1 846	1 737	145	2
	2004	24 426	2 123	1 587	120	3
	2003	21 887	2 743	1 184	101	2
	2002	21 170	1 382	1 194	91	
	2001	19 250	1 579	1 025	64	
	2000	18 852	2 027	856	57	

Lypsyrotujen jalostus

- Keinosiemennyssonnien valinta - Ayrshire
- Selektion av semintjurar - Ayrshire
- Selection of A.I. Bulls - Ayrshire

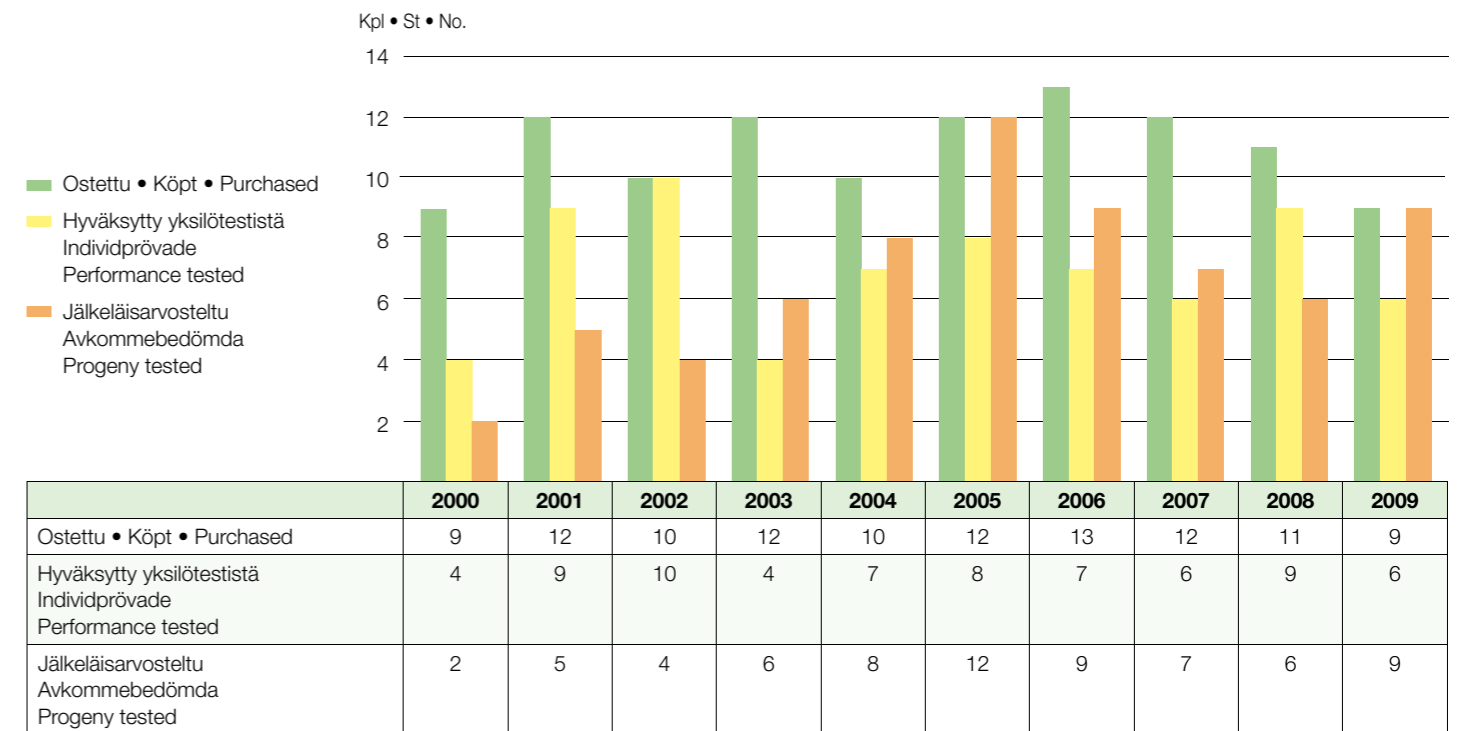

- Keinosiemennyssonnien valinta - Holstein
- Selektion av semintjurar - Holstein
- Selection of A.I. Bulls - Holstein

Lypsyrotujen jalostus

- Keinosiemennyssonnien valinta - Suomenkarja
- Selektion av semintjurar - Finsk boskap
- Selection of A.I. Bulls - Finncattle

Lypsyrotujen jalostus

- Sonninemäehdokkaiden ominaisuuksien keskiarvot
- Tjurmödrarakndidaternas egenskaper i medeltal
- Average records for bull dam candidates

Ayrshire	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lukumäärä • Antal • Number	484	319	607	601	441	574	576	630	525
Jalostusarvo • Avelsvärde • Total Merit Index	26	27	28	25	24	21	21	15	15
Maitoindeksi • Mjölkindeksi • Milk index	117	122	118	115	112	110	111	109	108
Rasva-% indeksi • Fett-% index • Fat-% index	100	98	100	99	98	99	98	98	99
Valkuais-% indeksi • Protein-% index	97	95	97	97	99	98	97	98	98
Valkuaiskiloindeksi • Protein produktion index • Protein production index	118	121	118	116	114	112	112	110	109
Soluindeksi • Cellindex • Som. Cell count index	100	101	103	104	106	106	109	107	107
Elopainoindeksi • Levande vikt -index • Live weight -index	100	102	106	104	104	104			
Tyhjäkausi-indeksi • Tomperiodindex • Days open -index	96	94	98	95					
Utärerakenneindeksi • Juverbyggnad-index • Udder conformation index			113	113	107	107	108	108	108
Maito • Mjöl • Milk kg (305 d)	10 029	10 280	10 372	10 270	9 941	10 004	10 162	10 154	10 009
Rasva-% • Fett-% • Fat-%	4,28	4,20	4,25	4,31	4,27	4,25	4,26	4,28	4,32
Valkuais-% • Protein-%	3,40	3,39	3,50	3,46	3,46	3,47	3,49	3,52	3,52
Valkuainen • Protein kg	340	348	356	355	344	346	353	355	350
Suomenkarja • Finsk boskap • Finn Cattle	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lukumäärä • Antal • Number	22	29	35	21	34	28	18	12	4
Jalostusarvo • Avelsvärde • Total Merit Index	16	11	10	12	13	13	14	13	13
Maitoindeksi • Mjölkindeksi • Milk index	109	105	107	110	108	105	105	106	104
Rasva-% indeksi • Fett-% index • Fat-% index	96	101	101	99	100	101	105	104	109
Valkuais-% indeksi • Protein-% index	91	96	97	97	100	100	101	98	100
Valkuaiskiloindeksi • Protein produktion index • Protein production index	108	105	107	109	108	106	106	107	104
Soluindeksi • Cellindex • Som. Cell count index	104	102	107	104	101	102	103	101	109
Elopainoindeksi • Levande vikt -index • Live weight -index	102	100	99	97	98	96			
Tyhjäkausi-indeksi • Tomperiodindex • Days open -index	98	100	100	98					
Utärerakenneindeksi • Juverbyggnad-index • Udder conformation index			108	111	108	109	113	109	108
Maito • Mjöl • Milk kg (305 d)	8 233	8 551	8 009	8 268	7 794	7 947	7 331	7 411	5 791
Rasva-% • Fett-% • Fat-%	3,35	4,09	4,25	4,28	4,31	4,18	4,35	4,31	4,79
Valkuais-% • Protein-%	4,08	3,31	3,43	3,50	3,44	3,45	3,46	3,37	3,58
Valkuainen • Protein kgg	275	281	275	289	268	273	253	250	205
Holstein	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Lukumäärä • Antal • Number	174	194	248	237	201	241	321	340	497
Jalostusarvo • Avelsvärde • Total Merit Index	32	31	31	29	27	23	26	21	19
Maitoindeksi • Mjölkindeksi • Milk index	125	123	119	117	122	113	111	110	109
Rasva-% indeksi • Fett-% index • Fat-% index	97	99	99	98	96	94	96	95	95
Valkuais-% indeksi • Protein-% index	96	95	97	97	97	99	99	97	96
Valkuaiskiloindeksi • Protein produktion index • Protein production index	126	122	118	116	120	115	113	111	109
Soluindeksi • Cellindex • Som. Cell count index	97	98	103	104	105	105	112	114	112
Elopainoindeksi • Levande vikt -index • Live weight -index	101	104	108	103	105	104			
Tyhjäkausi-indeksi • Tomperiodindex • Days open -index	84	87	93	93					
Utärerakenneindeksi • Juverbyggnad-index • Udder conformation index			110	110	105	105	108	107	108
Maito • Mjöl • Milk kg (305 d)	10 867	10 960	11 480	11 328	10 981	10 965	10 301	10 252	10 527
Rasva-% • Fett-% • Fat-%	3,74	3,78	3,83	3,85	3,77	3,83	3,93	4,02	3,96
Valkuais-% • Protein-%	3,30	3,31	3,4	3,38	3,35	3,41	3,42	3,41	3,39
Valkuainen • Protein kg	358	362	386	383	368	371	350	348	355

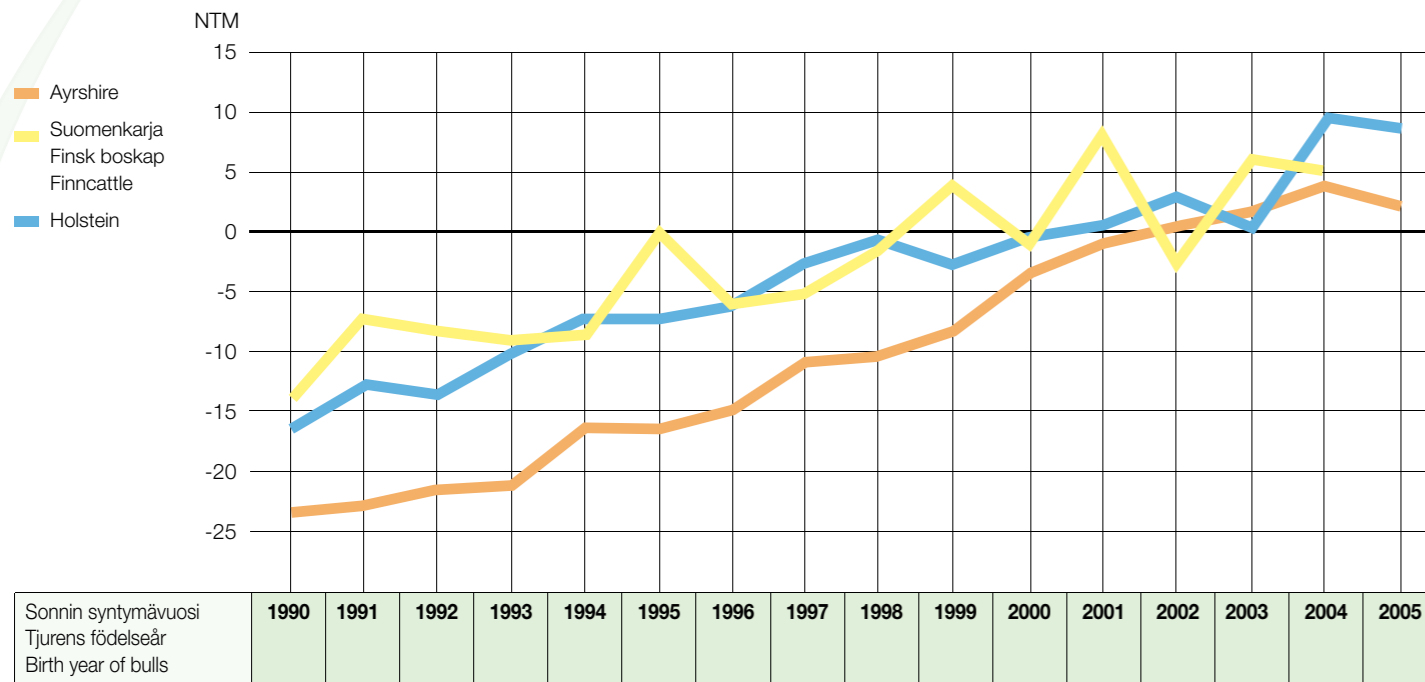
Lypsyrotujen jalostus

- Ominaisuuksien painot maitorotuisten sonnien kokonaisjalostusarvossa (NTM)
- Delegenskapernas viktcoefficienter för mjölkkrastjurarnas avelsvärde (NTM)
- Economical weights in total merit index (NTM) of dairy bulls

	1990	1992	1993-94			1995			1996	1999	2003	2007			2008			
			Ay	Fr	Sk	Ay	Fr	Sk	-1998	-2002	-2006	Ay	Fr	Sk	Ay	Fr	Sk	
Tuotanto-ominaisuudet Produktionsegenskaper Production traits															1,00	1,00	0,90	
Rasva-% • Fett-% • Fat-%	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4		-0,4	-0,4											
Valkuais-% • Protein-%	0,3	0,3	0,5	0,5		0,5	0,5		0,3		0,3							
Valkuaistuotos Proteinproduktion • Protein production	0,8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1							
Kasvu • Tillväxt • Growth	0,075	0,075															0,08	
Hedelmällisyysominaisuudet Fertilitetsegenskaper Fertility traits																		
Uusimattomuus-% • NR-%	0,05	0,05													0,28	0,41	0,30	
Hedelmällisyys • Fertilitet • Fertility	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3				
Syntymäindeksi • Födelse • Birth															0,15	0,20		
Poikimaindeksi • Kalving • Calving															0,13	0,22		
Vasikkakuolleisuus Kalvdödighet • Calf mortality	0,025	0,25																
Poikimavaikeus (ei) Kavningsvärigheter (mf) Calving ease (mgs)													0,1					
Käyttöominaisuudet Bruksegenskaper Management traits																		
Lypsettävyys Mjölkarhet • Milkability	0,1	0,1													0,10	0,11		
Luonne • Lynne • Temperament	0,05	0,05													0,03	0,04		
Utärerakenne • Juverbyggnad Udder conformation	0,05	0,05					0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5	0,4	0,3	0,4	0,35	0,24	0,40
Jalat • Ben • Feet and legs												0,1	0,1		0,10	0,20		
Runko • Kropp • Body																		
Kestävyys • Hållbarhet • Longevity															0,09	0,15		
Terveysominaisuudet Hälsöegenskaper Health traits																		
Hed.häiriöiden hoito Behandl. av fruktbarhetsstörn. Treatments for fertility disorders	0,15																	
Kokonaishoito • Behandlingar total Total treatments	0,05	0,05																
Utäresairauksien hoito Behandlingar av juversjukdomar Treatments for udder disease	0,15																	
Soluindeksi • Cellindex • Cell index	0,15																	
Utäreterveys Juverhälsa • Udder health		0,3	0,3	0,5	0,5	0,3	0,5	0,5	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5	0,3	0,35	0,46	0,30	
Muut hoidot • Övriga behandlingar Other treatments															0,13	0,16		

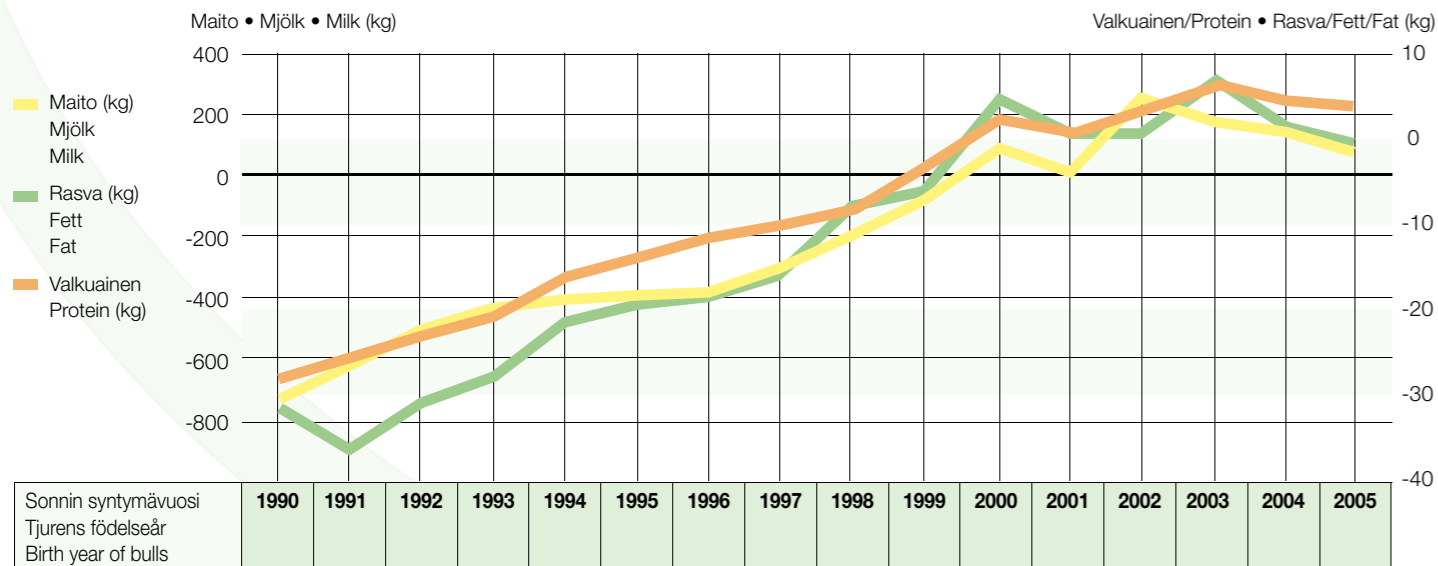
Lypsyrotujen jalostus

- Perinnöllinen edistyminen NTM kokonaisjalostusarvossa
- Genetiska förändringen i helhetsavelsvärde NTM
- Genetic trend in total merit index NTM

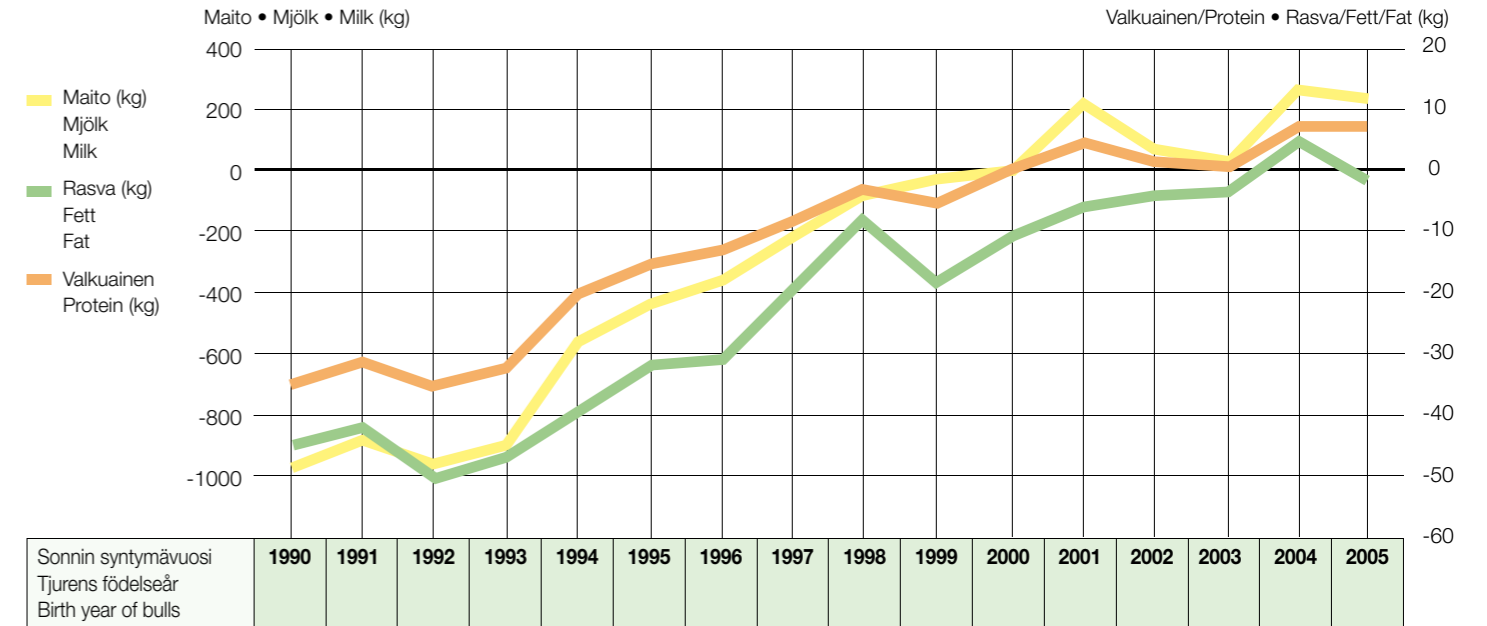
Tuotosominaisuuksien perinnöllinen muutos - Ayrshire

- Genetiska förändringen i produktionsegenskaper - Ayrshire
- Genetic trend in production traits - Ayrshire

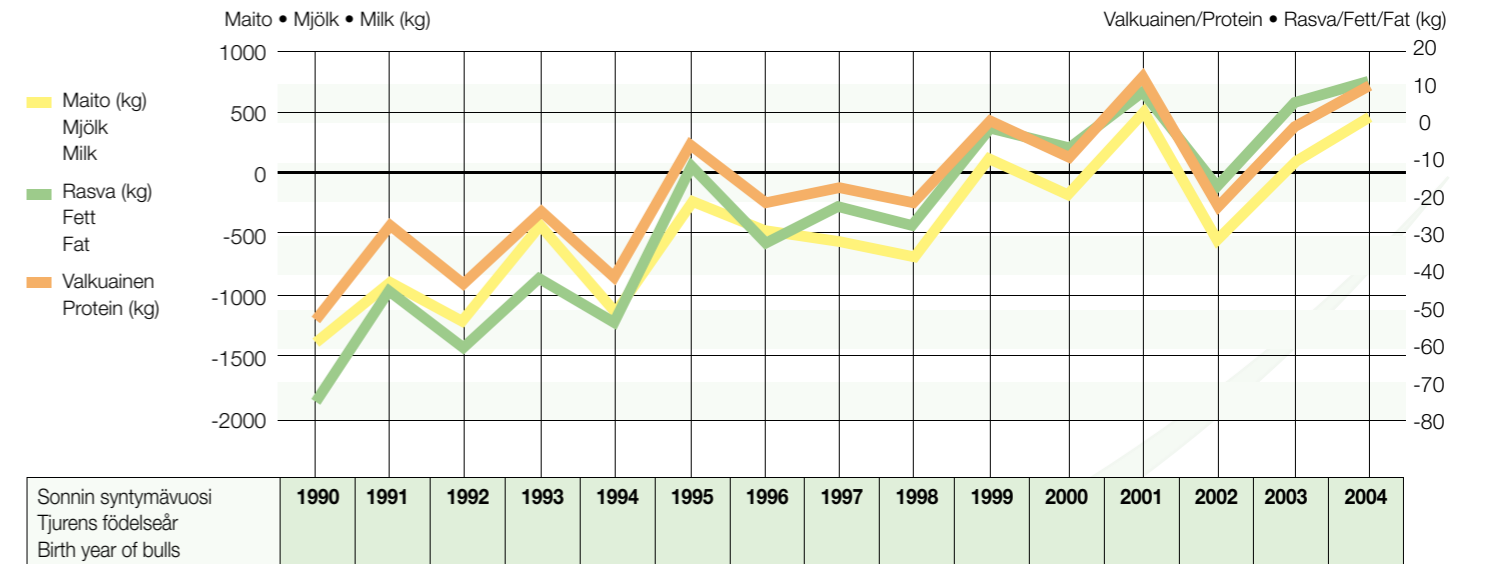
Lypsyrotujen jalostus

- Tuotosominaisuuksien perinnöllinen muutos - Holstein
- Genetiska förändringen i produktionsegenskaper - Holstein
- Genetic trend in production traits - Holstein

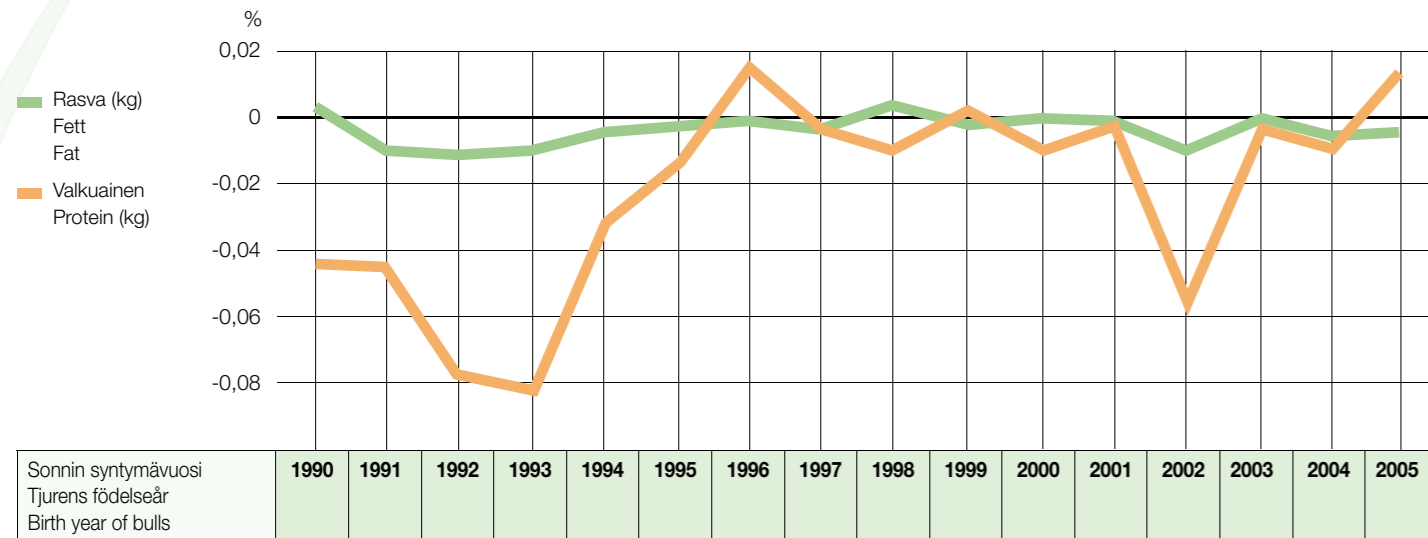
Tuotosominaisuuksien perinnöllinen muutos - Suomenkarja

- Genetiska förändringen i produktionsegenskaper - Finsk boskap
- Genetic trend in production traits - Finncattle

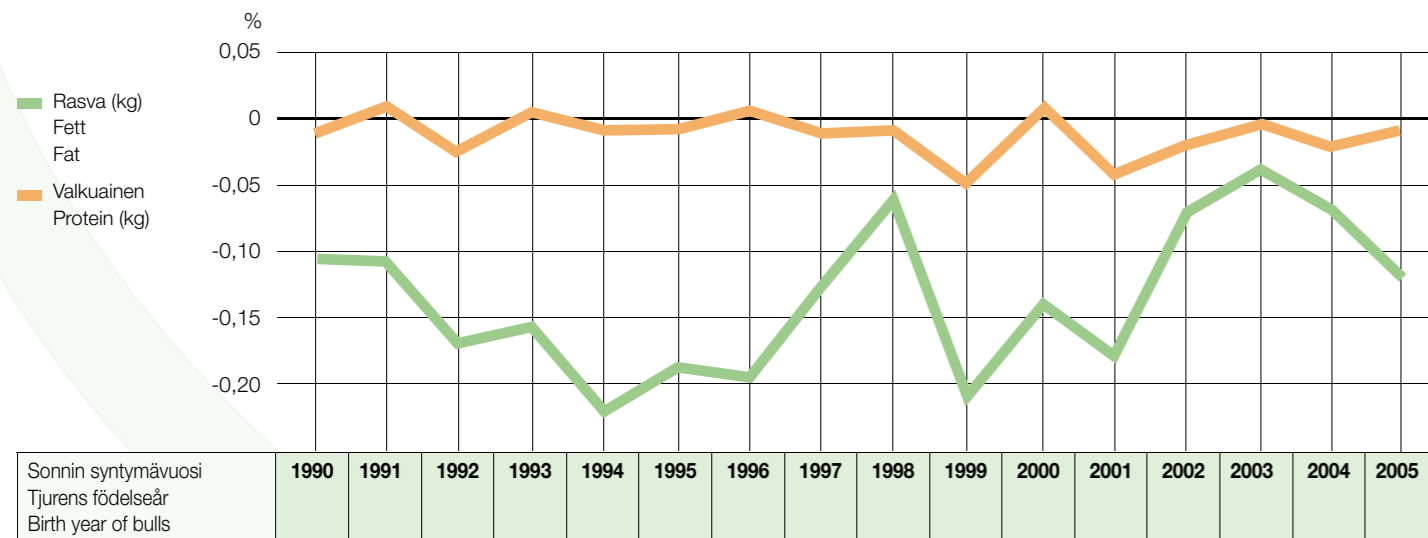

Lypsyrotujen jalostus

- Perinnöllinen muutos maidon pitoisuuksissa - Ayrshire
- Genetiska förändringen för protein- och fetthalten - Ayrshire
- Genetic trend in protein and fat content - Ayrshire

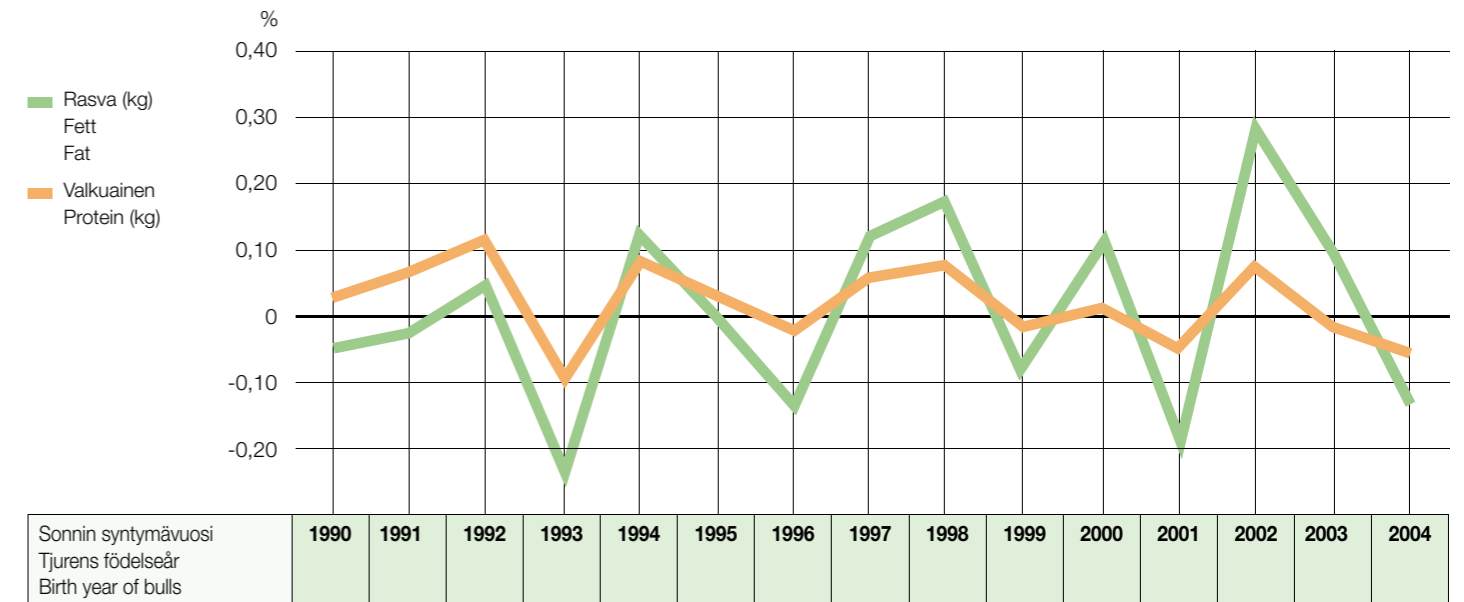

- Perinnöllinen muutos maidon pitoisuuksissa - Holstein
- Genetiska förändringen för protein- och fetthalten - Holstein
- Genetic trend in protein and fat content - Holstein

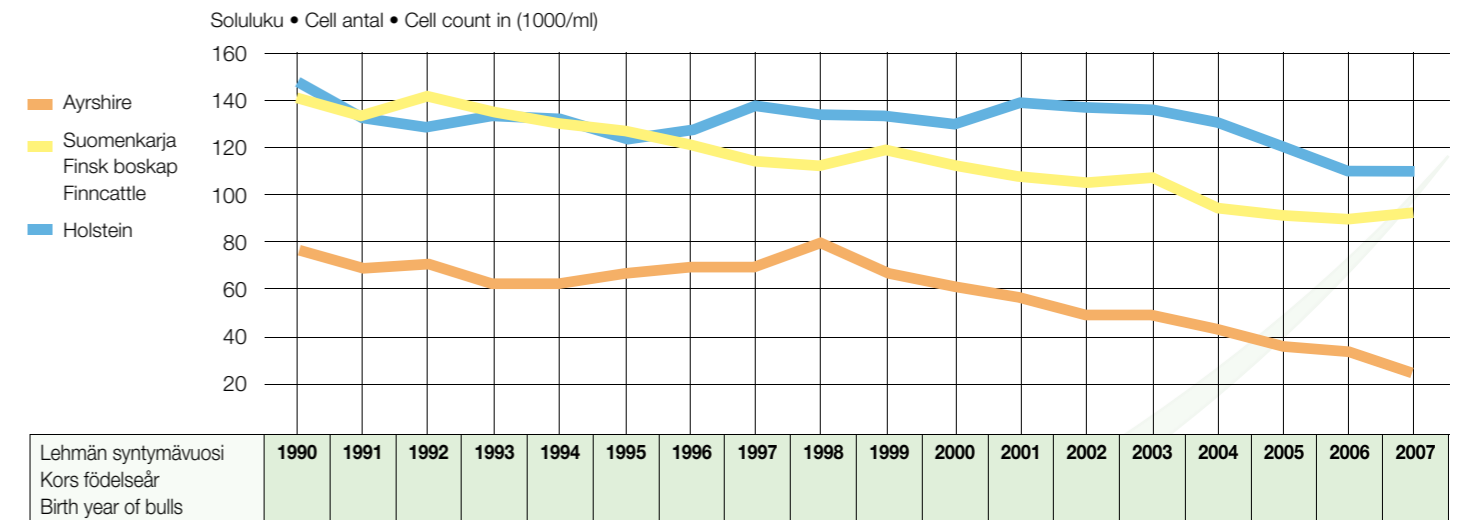
Lypsyrotujen jalostus

- Perinnöllinen muutos maidon pitoisuuksissa - Suomenkarja
- Genetiska förändringen för protein- och fetthalten - Finsk boskap
- Genetic trend in protein and fat content - Finncattle

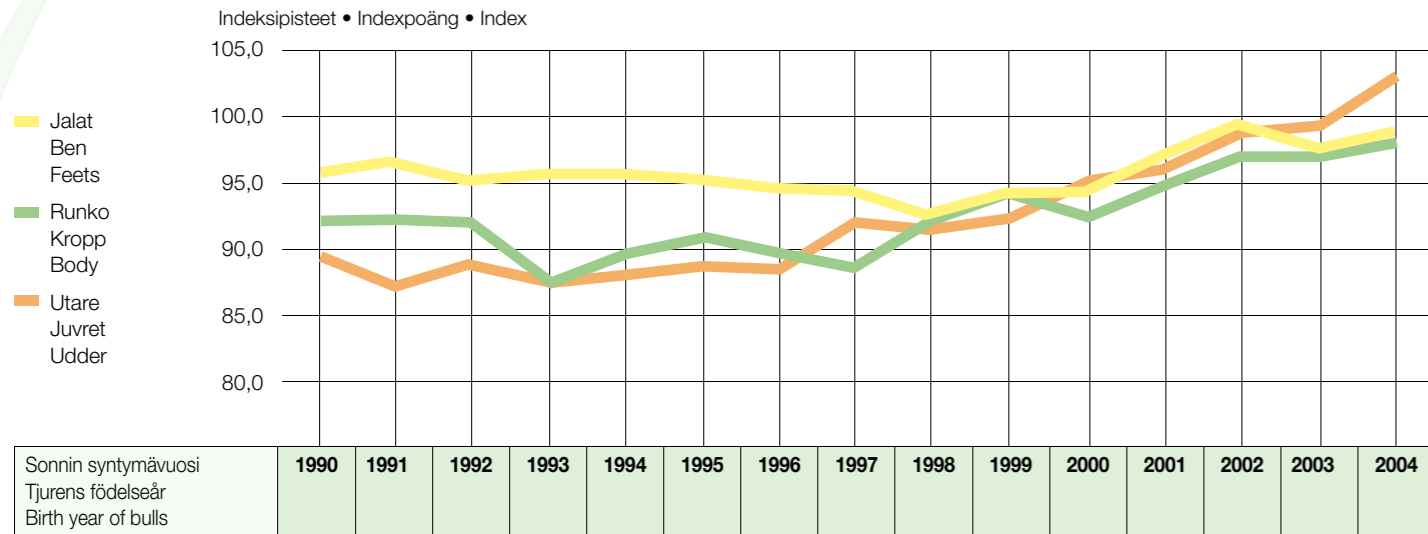
Lypsyrotujen jalostus

- Maidon soluluvun perinnöllinen muutos
- Genetiska förändringen för mjölkens cellantal
- Genetic trend in cell count

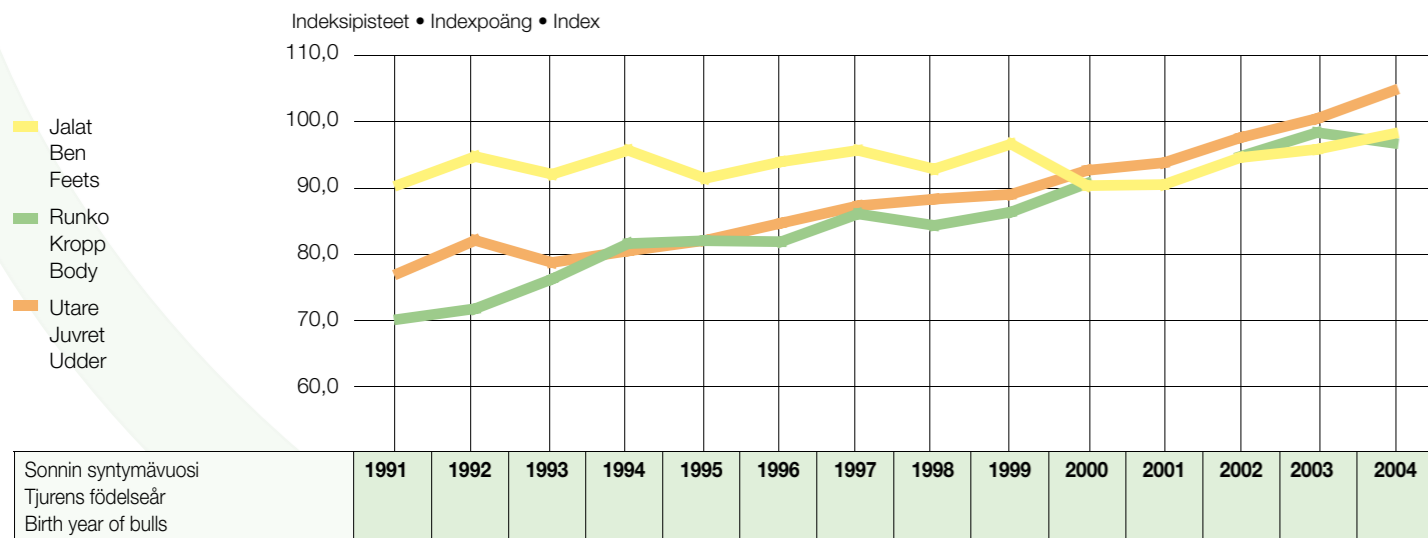

Lypsyrotujen jalostus

- Perinnöllinen muutos rakenneominaisuuksissa - Ayrshire
- Genetiska förändringen för exteriöregenskaper - Ayrshire
- Genetic trend in conformation - Ayrshire

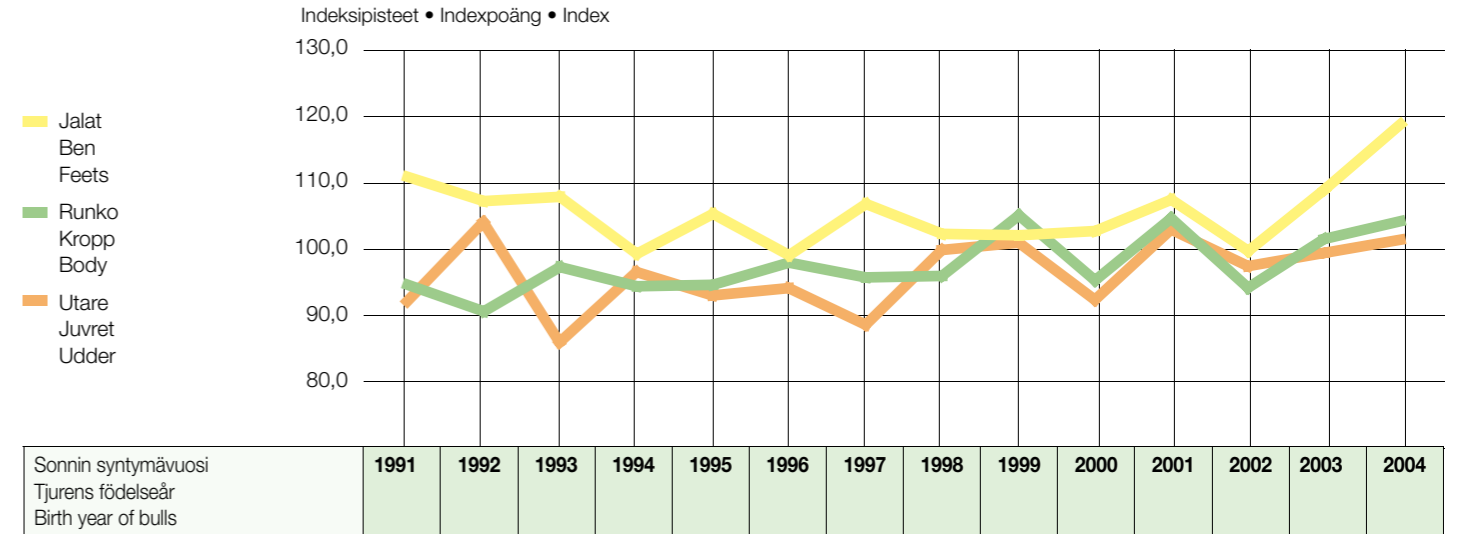

- Perinnöllinen muutos rakenneominaisuuksissa - Holstein
- Genetiska förändringen för exteriöregenskaper - Holstein
- Genetic trend in conformation - Holstein

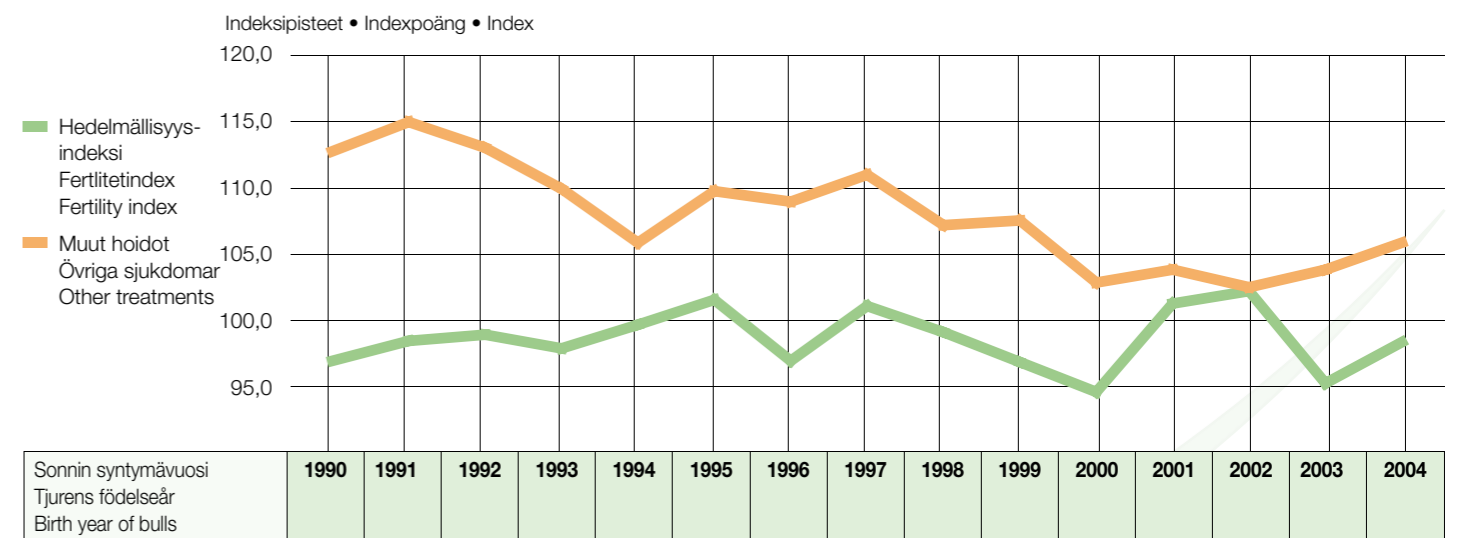

Lypsyrotujen jalostus

- Perinnöllinen muutos rakenneominaisuuksissa - Suomenkarja
- Genetiska förändringen för exteriöregenskaper - Finsk boskap
- Genetic trend in conformation - Finncattle

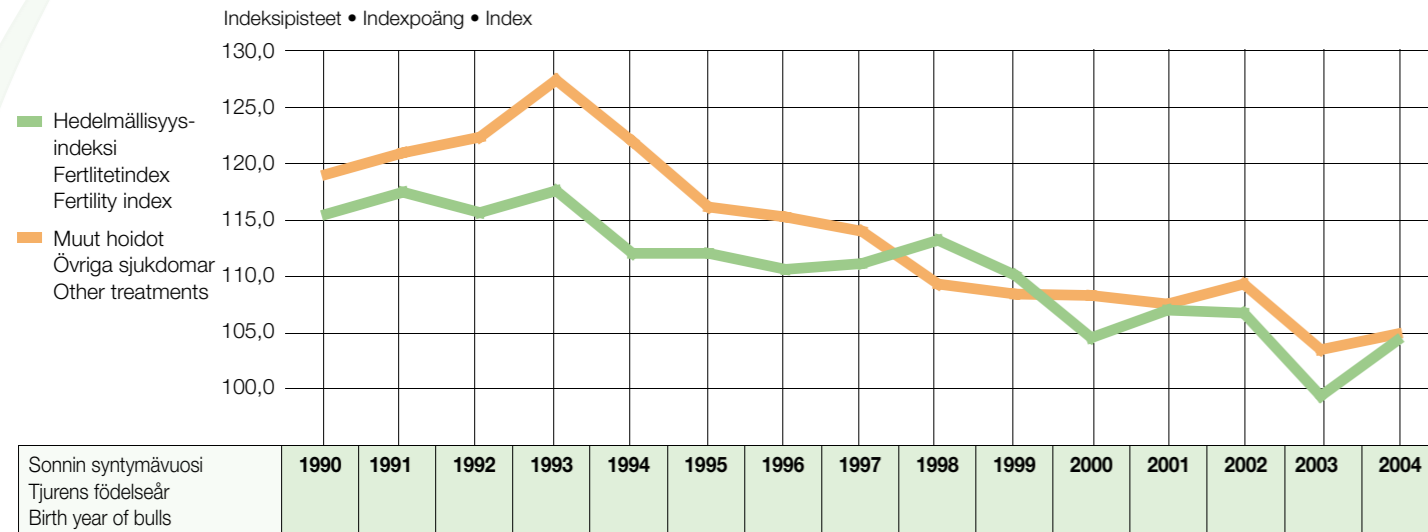

- Hedelmällisyysindeksi ja muut hoidot - Ayrshire
- Fertitetindex och övriga sjukdomar - Ayrshire
- Fertility index and other treatments - Ayrshire

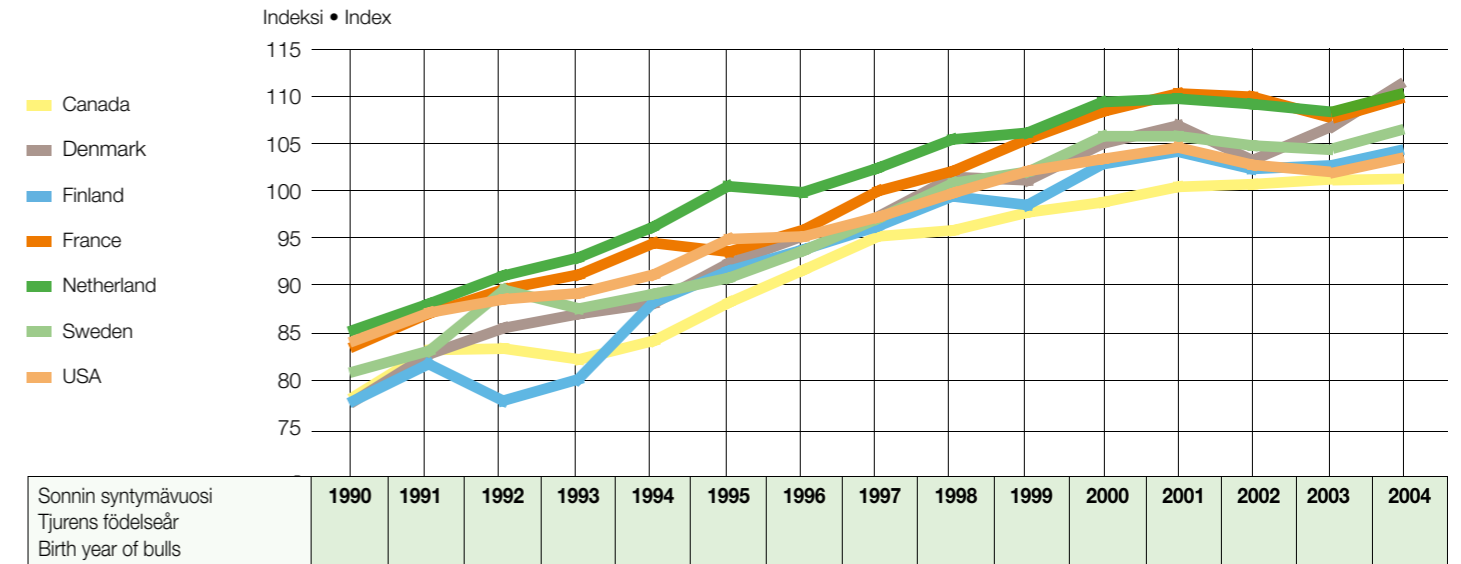
Lypsyrotujen jalostus

- Hedelmällisyysindeksi ja muut hoidot - Holstein
- Fertitetindex och övriga sjukdomar - Holstein
- Fertility index and other treatments - Holstein

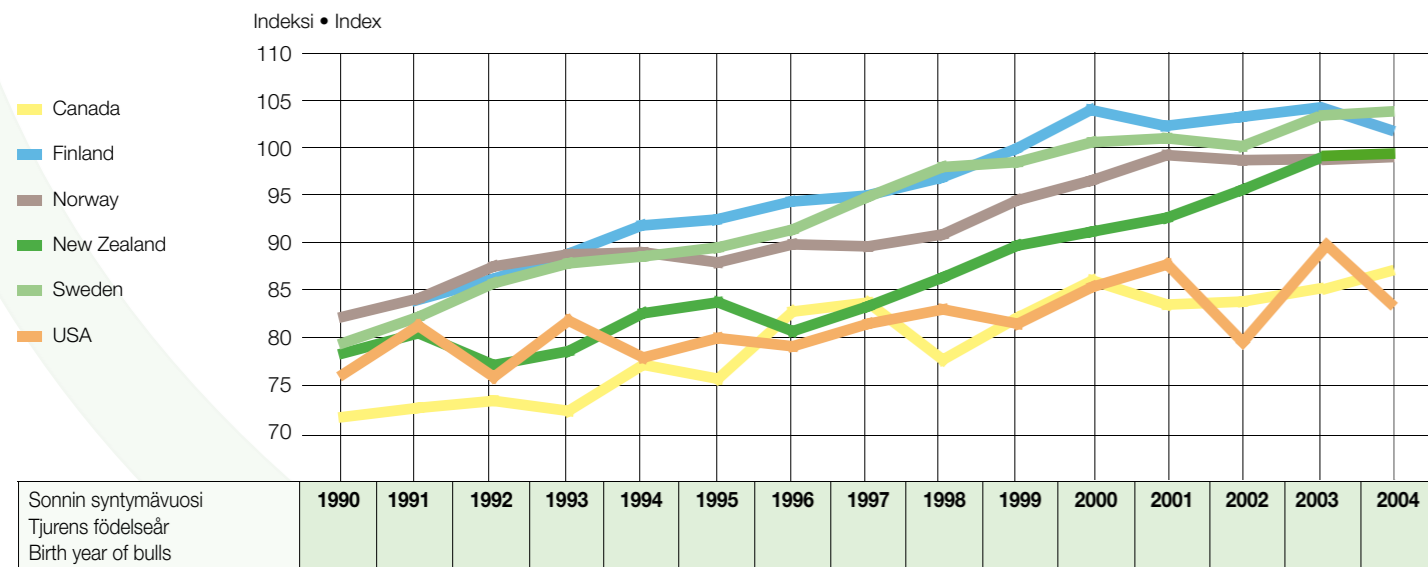

Lypsyrotujen jalostus

- Valkuaistuotos Interbull-verailussa - Holstein
- Protein produktion i Interbull komparation - Holstein
- Protein production in Interbull comparison - Holstein

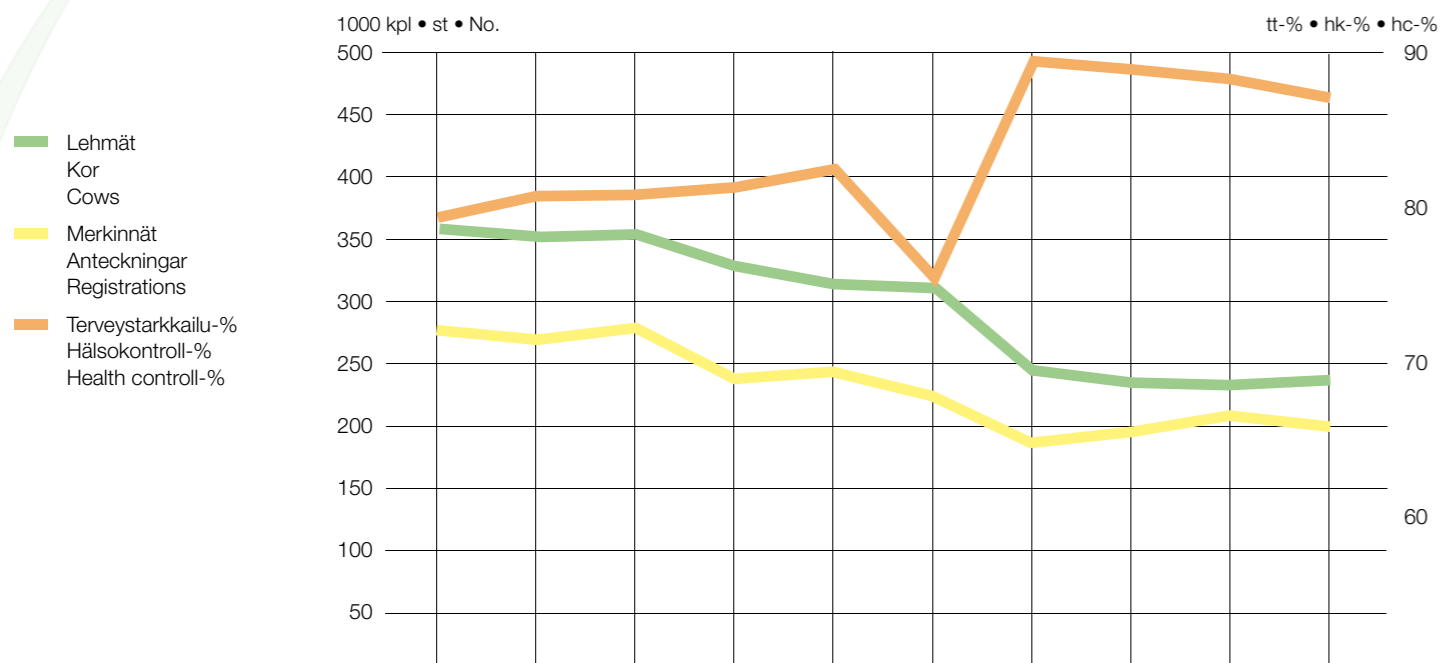

- Valkuaistuotos Interbull-verailussa - Ayrshire
- Protein produktion i Interbull komparation - Ayrshire
- Protein production in Interbull comparison - Ayrshire

Terveystarkkailu

- Lehmien kokonaismäärä ja terveystarkkailumerkintöjen määrä
- Totalt antal kor, antalet hälsokontrollanteckningar och hälsokontroll-%
- Total number of cows and registrations and development of health controll-%

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*	2008*	2009*
Lehmät Kor Cows	358	353	353	328	314	308	245	232	231	233
Merkinnät Anteckningar Registrations	274	270	275	240	245	220	188	196	205	200
Terveystarkkailu-% Hälsokontroll-% Health controll-%	79,1	80,8	80,8	81,5	82,5	75,1	89,5	89,0	88,7	87,3

* Terveystarkkailutietoja on kerätty vain tuotosseurantatiloilta
Hälsokontrolldata har samlat bara från kokontroll besättningar
Health controll data has been collected only from milk recorded herd

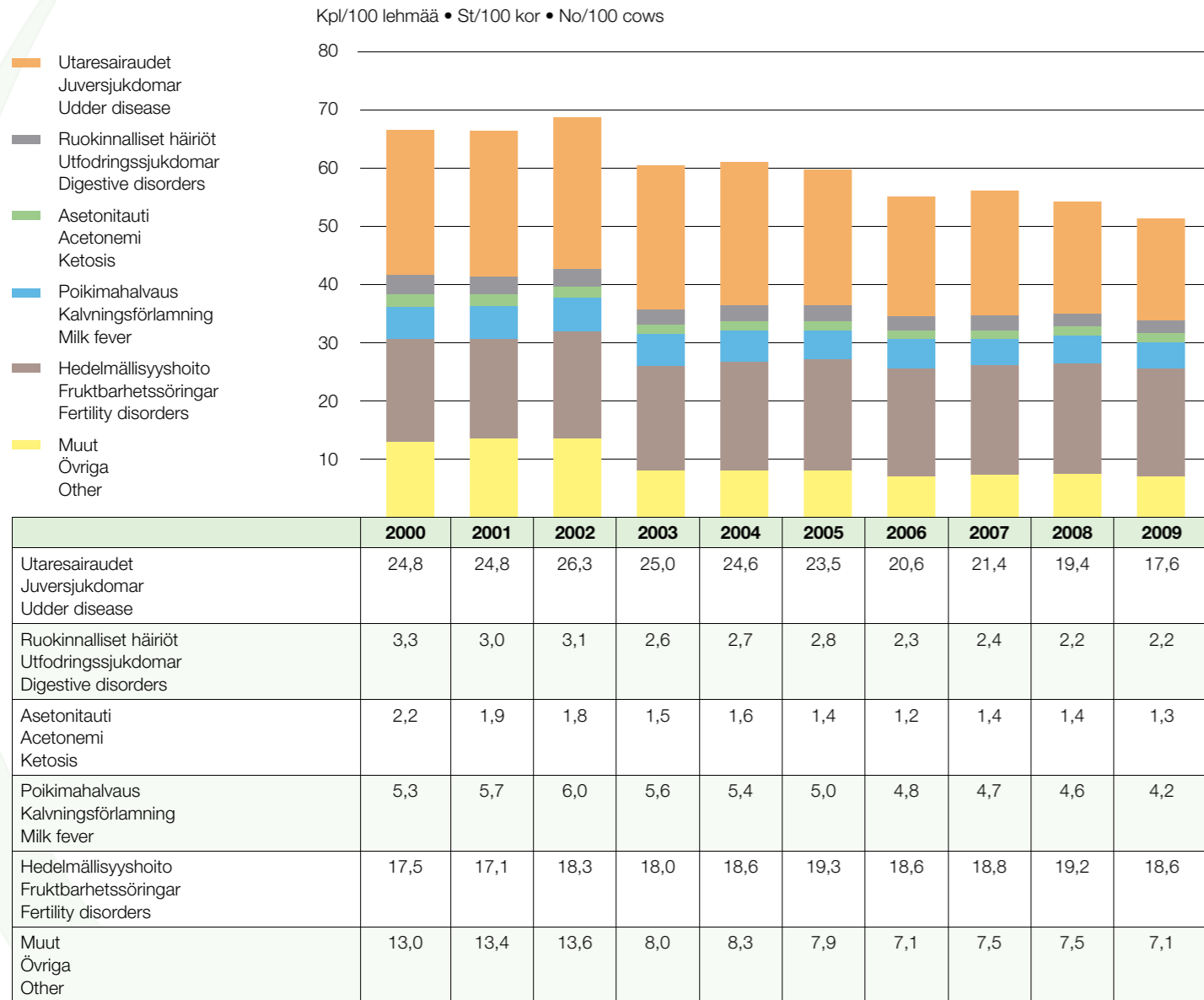
Terveystarkkailu

- Lehmien eri sairausryhmien osuudet
- De olika sjukdomsgruppernas andelar
- Percentages of different disease groups

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Hedelmällisyshäiriöt Fertilitetsstörningar Fertility disorders	26,5	25,9	26,5	29,7	27,6	30,0	31,0	30,4	31,4	32,5
Poikimahalvaus Kalvningsförämning Milk fefer	8,0	8,6	8,7	9,2	10,7	10,0	10,5	10,2	10,8	10,1
Utasesairaudet Juversjukdomar Udder disease	37,5	37,6	38,1	41,2	36,5	34,9	33,7	33,9	31,8	31,1
Ruokinnalliset häiriöt Utfodringsjukdomar Digestive disorders	5,0	4,6	4,5	4,3	4,2	4,2	4,1	4,1	3,9	4,2
Asetonitauti Acetonemi Ketosis	3,3	2,9	2,6	2,5	2,5	2,3	2,1	2,1	2,4	2,5
Muut Övriga Other	19,7	20,3	19,6	13,2	18,6	18,7	18,6	19,4	19,7	19,7

Terveystarkkailu

- Hoitokertojen määrä 100 lehmää kohti
- Antal behandlingar per 100 kor
- Number of treatments per 100 cows

Terveystarkkailu

- Lehmien eri sairausryhmien osuudet roduittain
- De olika sjukdomsgruppernas andelar rasvis
- Percentages of different disease groups by race

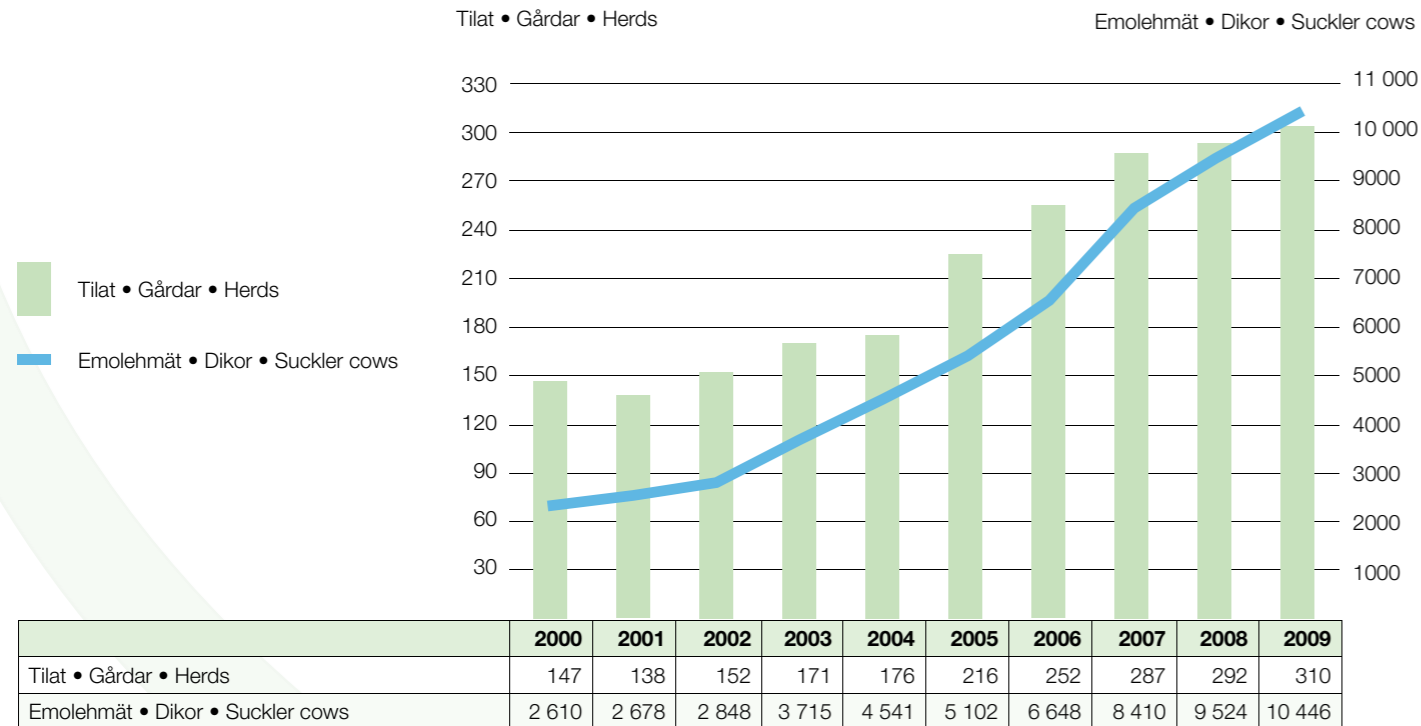
	2000			2001			2002			2003			2004		
	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol
Hedelmällisyshäiriöt Fertilitetsstörningar Fertility disorders	28,2	21,7	20,3	27,6	21,8	20,9	27,8	23,5	21,6	28,5	21,5	22,2	29,3	25,9	23,1
Poikimahalvaus Kalvningsförlamning Milk fever	8,9	15,0	11,3	9,8	13,9	12,8	9,8	14,9	13,0	10,1	14,8	13,4	9,6	14,7	12,7
Utaresairaudet Juversjukdomar Udder disease	36,5	34,7	39,7	36,6	35,2	38,4	37,4	34,9	38,9	37,0	36,4	38,1	36,1	35,1	37,7
Ruokinnalliset häiriöt Utfodringssjukdomar Digestive disorders	4,8	4,1	5,1	4,4	5,6	4,7	4,2	4,0	4,7	3,9	4,8	4,6	4,1	4,0	4,5
Asetonitauti Acetonemi Ketosis	3,0	7,1	3,9	2,6	5,1	3,3	2,3	6,3	3,1	2,1	6,1	3,0	2,1	4,4	3,2
Muut Övriga Other	18,6	17,4	19,7	19,0	18,5	20,0	18,5	16,4	18,8	18,3	16,4	18,7	18,8	15,9	18,8
	2005			2006			2007			2008			2009		
	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol	Ay	Sk	Hol
Hedelmällisyshäiriöt Fertilitetsstörningar Fertility disorders	31,8	25,2	25,7	32,3	29,7	27,3	32,0	27,8	26,4	33,0	26,8	28,2	34,2	30,9	29,9
Poikimahalvaus Kalvningsförlamning Milk fever	9,1	15,3	11,7	9,7	13,3	12,1	9,4	13,2	11,5	10,3	11,4	11,7	9,6	11,5	11,0
Utaresairaudet Juversjukdomar Udder disease	34,8	33,4	36,9	34,0	32,1	35,1	33,9	32,9	36,0	31,6	33,9	33,7	30,7	30,8	31,9
Ruokinnalliset häiriöt Utfodringssjukdomar Digestive disorders	4,1	4,6	4,7	4,0	4,4	4,6	3,9	4,0	4,5	3,8	4,9	4,1	3,9	6,0	4,6
Asetonitauti Acetonemi Ketosis	2,0	4,3	2,9	1,9	4,2	2,6	1,8	5,2	2,7	2,1	3,6	3,1	2,1	3,0	3,0
Muut Övriga Other	18,3	17,3	18,2	18,2	16,2	18,2	19,1	16,9	18,9	19,2	19,4	19,3	19,5	17,8	19,7

Liharotujen jalostus

- Emolehmätarkkailuun kuuluvien lehmien määrä roduittain
- Antal dikor i kontrollen rasvis
- Number of cows in beef cattle recording by breed

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aberdeen angus	346	359	372	448	628	691	888	1 136	1 431	1 637
Charolais	651	590	665	837	1 111	1 299	1 652	2 158	2 392	2 720
Hereford	986	994	1 031	1 208	1 251	1 343	1 679	2 071	2 216	2 505
Highland cattle	81	63	95	184	260	319	431	425	501	573
Limousin	333	408	419	591	795	878	1 129	1 385	1 571	1 536
Simmental	211	257	262	418	462	523	738	919	1 080	1 264
Blonde d'Aquitaine				18	31	46	126	307	320	188
Muut • Övriga • Other	2	7	4	11	3	3	5	9	13	23
Yhteensä • Sammanlagt • Total	2 610	2 678	2 848	3 715	4 541	5 102	6 648	8 410	9 524	10 446

- Emolehmätarkkailuun kuuluvat lehmät ja karjat
- Antal gårdar och kor i dikokontrollen
- Number of farms and suckler cows in beef cattle recording

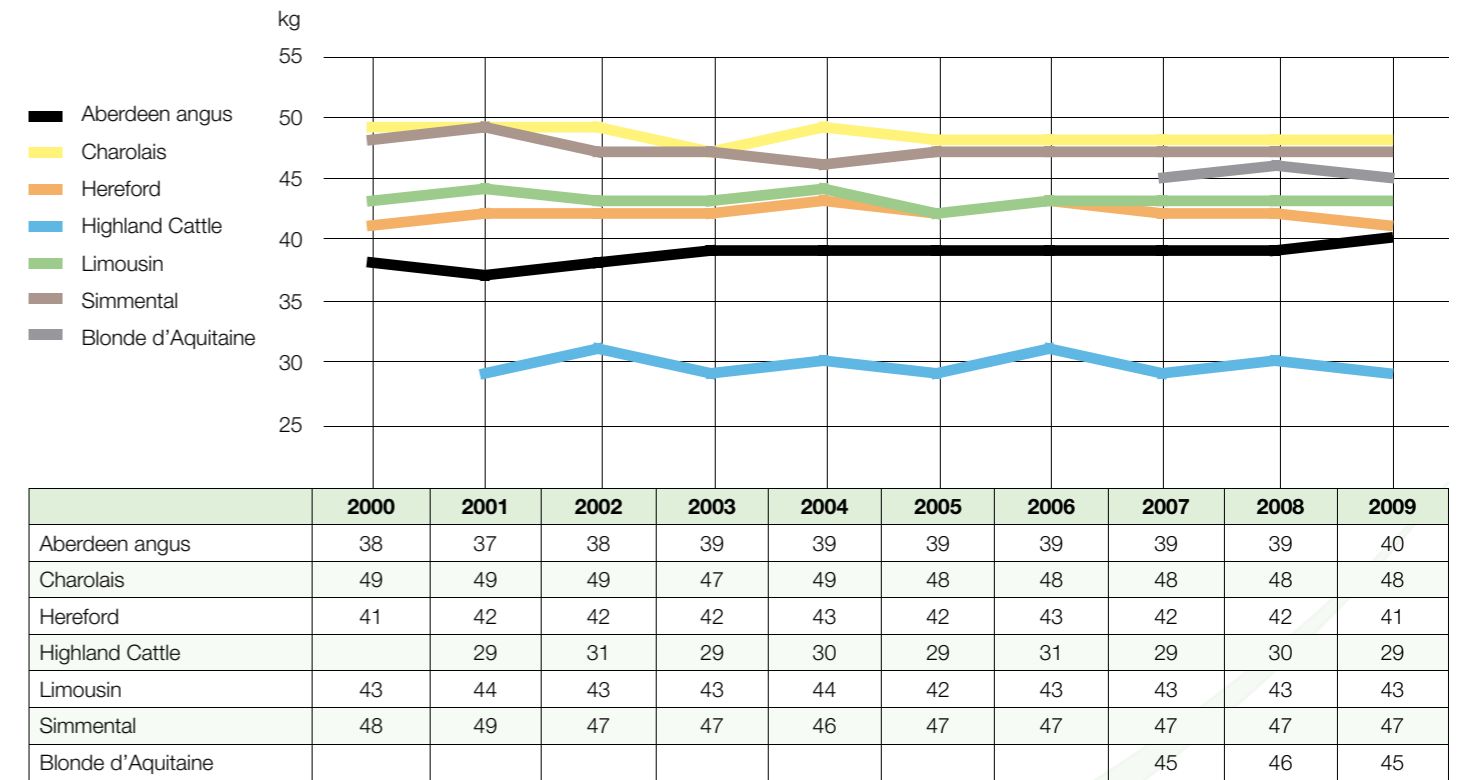

Liharotujen jalostus

- Emolehmätarkkailuun kuuluvien karjojen päärodun mukaan
- Dikokontrollgårdar enligt huvudras
- Number of herds in beef cattle recording by main breed

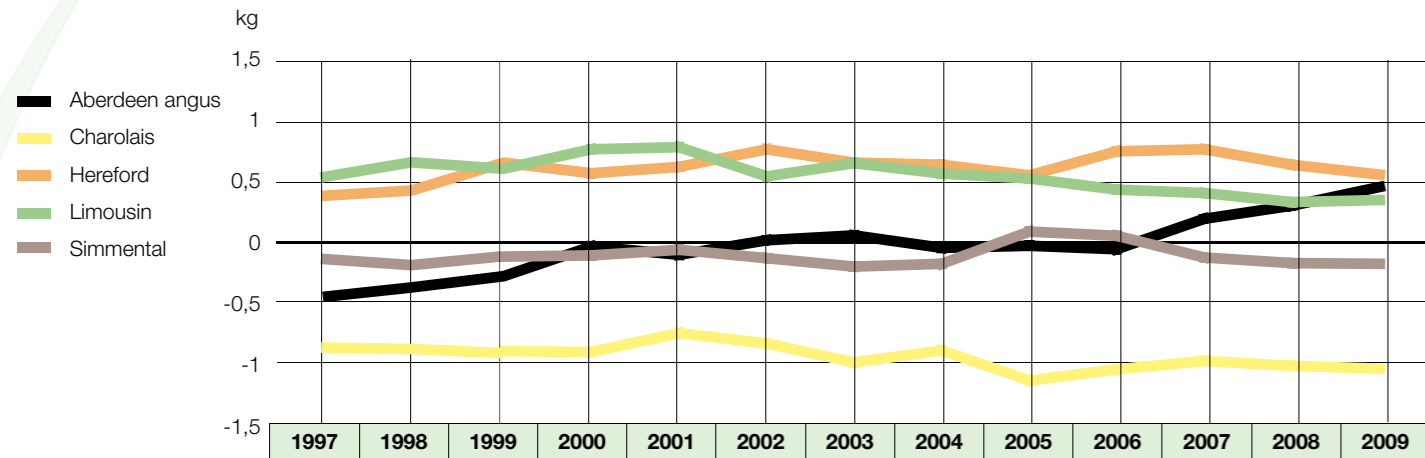
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aberdeen angus	22	19	19	23	25	26	31	40	45	45
Charolais	28	28	32	35	37	47	56	65	65	71
Hereford	54	47	50	55	56	55	60	64	62	71
Highland cattle	10	10	15	17	18	28	31	32	34	37
Limousin	19	19	19	22	24	36	43	47	47	44
Simmental	14	14	13	14	14	19	25	31	31	35
Muut • Övriga • Other		1	4	5	2	5	6	8	8	7
Yhteensä • Sammanlagt • Total	147	138	152	171	176	216	252	287	292	310

- Emolehmätarkkailussa punnittujen sonnien syntymäpainot
- Tjurarnas födelsevikt i dikokontrollen
- Birth weight for bulls in beef cattle recording

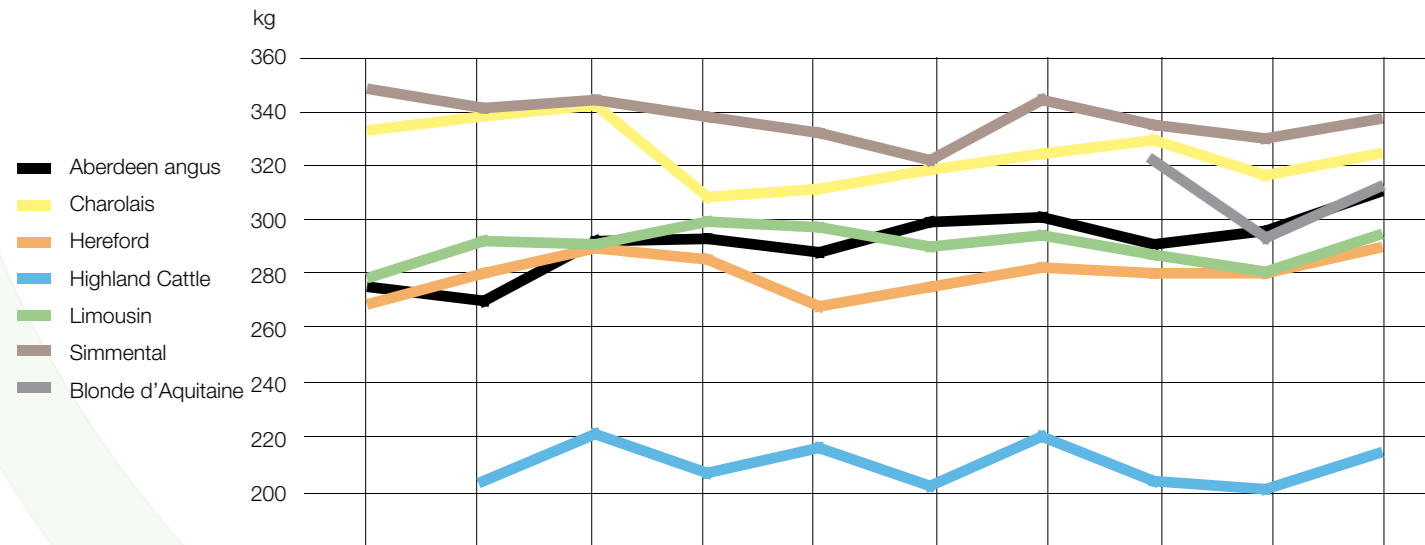

Liharotujen jalostus

- Syntymäpainon perinnöllinen muutos
- Genetisk förändring i födelsevikt
- Genetic trend in birth weight

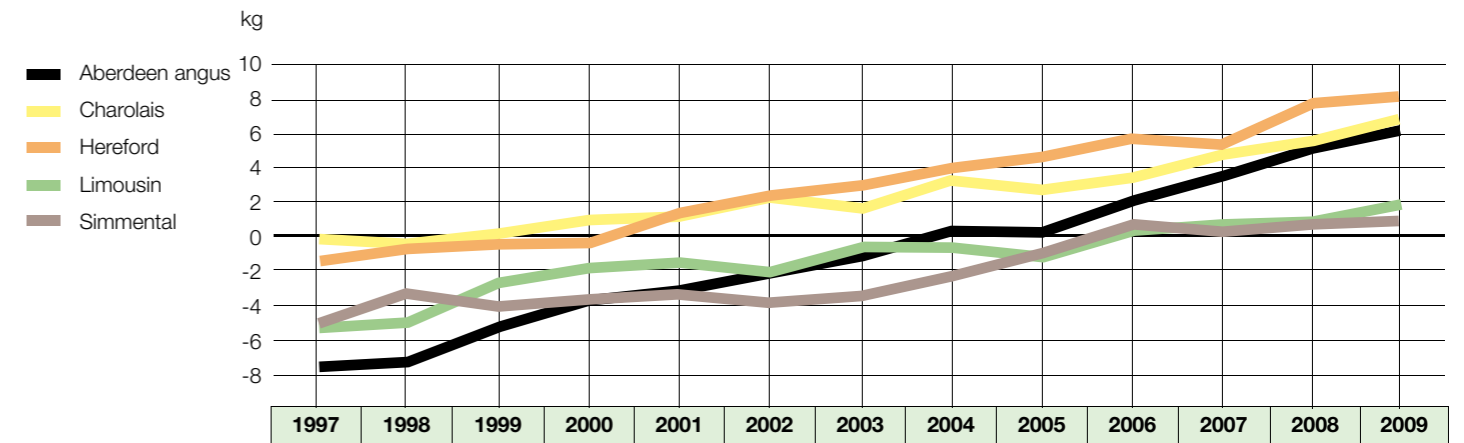
- Emolehmätarkkailussa punnittujen sonnien korjattu paino 200 päivän iässä
- Tjurarnas korrigerade vikt vid 200 dagar i dikokontrollen
- 200-day-weight for bulls in beef cattle recording

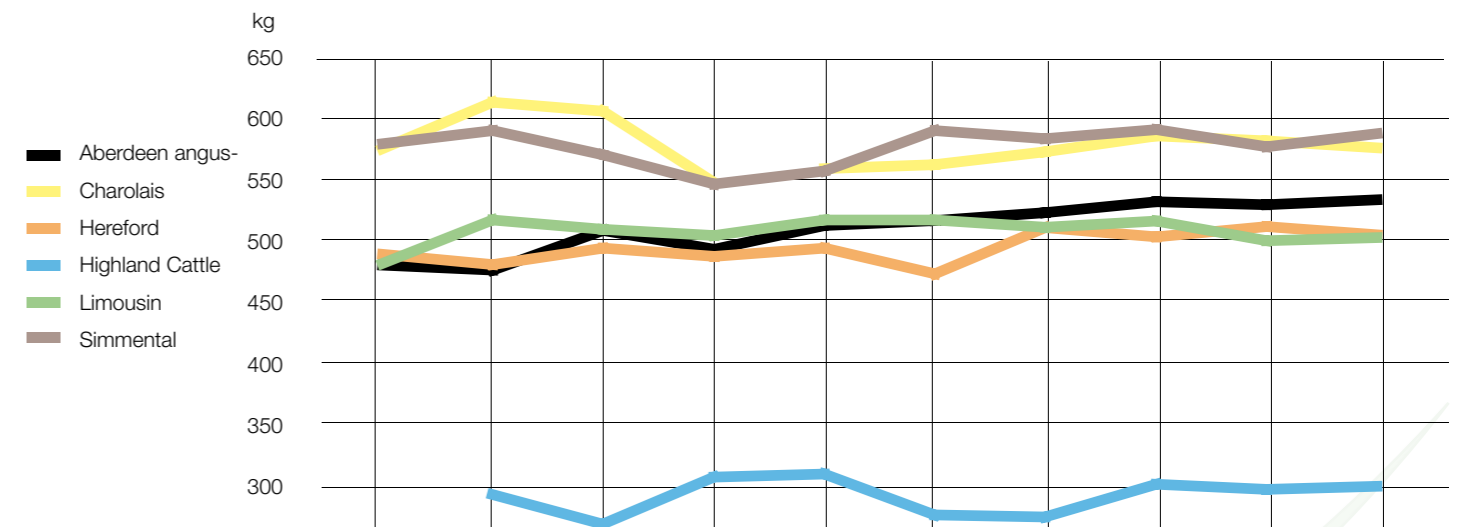
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aberdeen angus	274	269	291	292	287	298	300	290	295	309
Charolais	333	338	342	308	311	318	324	329	316	324
Hereford	268	279	288	284	267	274	281	279	279	288
Highland Cattle		201	218	204	213	199	217	201	198	211
Limousin	278	291	290	298	296	289	293	286	280	293
Simmental	348	341	344	338	332	322	344	335	330	337
Blonde d'Aquitaine								322	293	312

Liharotujen jalostus

- 200 päivän painon perinnöllinen muutos
- Genetisk förändring i 200 dagars vikt
- Genetic trend in 200-day-weight

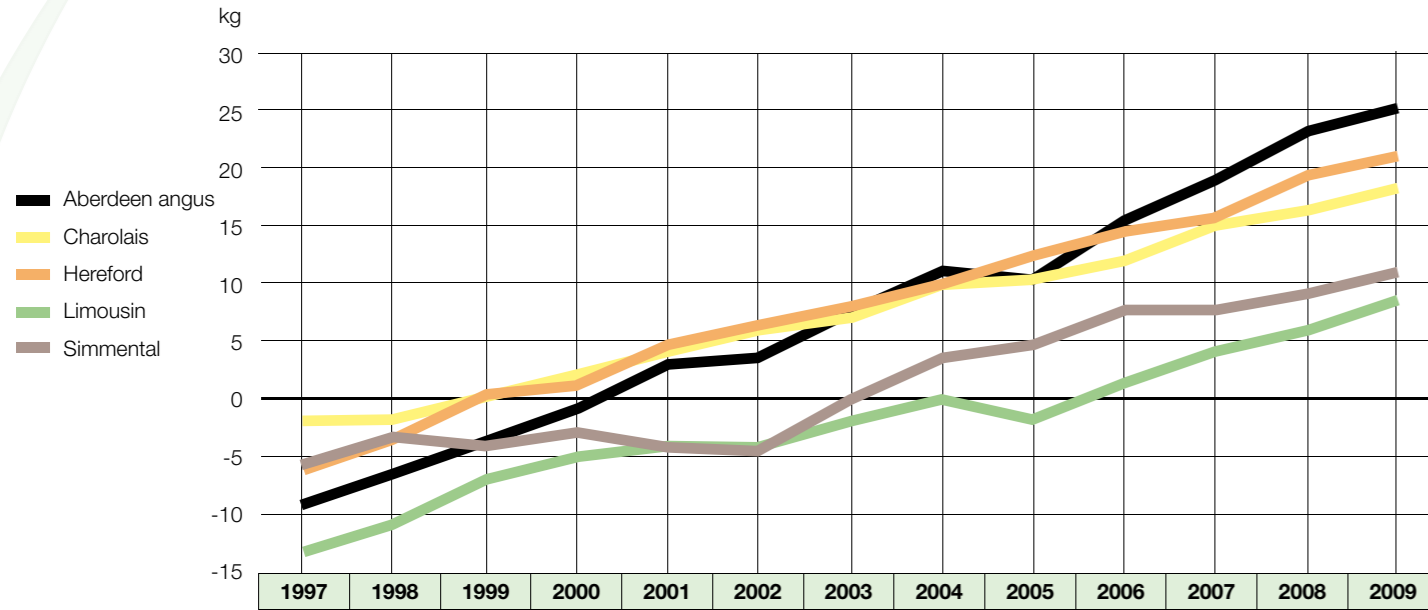
- Emolehmätarkkailussa punnittujen sonnien korjattu paino 365 päivän iässä
- Tjurarnas korrigerade vikt vid 365 dagar i dikokontrollen
- 365-day-weight for bulls in beef cattle recording

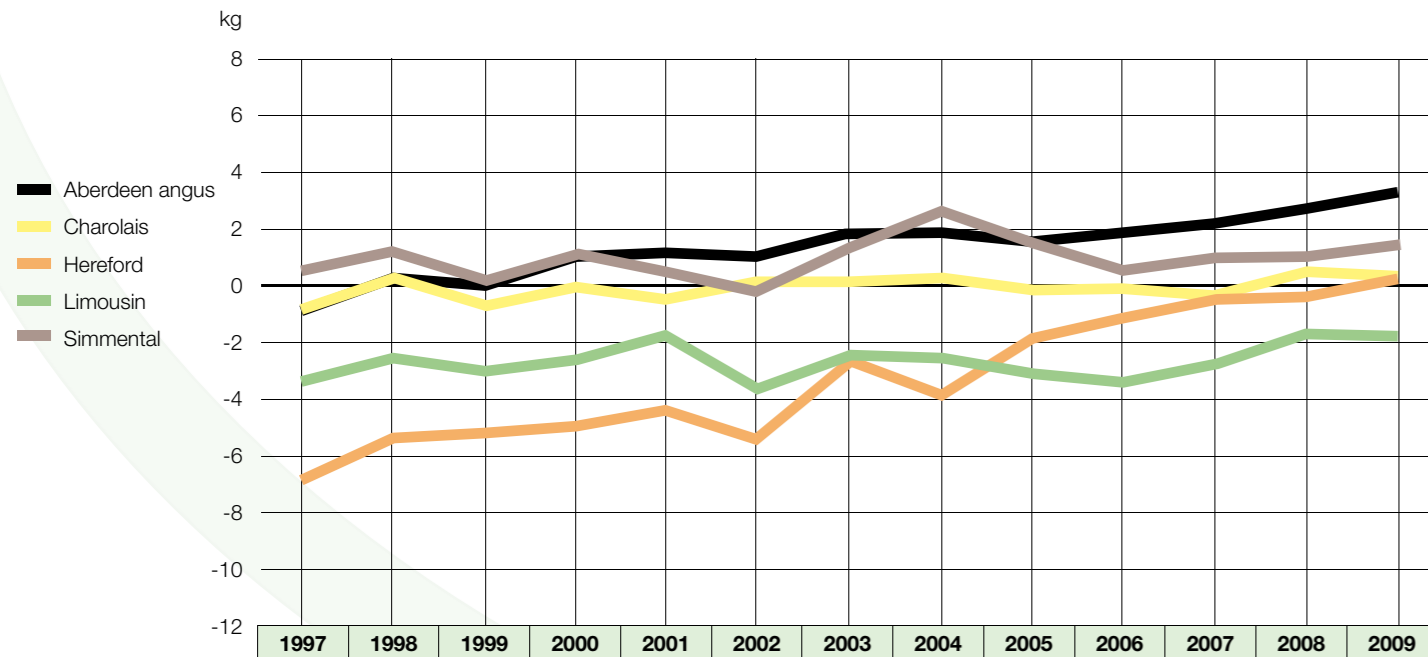
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aberdeen angus	480	476	506	492	510	514	520	528	526	530
Charolais	573	609	602	547	558	561	571	583	579	574
Hereford	487	480	492	486	492	473	507	500	508	502
Highland Cattle		291	269	304	306	276	274	299	295	297
Limousin	481	513	506	502	513	513	508	512	498	500
Simmental	576	586	568	546	556	586	580	587	574	584

Liharotujen jalostus

- 365 päivän painon perinnöllinen muutos
- Genetisk förändring i 365 dagars vikt
- Genetic trend in 365-day-weight

- Emo-ominaisuuksien perinnöllinen muutos
- Genetisk förändring i moregenskaperna
- Genetic trend in maternal effects

Liharotujen jalostus

- Kantakirjattujen liharotueläinten lukumäärä
- Stamboksföring av köptraser
- Herdbook registration

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aberdeen angus										
Sonnit • Tjurar • Bulls	30	47	54	60	62	88	90	195	120	104
Lehmät • Kor • Cows	50	126	106	79	128	231	157	322	246	114
Yhteensä • Sammanlagt • Total	81	177	160	139	190	319	247	517	366	218
Charolais										
Sonnit • Tjurar • Bulls	22	59	69	79	63	76	114	241	191	90
Lehmät • Kor • Cows	6	123	106	138	183	148	177	554	740	184
Yhteensä • Sammanlagt • Total	28	186	191	217	246	224	291	795	931	274
Hereford										
Sonnit • Tjurar • Bulls	43	65	92	100	104	99	94	180	162	113
Lehmät • Kor • Cows	83	146	204	278	336	298	231	376	301	238
Yhteensä • Sammanlagt • Total	134	219	328	378	440	397	325	556	463	351
Limousin										
Sonnit • Tjurar • Bulls	16	56	63	60	75	59	96	118	137	80
Lehmät • Kor • Cows	58	62	139	85	194	77	209	278	187	192
Yhteensä • Sammanlagt • Total	79	127	213	145	269	136	305	396	324	272
Simmental										
Sonnit • Tjurar • Bulls	15	33	35	31	58	44	61	130	111	72
Lehmät • Kor • Cows	24	73	53	69	93	37	208	228	115	137
Yhteensä • Sammanlagt • Total	39	106	88	100	151	81	269	358	226	209
Highland Cattle										
Sonnit • Tjurar • Bulls	12	19	22	66	24	18	56	40	33	66
Lehmät • Kor • Cows	38	132	184	202	170	128	210	328	188	229
Yhteensä • Sammanlagt • Total	50	151	206	268	194	146	266	368	221	295
Blonde d'Aquitaine										
Sonnit • Tjurar • Bulls	2	9	6	6	12	3	32	26	3	3
Lehmät • Kor • Cows	3	3		4	22	4	34	48	2	9
Yhteensä • Sammanlagt • Total	5	12	6	10	34	7	66	74	5	12
Dexter										
Sonnit • Tjurar • Bulls							5			2
Lehmät • Kor • Cows							3			
Yhteensä • Sammanlagt • Total							8			2
Galloway										
Sonnit • Tjurar • Bulls							6	2		
Lehmät • Kor • Cows							2	1		
Yhteensä • Sammanlagt • Total							8	3		

Siemennystoiminta

- Seminologit ja siemennysmatkat
- Seminologerna och semineringsresorna
- A.I.-technicians and insemination distances

	Seminologeja keskimäärin Seminologer i medeltal Average number of A.I. Technicians	Siemennysmatkoja Semineringsresor Insemination distances	Km/aloitus Km/påbörjad ko eller suga Km/ first insemination
2009	279,0	12 315 345	37,4
2008	280,3	11 458 272	34,3
2007	316,3	11 728 490	36,1
2006	323,5	12 090 146	34,5
2005	348,7	12 939 724	36,4
2004	345,6	12 856 091	34,0
2003	378,0	13 014 073	33,3
2002	381,6	13 389 256	33,0
2001	374,1	13 722 630	32,8
2000	374,7	13 498 502	30,4

- 60 päivän uusimattomuus -%
- Icke omlöps -%, 60 dagar
- 60 day NR-%

	Ay	Hol	LSK-ISK-PSK	Li	Hf	Ch	Ab	Ba	Si	Keskim Medeltal Average
2009	61,5	62,5	64,9-70,1-67,8	65,9	70,4	62,9	68,8	64,0	63,7	61,2
2008	60,2	62,7	64,1-68,1-73,9	65,8	72,2	65,7	67,7	65,7	68,7	61,5
2007	60,7	64,1	64,0-67,0-72,9	64,5	69,9	65,2	67,6	65,0	68,0	62,2
2006	61,3	64,8	67,4-65,6-71,7	65,7	68,5	63,5	69,5	65,3	65,9	62,8
2005	60,6	63,8	67,3-66,8-67,2	63,6	67,6	64,2	68,2	68,7	65,8	61,9
2004	61,4	64,0	64,9-65,2-67,5	63,0	68,6	65,5	66,5	66,6	64,8	62,4
2003	60,7	63,8	64,1-69,1-70,5	63,6	69,9	63,7	67,9	63,9	61,6	61,8
2002	61,1	64,6	67,3	64,5	70,6	64,7	68,9		66,9	62,4
2001	61,3	65,5	67,1	64,6	68,8	64,6	68,0		66,7	62,7
2000	62,8	67,1	69,9	67,8	71,6	66,4	68,5		64,2	64,2

Siemennystoiminta

- Siemennysten kokonaismäärät ja sonnien määrä
- Det totala antalet semineringar och tjurarnas antal
- Total number of inseminations and number of bulls

	Siemennykset - Semineringar - Inseminations	
	Kaikkiaan Sammanlagt Total	Aloitettua lehmää kohti Per påbörjad ko Per started cow
2009	676 659	2,06
2008	684 892	2,05
2007	686 658	2,01
2006	699 604	1,99
2005	731 935	2,00
2004	746 426	1,98
2003	770 428	1,97
2002	794 497	1,95
2001	806 665	1,93
2000	805 364	1,88

Alkionsiirtotoiminta

- Alkionsiirtotuloksia
- Embryoöverföringsresultat
- Embryo transfer results

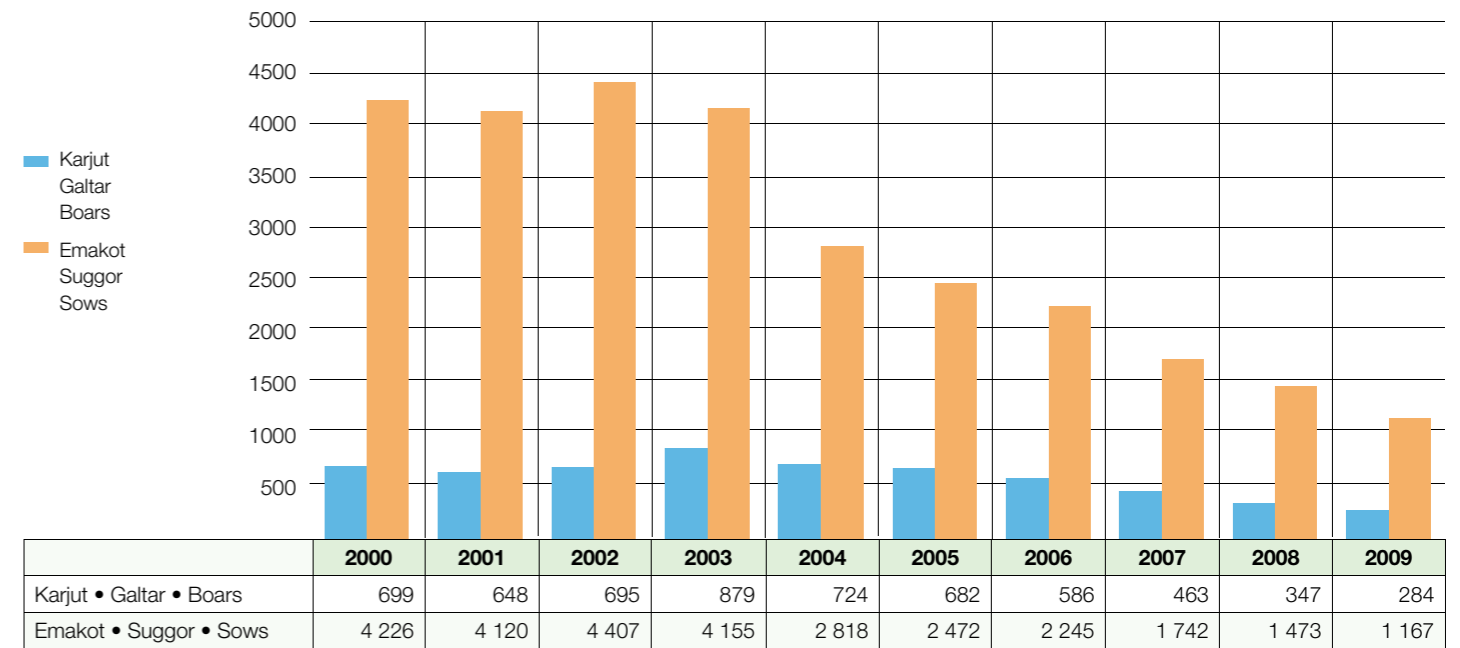
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Huhteluja • Spolningar • Flushings	333	308	441	500	547	478	395	430	336	372
Alkioita yhteensä Embryon sammanlagt • Embryos total	2 337	2 464	4 134	4 421	5 007	4 647	4 614	5 081	4 192	4 418
Alkioita/huhtelu Embryon/spolning • Embryos/flushing	7,0	8,0	9,4	8,8	9,2	9,7	11,7	11,8	12,5	11,9
Hyviä alkioita Överförbara embryon • Transferable embryos	4,7	5,4	6,4	5,5	6,0	5,6	7,0	7,5	8,2	7,9
Tiineysprosentti • Dräktighets-% • Coception	49	48	50	51	52	50	51	50	53	52
- tuoreet - färska - fresh	54	57	54	56	56	52	50	52	53	55
- pakasteet - infrysta - frozen	42	40	48	46	48	47	51	49	53	51

- Alkionsiirrot 2009
- Embryoöverföringar 2009
- Embryo transfers 2009

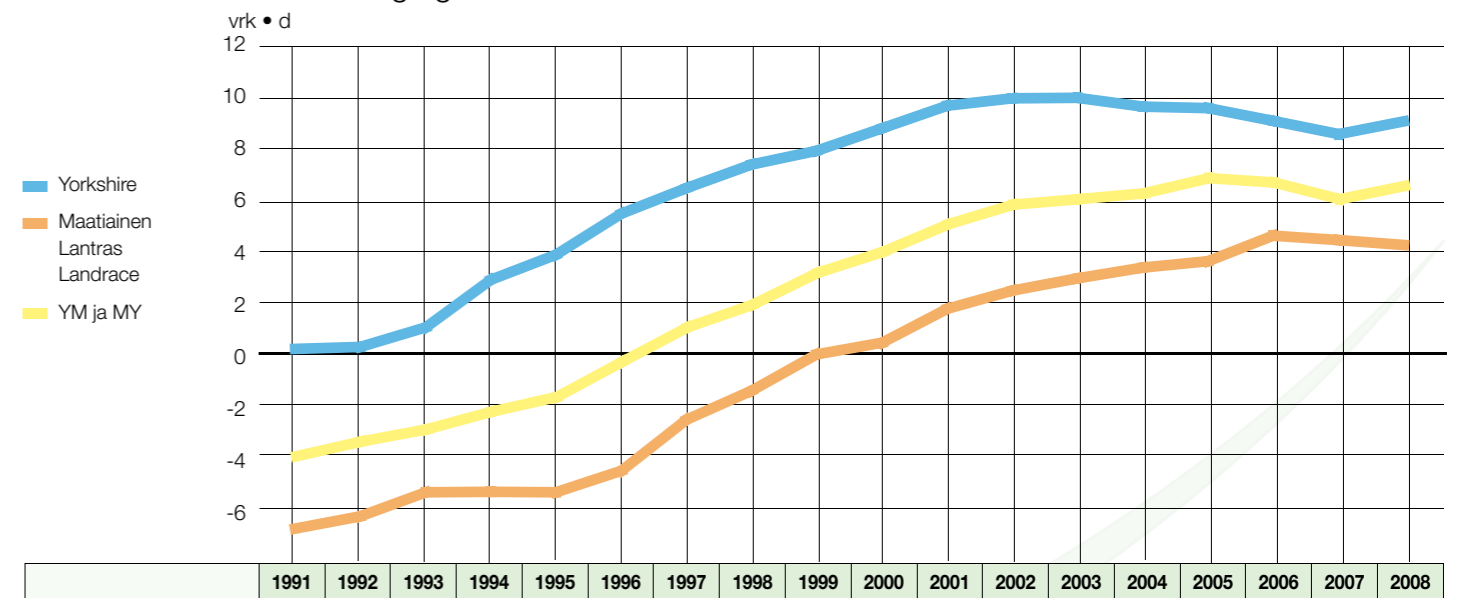
		Huhteluja Spolningar Flushings	Siirtokelpoisia alkioita Överförbara embryon Transferable embryos	Tuoesiirtoja Färska inläggningar Fresh transfers	Pakastesiirrot Frysta inläggningar Frozen transfers	Siirtoja yhteensä Inläggningar totalt Transfers total
FABA Palvelu, FABA Service		255	1 951	836	2 827	3 663
ASMO-ydinkarja Kärnbesättning Nucleus herd		117	974	88	66	154
Yhteensä Sammanlagt • Total	2009	372	2 925	924	2 893	3 817
	2008	335	2 755	817	2 388	3 205
	2007	430	3 217	795	1 976	2 772
	2006	395	2 765	759	1 517	2 276
	2005	478	2 695	961	1 462	2 423
	2004	547	3 271	1 328	1 634	2 962
	2003	500	2 733	1 100	1 201	2 301
	2002	441	2 812	1 090	1 000	2 090
	2001	308	1 671	773	866	1 639
	2000	333	1 549	832	525	1 357

Sianjalostus

- Sikojen kantakirjaukset
- Stamboksföring av svin
- Herdbook registration of pigs

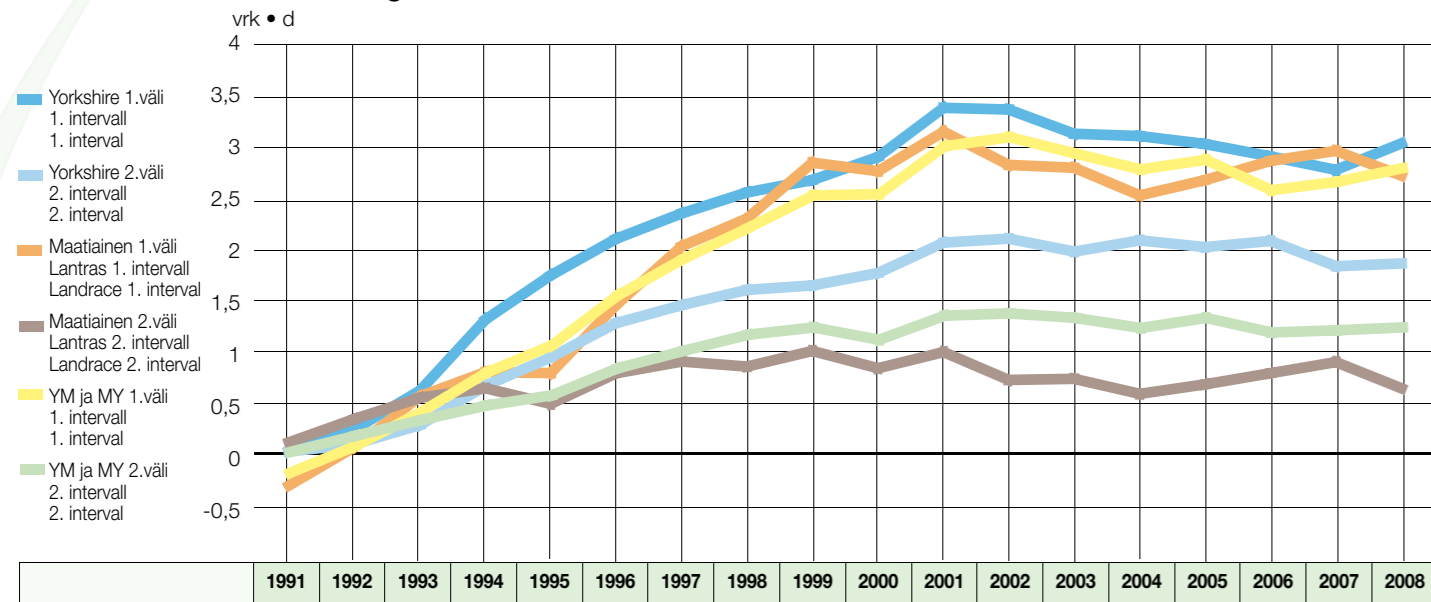

- Porsimaiän geneettinen muutos
- Genetisk förändring i gräsnings ålder
- Genetic trend in farrowing age

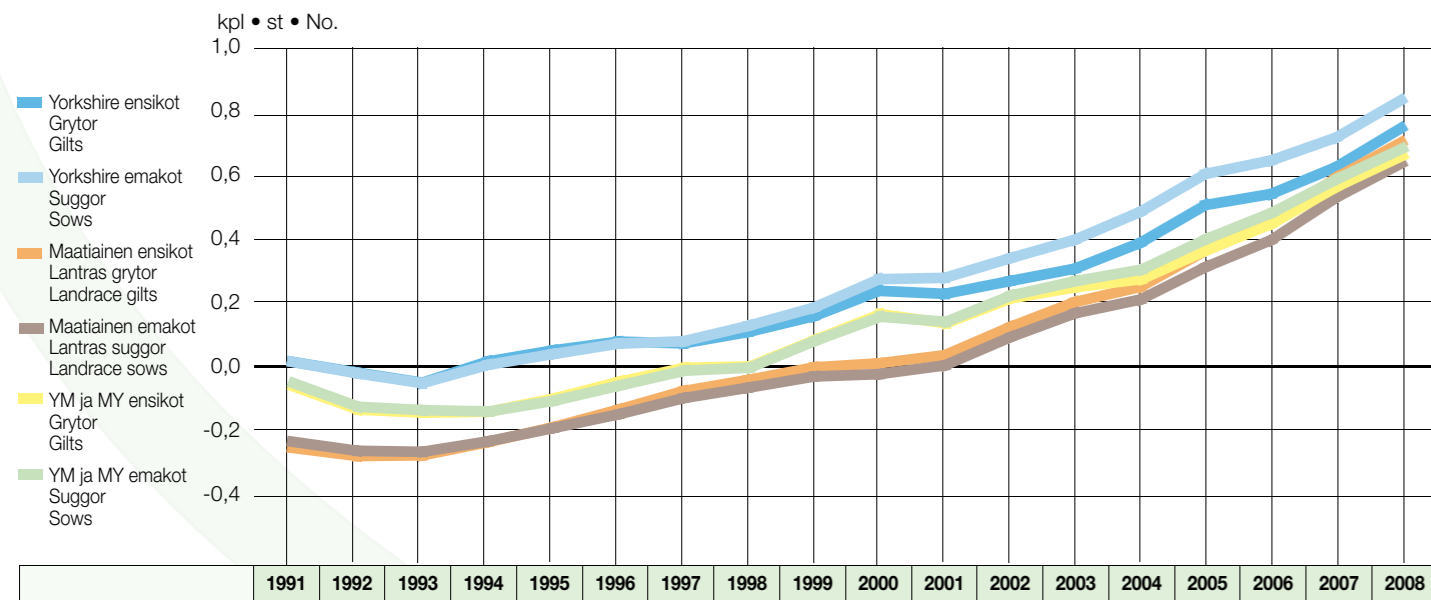
Sianjalostus

- Porsimavälin perinnöllinen muutos
- Genetisk förändring i grisningsintervall
- Genetic trend in farrowing interval

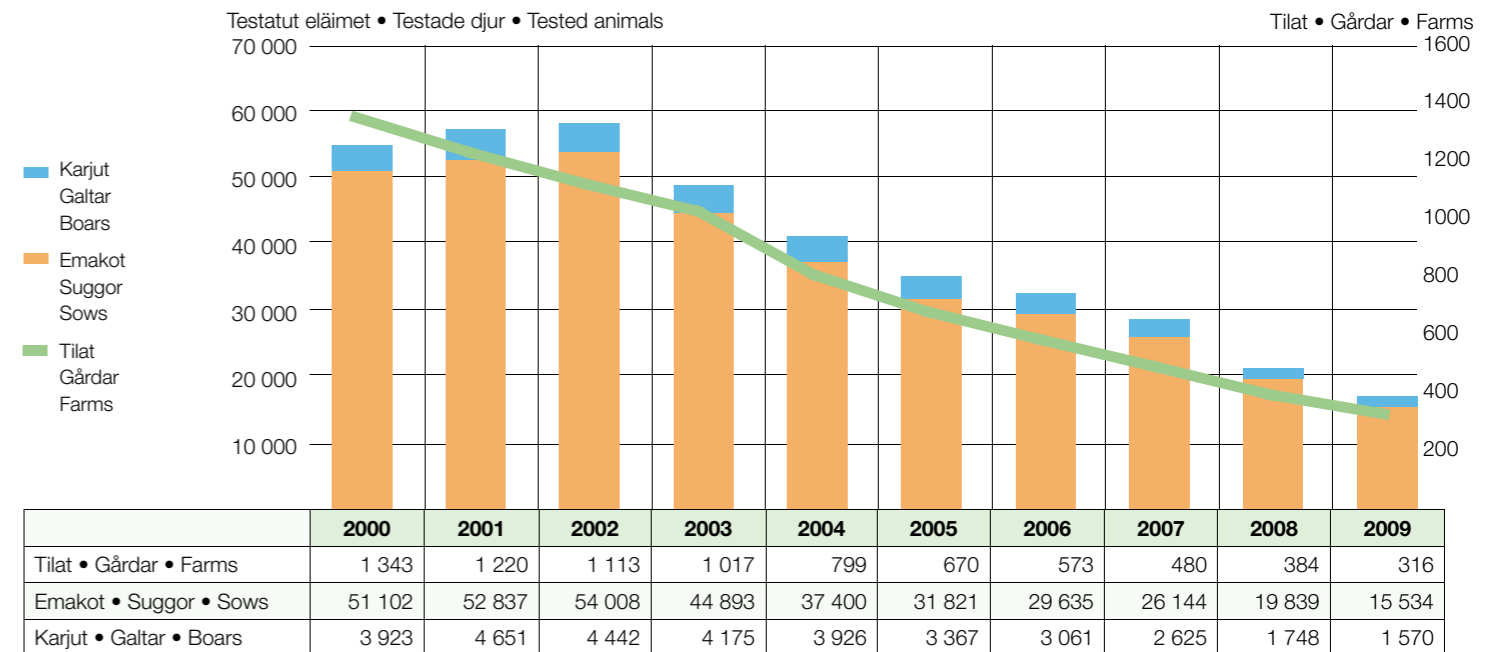
Vieroitettujen lukumäärän perinnöllinen muutos

- Genetisk förändring i antalet använda
- Genetic trend in number weaned

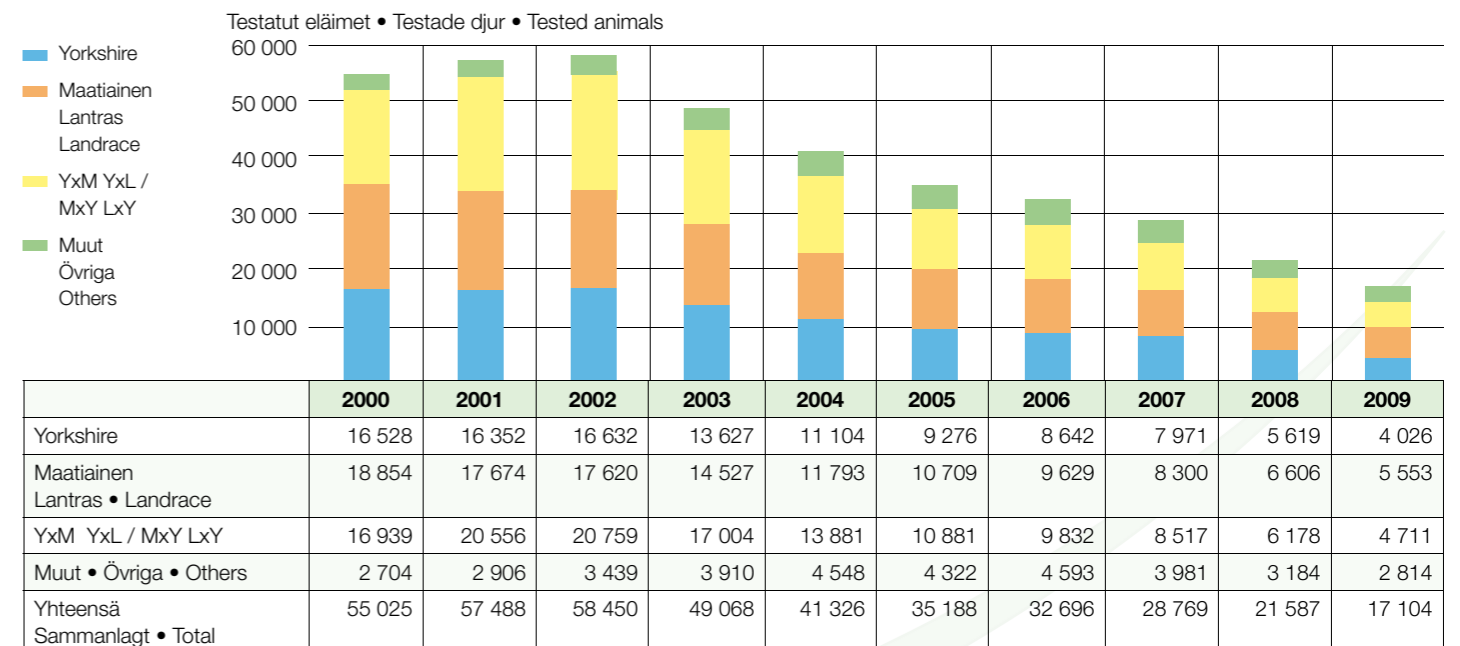
Sianjalostus

- Tilatesti - Tilojen ja testattujen eläinten määrät
- Gårdstest - Antal gårdar och prövade djur
- The On-farm-test - Number of farms and animals in test

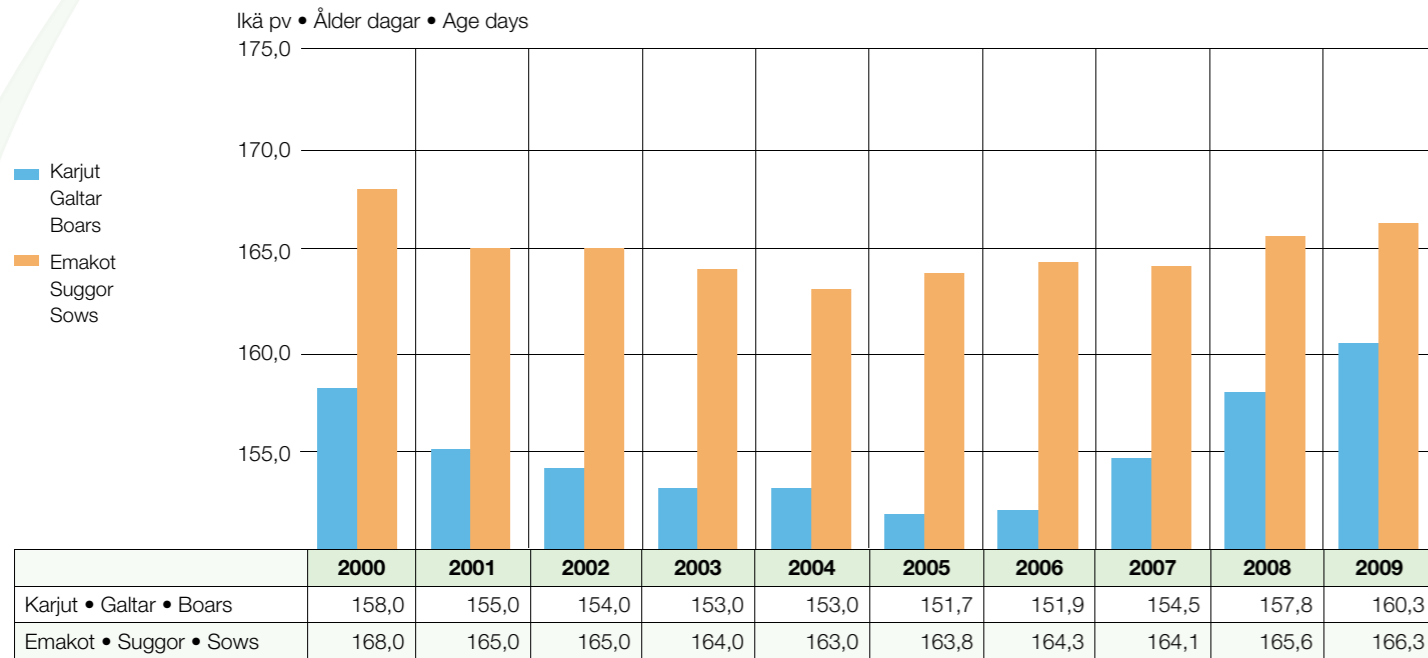
Tilatesti - Testattujen eläinten määrät roduittain

- Gårdstest - Antal prövade djur rasvis
- The On-farm-test - Number of tested animals by breed

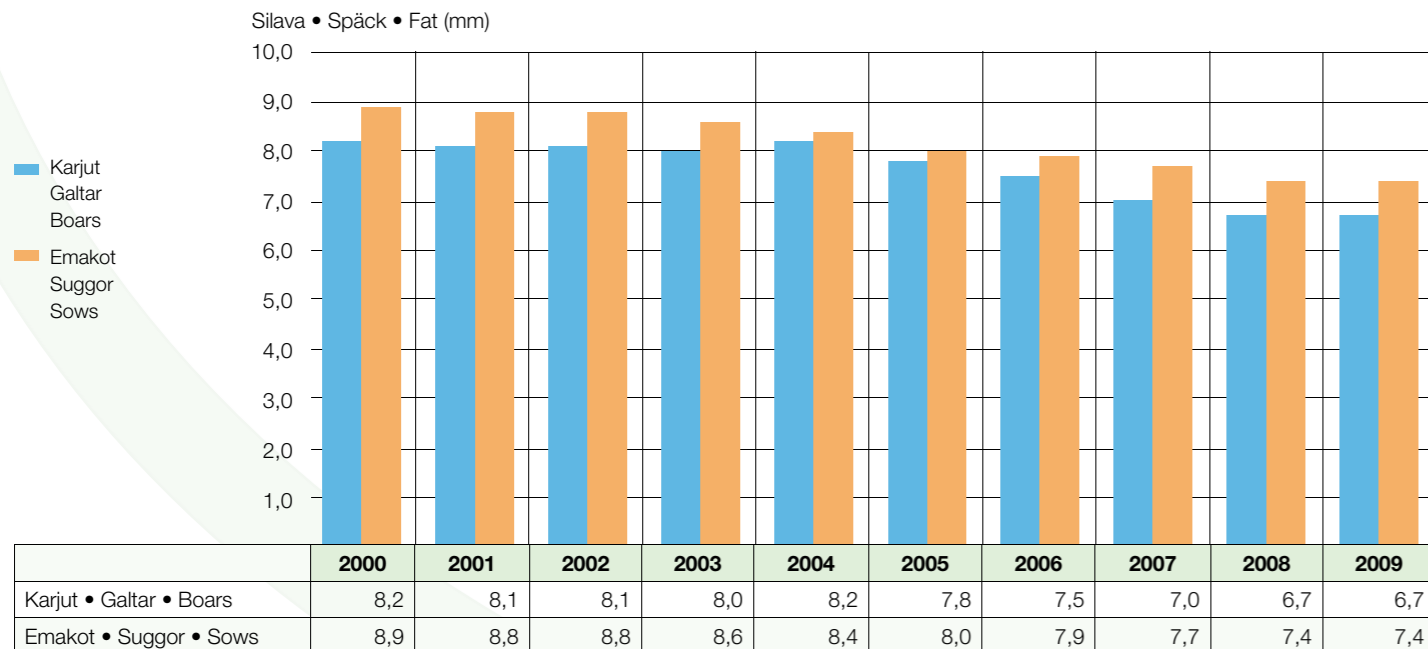

Sianjalostus

- Tilatesti - Testattujen sikojen ikä 100 kg:n painoisina
- Gårdstest - Ålder av de prövade svin vid 100 kg:s vikt
- The On-farm-test - Age of tested pigs at 100 kg weight

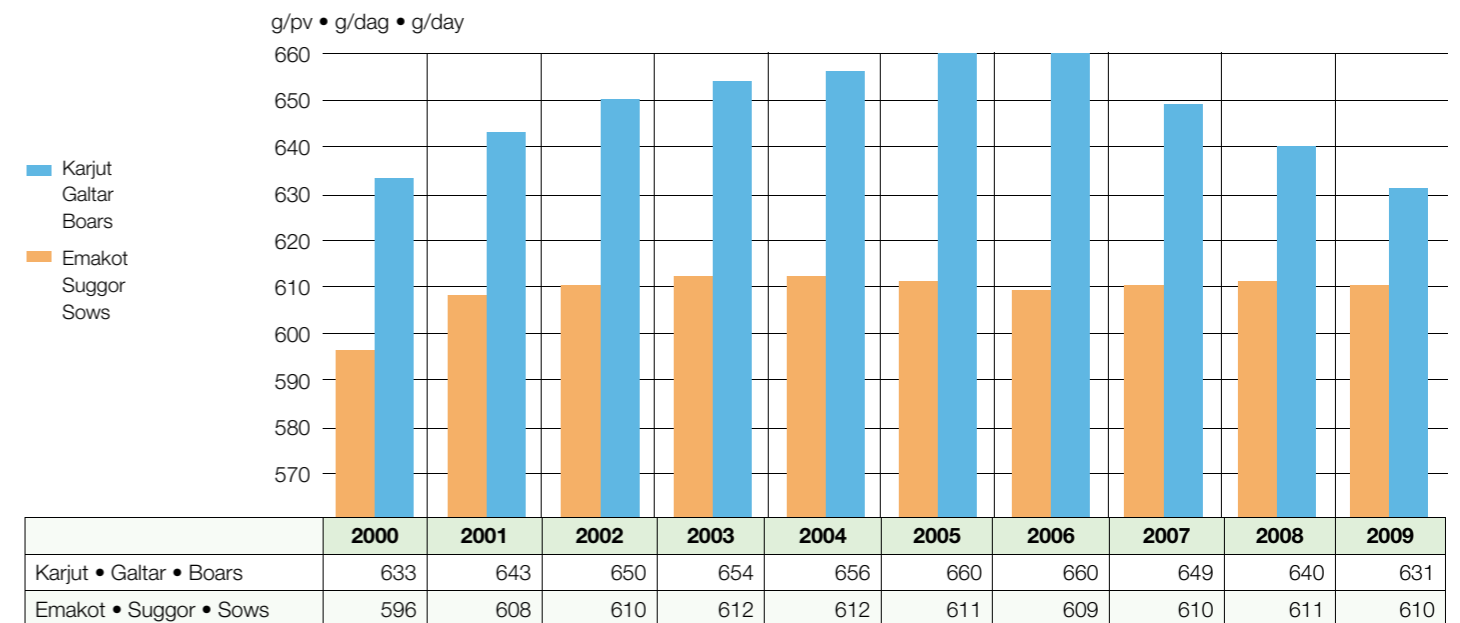

- Tilatesti - Silavan paksuus 100 kg:n painossa
- Gårdstest - Späcktjocklek vid 100 kg:s vikt
- The On-farm-test - Fat thickness at 100 kg weight

Sianjalostus

- Tilatesti - Kasvunopeus syntymästä tilatestaukseen
- Gårdstest - Daglig tillväxt från födsel till gårdstest
- The On-farm-test - Daily gain between birth and on-farm-test

- Kantakoe - Yorkshire
- Svinstammkontroll - Yorkshire
- Progeny test - Yorkshire

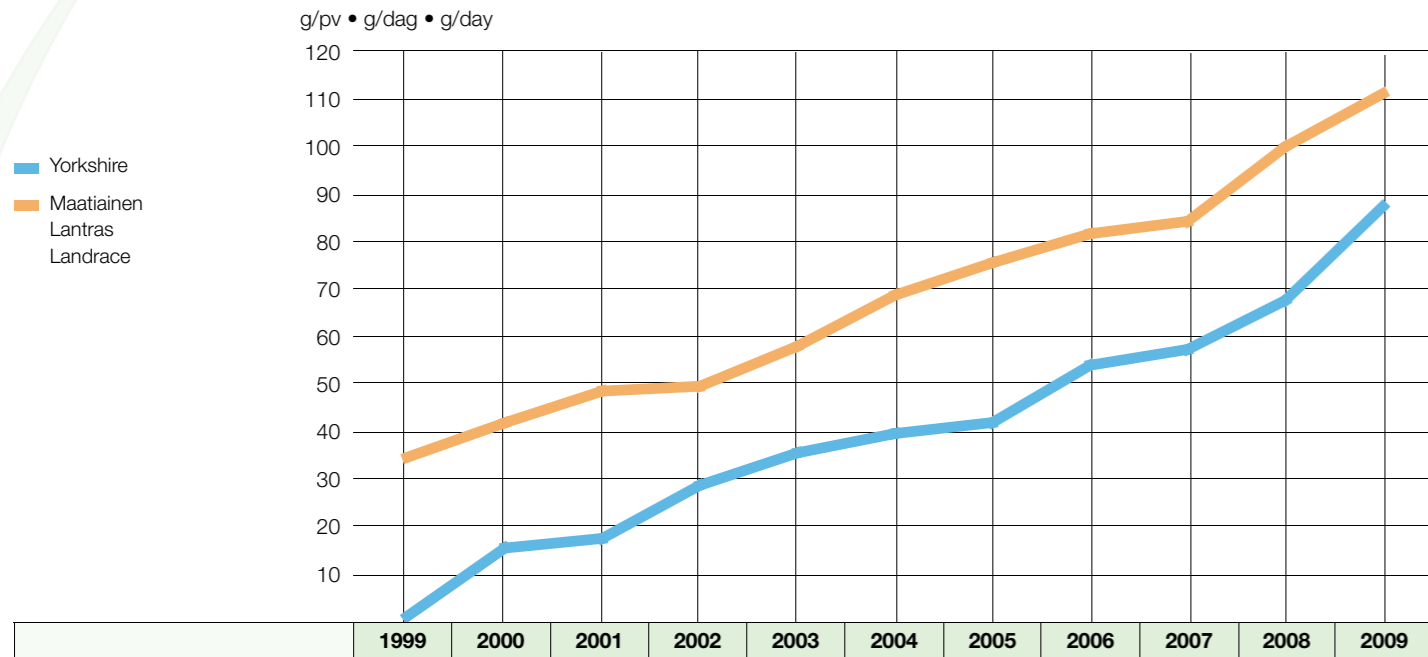
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kasvunopeus • Tillväxt • Daily gain	1 034	1 006	1 012	1 001	905	919	924	890
Rehunmuuntosuhde, ry/kg Foderförbrukning, fe/kg • Feed conversion, FU/kg	2,42	2,48	2,44	2,45	2,59	2,58	2,53	2,62
Ulkofileen pH-arvo • pH-värde i kottlet • pH value from eye muscle	5,34	5,65	5,60	5,61	5,72	5,54	5,51	5,49
Liha-% • Kött-% • Meat-%	64,3	64,1	63,3	63,7	64,3	63,1	63,3	63,4
Kantakoeryhmien määrä • Antal prövade grupper • Number of tested groups	781	684	626	428	340	275	207	178

- Kantakoe - Maatiainen
- Svinstammkontroll - Lantras
- Progeny test - Lantras

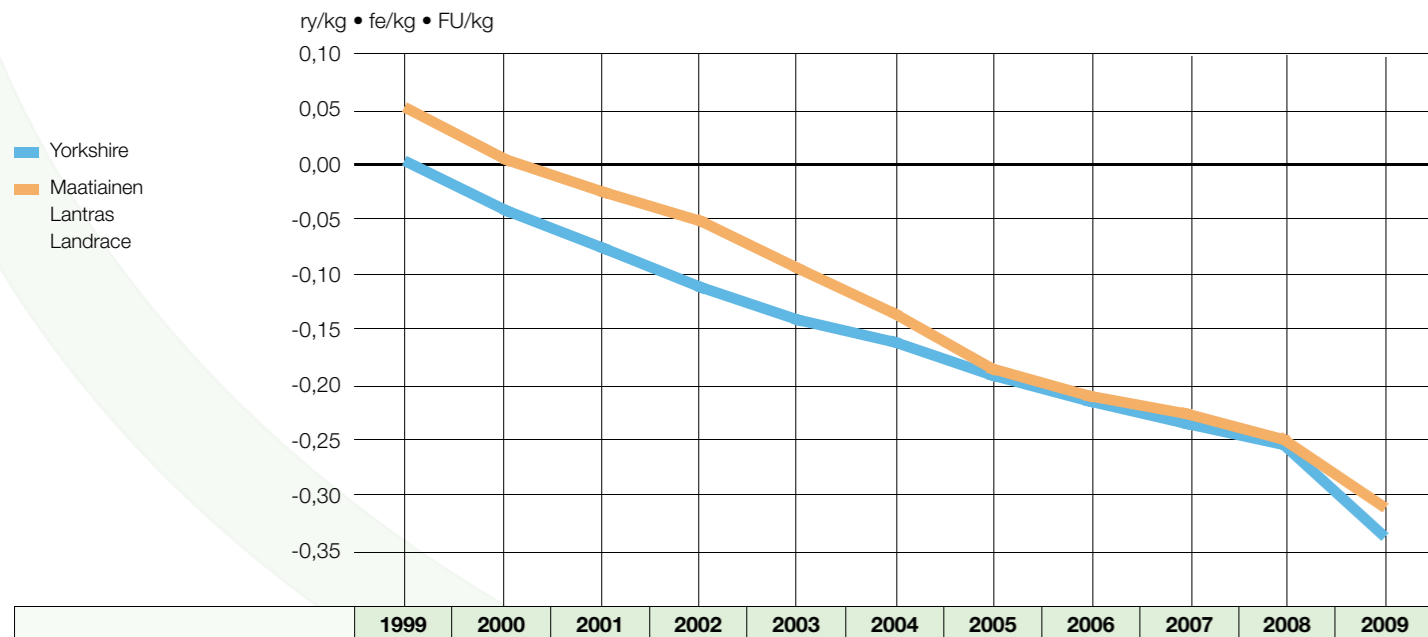
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kasvunopeus • Tillväxt • Daily gain	1 059	1 027	1 011	1 012	927	957	951	919
Rehunmuuntosuhde, ry/kg Foderförbrukning, fe/kg • Feed conversion, FU/kg	2,36	2,43	2,44	2,43	2,59	2,60	2,54	2,63
Ulkofileen pH-arvo • pH-värde i kottlet • pH value from eye muscle	5,54	5,58	5,55	5,60	5,68	5,48	5,46	5,44
Liha-% • Kött-% • Meat-%	64,0	63,8	62,9	63,1	63,7	63,1	63,7	63,9
Kantakoeryhmien määrä • Antal prövade grupper • Number of tested groups	730	754	601	499	435	386	346	276

Sianjalostus

- Kantakoe - Perinnöllinen edistyminen kasvunopeudessa
- Svinstamkontroll - Genetisk förändring i tillväxt
- Progeny test - Genetic trend in daily gain

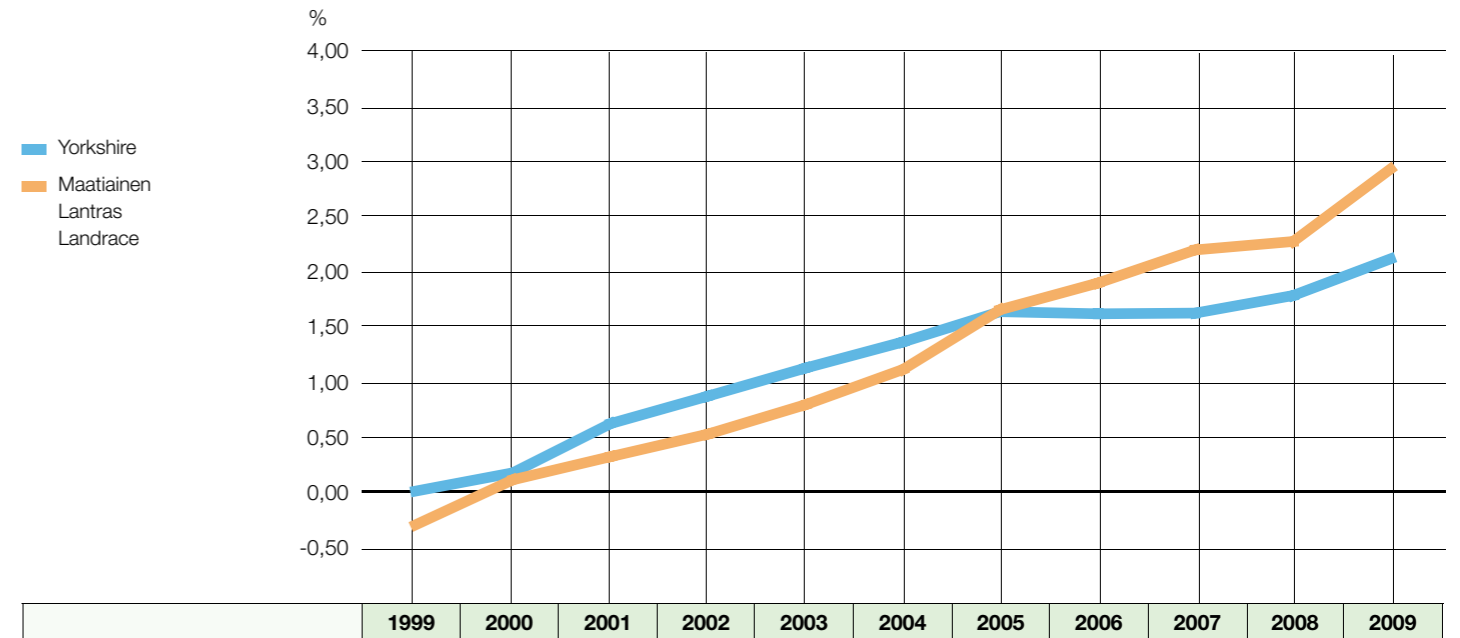

- Kantakoe - Perinnöllinen edistyminen rehunmuuntosuhteessa
- Svinstamkontroll - Genetisk förändring i foderförbrukning
- Progeny test - Genetic trend in feed conversion

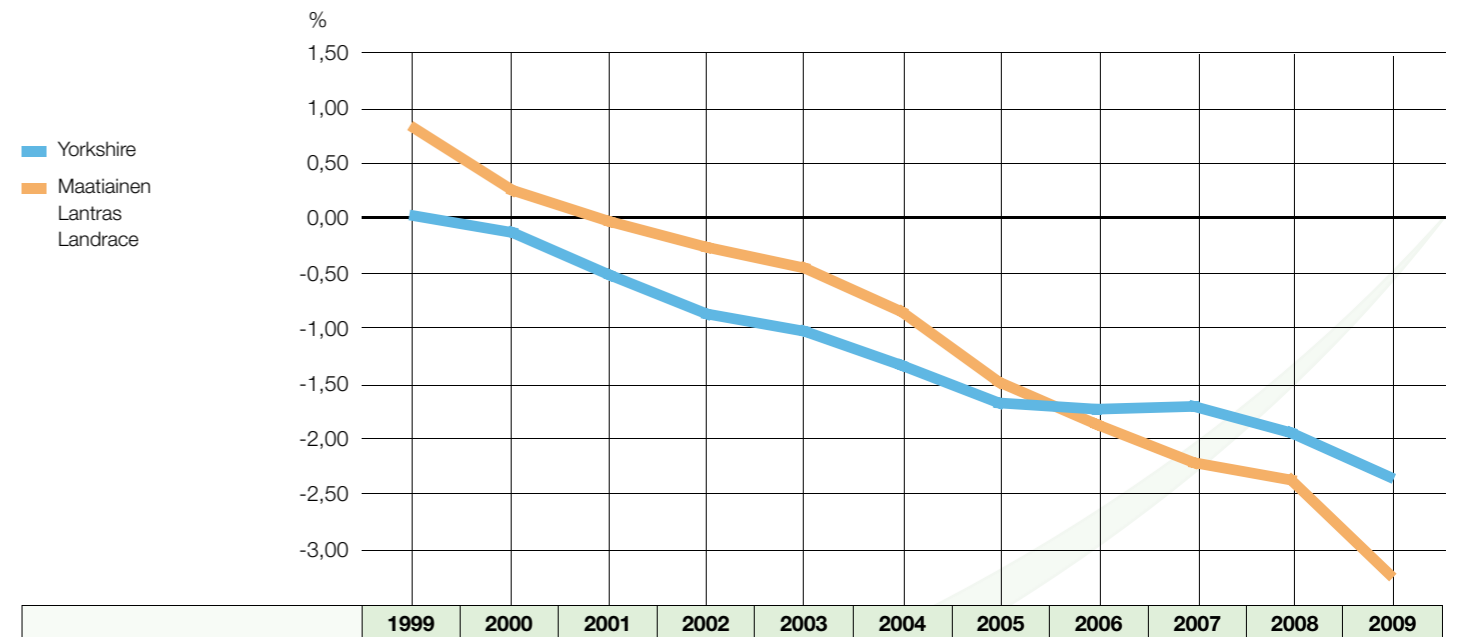

Sianjalostus

- Kantakoe - Perinnöllinen edistyminen liha-%:ssa
- Svinstamkontroll - Genetisk förändring i kött-%
- Progeny test - Genetic trend in lean meat-%

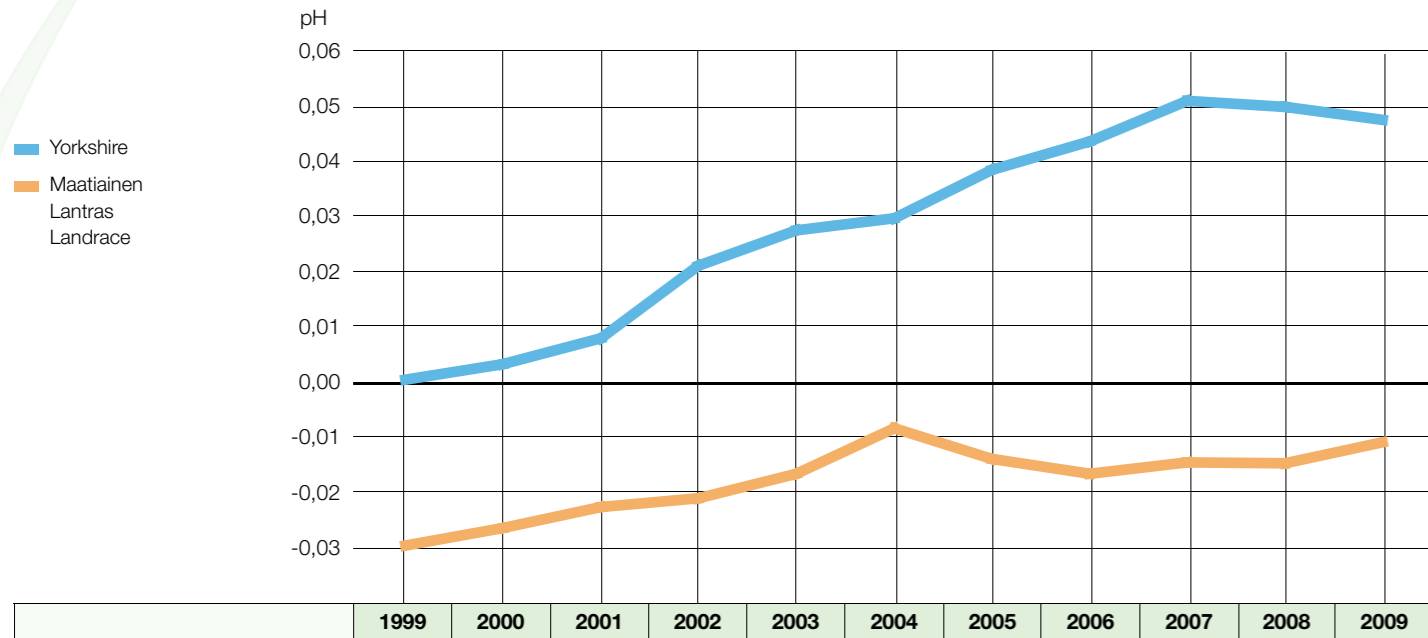

- Kantakoe - Perinnöllinen edistyminen silava-%:ssa
- Svinstamkontroll - Genetisk förändring i späck-%
- Progeny test - Genetic trend in fat-% in back and loin

Sianjalostus

- Kantakoe - Perinnöllinen edistyminen ulkofileen pH-arvossa
- Svinstamkontroll - Genetisk förändring i pH-värde i kottlet
- Progeny test - Genetic trend in pH value from eye muscle

- Eri ominaisuuksien painokertoimet sikojen hedelmällisyysarvostelussa
- Viktkoefficienter för olika egenskaper i svinens fertilitetsbedömning
- Weight coefficients in the fertility-index

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Yhteensä syntyneet % Sammanlagt födda % • Total number born %	44	44	44	44	44	44	44
Kuolleena syntyneet % • Dödfödda % • Stillborn %	16	16	16	16	16	16	16
Kuolleisuus ennen vieroitusta % Dödlighet före avvänjning % • Mortality before %	20	20	20	20	20	20	20
Porsimaikä % • Grisningsålder % • Farrowing age %	10	10	10	10	10	10	10
Porsimaväli % • Grisningsintervall % • Farrowing interval %	10	10	10	10	10	10	10

Sianjalostus

- Eri ominaisuuksien painokertoimet sikojen kantakoearvostelussa
- Viktkoefficienter för olika egenskaper i svinens avkommebedömning
- Weight coefficients in the progeny testing

	1989-1995		1996-1998		1999		2000-2003		2004-2006		2007-2009	
	1)	2)	1)	2)	1)	2)	1)	2)	1)	2)	1)	2)
Tuotanto-ominaisuudet % Produktionsegenskaper % • Production traits %		59		40		38		31		35		50
Kasvunopeus % • Tillväxt % • Daily gain %	34		46		45		46		46		40	
Rehunkulutus % Foderförbrukning % • Feed conversion %	66		54		55		54		54		60	
Teuraslaatu % • Carcase quality %		29		49		46		39		45		35
Kyljysselän silava-% Späck i kottletraden-% • Fat-% in back and loin	23		24		24		24		24			
Ruhon liha-% • Kött-% • Lean meat -%	77		76		76		76		76		100	
Lihan laatu % • Kött kvalitet % • Meat quality %	100	12	100	11	100	16		30		20		15
Ulkofileen pH % pH-värde i kottlet % • pH value from Eye muscle %								10		10		10
Ulkofileen L % L-värde i kottlet % • L value from Eye muscle %								35		35		25
Sisäpaistin pH % pH-värde i indre steak % • pH value from sirloin steak %								10		10		20
Sisäpaistin L % L-värde i indre steak % • L value from sirloin steak %								45		45		45

1) Ominaisuuden paino osaindeksissä • Viktkoefficient i delindex • Weight coefficient in subindex
2) Osaindeksin paino K-indeksissä • Vikt av delindex i avkommebedömningsindex • Weight coefficient in progeny test -index

© Elly Geverink

FABA Palvelu
PL 95, 15871 Hollola
puh. 020 747 2020
fax. 020 747 2001
e-mail faba@faba.fi

www.faba.fi